…XIN JUHLAVUONNA

…laista sosialistista kirjallisuutta

…V. KUUSINEN:

Kansainvälisiä kysymyksiä

Suomen työväenliikkeen lahjakkaimman edustajan ja kansainvälisen työväenliikkeen merkkimiehen teos.

255 siv. Hinta sid. 520:—, kluuttik. 580:—.

T. LEHÉN:

Kansa ja valtio

Työläisopiskelijoille pidettyjä, selkeään ja kansanomaiseen tyyliin kirjoitettuja luentoja marxilaisen valtio-opin alkeista.

136 siv. Hinta sid. 430:—.

T. LEHÉN:

Työväenluokan maailmankatsomus

Pakinatyyliin kirjoitettuja luentoja marxilaisesta materialismista. Kotimaisten marxilaisuuden "teilaajien" huumorintajuista arvostelua.

130 siv. Hinta nid. 216:—.

KANSANKULTTUURI OY
Helsinki, Simonkatu 8.

Hinta 60:—. Helsinki 1953. Kustannusosakeyhtiö Yhteistyön Kirjapaino

Kaikkien maiden proletaarit, yhtykää!

Kommunisti

POLIITTIS-TEOREETTINEN AIKAKAUSLEHTI

Maaliskuu 3 1953

JULKAISIJA: SUOMEN KOMMUNISTINEN PUOLUE

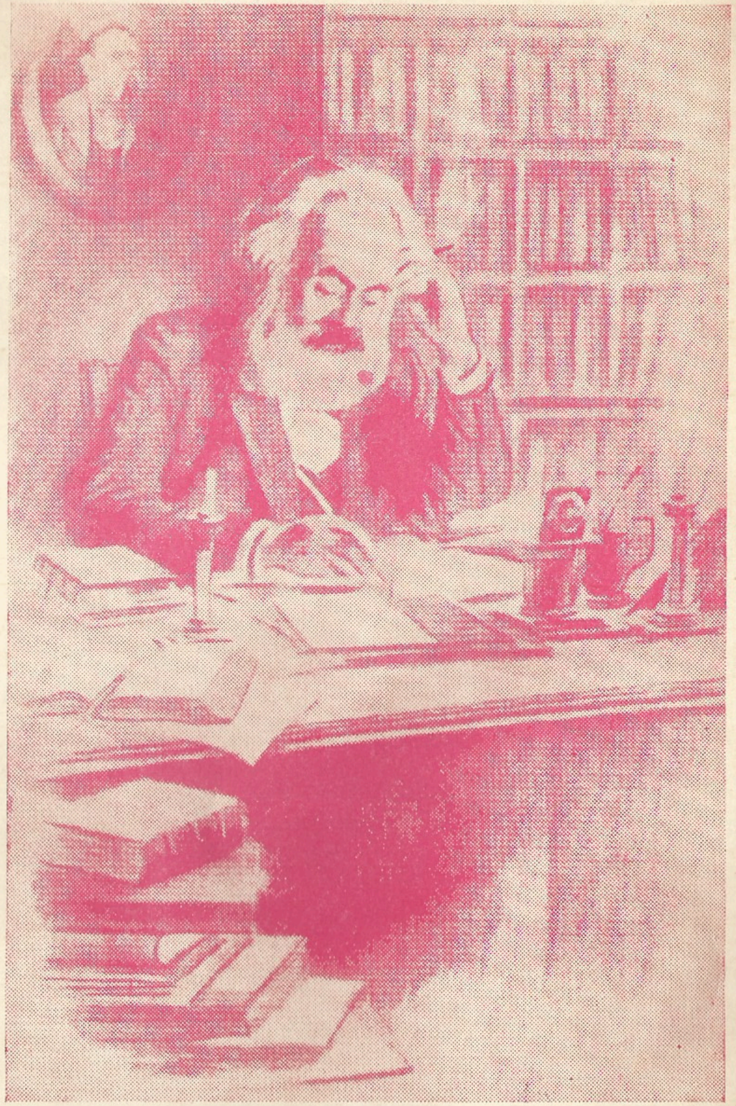

Karl Marx, työväenluokan herättäjä ja opettaja (1818—1883)

Kommunisti 9. VUOSIKERTA · 1953
MAALISKUU N:o 3
POLIITTIS-TEOREETTINEN AIKAKAUSLEHTI

Taantumuksen hyökkäys kiihtyy — sen torjumiseksi on kaikki voimat koottava

EDELLISEN NUMEROMME PÄÄKIRJOITUKSESSA osoitettiin, että "vakauttajain" politiikka uhkaa kansaamme uusilla kiristyksillä ja että on mobilisoitava kaikki voimat tuon kehityksen muuttamiseen, työttömyyden, pulan ja hädän ehkäisemiseen. Sen jälkeen pulailmiöt ovat vain lisääntyneet, työttömyys kasvanut ja tilanne kärjistynyt. Samalla taantumuksen hyökkäys kansan elintasoa vastaan on kiihtynyt ja kansan tyytymättömyys kasvaa jatkuvasti. "Vakauttajat" ovat asettaneet pulatilanteen selvitystoimikuntia, laatineet uusia ohjelmia "vakauttamispolitiikan" jatkamiseksi. Tämän vuoksi on syytä jälleen tarkastella tilannetta ja käsitellä noita kysymyksiä.

NYKYISTEN VAIKEUKSIEN SYYT

"Vakauttajat" ovat uskotelleet, että vakauttaminen on onnistunut, ja todistelleet, että talouselämää on hoidettu heidän ohjelmiensa mukaisesti, ja siten ainakin epäsuorasti tunnustaneet, että nykyinen tilanne on tulosta heidän "vakauttamispolitiikastaan".

Toisaalta kuitenkin "vakauttajain" propaganda pyrkii uskottelemaan, että vaikeuksien syyt olisivat maailmanmarkkinoilla tapahtuneissa muutoksissa, heistä riippumattomissa tekijöissä ja että pula on muka "koko maailmaa käsittävä pula", jolle "pieni Suomi ei mitään

mahda". Sen vuoksi on nyt kaikkien kärsittävä, tultava toimeen vähemmällä, toisin sanoen pulan rasitukset pyritään asettamaan työtätekevän kansan kannettavaksi.

Todellisuudessa ei ole olemassa mitään "koko maailman pulaa". Pula on vain kapitalistisessa maailmassa ja "vakauttajat" kantavat vastuun siitä, että Suomen talous on kytketty tuohon pulatalouteen ja että suhteita ei ole kehitetty pulista vapaiden maiden kanssa, kuten kansandemokraattien taholta on monissa yhteyksissä jo vuosia sitten kehoitettu.

Pulan syy ei ole siinäkään, että työläisten palkat olisivat korkeat, kuten porvaristo ja oikeistososialidemokraatit väittävät. Tämän väitteen kestämättömyys selviää jo siitä tosiasiasta, että vaikka työläisten palkat ja ylimalkaan talonpoikaiston ja teollisuustyöväen ostovoima ovat vuodesta 1948 lähtien supistuneet, ei taloudellinen tilanne ole helpottunut vaan päinvastoin kärjistynyt.

Suomen taloudellisen pulan todelliset syyt ovat itse kapitalistisessa talousjärjestelmässä, kapitalistisen tuotannon peruslain mukaisesti ylivoittoihin tähtäävässä politiikassa. Tuotantovälineiden yksityisen omistuksen ja tuotannon yhteiskunnallisen luonteen aiheuttaman perusristiriidan tuloksena se johtaa tuotannon anarkiaan sekä toisaalta tuotannon tulosten ja maksukykyisen kysynnän välisen tasapainon järkkymiseen ja siten kiertämättömästi aika ajoittain toistuviin talouspuliin, joiden esiintymistä kapitalismin yleinen pula on kärjistänyt.

Tähän tilanteeseen on ajauduttu sen vuoksi, että maamme talouspolitiikka on jätetty sotasuhdanteista kiinnostuneiden vientiyhtiöiden omistajain ja sotaa valmistavia imperialisteja palvelevien poliitikkojen käsiin. Huolimatta siitä, että teollisuuden tuotanto jo v. 1948 ylitti sodan edellisen tason ja että maailmanmarkkinat ovat tarjonneet vienteollisuudelle erittäin suuria mahdollisuuksia, näitä mahdollisuuksia ei ole käytetty talouselämän vakauttamiseen eikä kansan elintason kohottamiseen. Maailmanmarkkinain tarjoamat suhdannevoitot ovat joutuneet vientikapitalistien saaliiksi ja kansa saa maksaa nälkiinnyttämispolitiikan laskut, mikä vastaa täysin eräiden määrättyjen, Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen monopolipääoman valvomien kansainvälisten elinten ja sopimusten määräyksiä.

"OPETUSTEN OLISI LUULLUT RIITTÄVÄN"

toteaa porvarillinen "Talouselämä"-lehtikin. "Jo neljännesvuosisata sitten eli vv. 1927—28, jolloin puutavaramarkkinat yhtäkkiä romahtivat ja tämän tavaran viennistä ratkaisevasti riippunut kansantaloutemme joutui runtelevan pulan kouriin, saatiin hevoskuuria muistuttavaa havainto-opetusta siitä, kuinka vaarallista tuotantoelämämme ja vientimme yksipuolisuus ja kansantaloutemme siitä johtuva suhdanneherkkyys oli. Kaikille piti jo silloin käydä selväksi, että taloudellisen tasapainon säilyminen ja maan olojen rauhallinen kehitys ei voinut olla turvattua, ellei taloutemme suhdannevahvuutta saatu olennaisesti parantumaan." Opetusten olisi todella luullut riittävän, mutta näin ei kuitenkaan ole tapahtunut, vaan kansamme etujen vastaisesti ja niitä vaarantavasti hallitsevat piirit ovat ajaneet maamme kapitalistiseen pulatalouteen kytkemisen ja alistamisen politiikkaa.

On syytä palauttaa mieliin, että jo v. 1949 pulan aikana SKP korosti, että "ulkomaankaupan suuntaaminen pulista vapaille markkinoille avaa jo sellaisenaan vientiteollisuudelle aivan uudenlaiset kehittymisen edellytykset. Niitä on tarmokkaasti ryhdyttävä käyttämään hyväksi. Ulkomaankaupan uusi suuntaus olisi siten askel kohti vakavaa ja pulille vähemmän altista tuotannollista toimintaa. Sen toteuttamiseen on maassamme erittäin hyvät mahdollisuudet." (SKP:n puolueneuvoston päätöslauselmasta v. 1949.)

HÄMMINKIÄ "VAKAUTTAJAIN" LEIRISSÄ

Pula on ankaralla tavalla paljastanut, että "vakauttamispolitiikka" on johtanut vararikkoon. Tuotannon lasku ja jatkuvasti kasvava työttömyys on saattanut hallituksen ja Suunnitteluneuvoston tajuamaan, ettei kaikki ole kulkenutkaan "tasapainoista tietä", että "valtiollinen tervahöyry on kulkemassa päin kivikkoa ja siitä syystä on syntynyt vilskettä ohjauspyörän ympärillä", "Talouselämä"-lehden sanontaa jälleen lainataksemme. Perustetaan uusia "vakauttamiselimiä", asetetaan kiireellisesti pulanselvitystoimikuntia jne. On käynyt täsmälleen niin kun kansandemokraatit sanoivat Linnarauhasopimuksen alkaessa. Kansantalouden "vakauttaminen" erilaisine "suunnitelmineen" on osoittautunut kestämättömäksi ja harhaanjohtavaksi tunnukseksi, jonka ainoana tarkoituksena on ollut turvata suurten yhtiöiden voittojen huippuun kehitetty taso. Suhdanteiden muututtua tätä tasoa yritetään nyt ylläpitää ja kohottaakin uusilla, työtätekevien elintasoa romahdusmaisesti alentavilla toimenpiteillä.

Tämä kaikki siksi, että koko vakauttamispolitiikka on lähtenyt väärältä pohjalta, tarkoitettu vain kapitalistien enimmäisvoittojen turvaamiseen eikä kansan aseman parantamiseen. Jo S-neuvoston ensimmäisessä kokouksessa kansandemokraatit korostivat, että edessäolevat vaikeudet ovat lähinnä kansan toimeentulovaikeuksia, että va-

kauttamisen tulisi pyrkiä juuri näiden vaikeuksien poistamiseen ja että vakauttaminen on toteutettava kansan eikä kapitalistien hyväksi.

UUDET "VAKAUTTAMISOHJELMAT"

Viime päivinä on syntynyt joukko uusia ohjelmia: Tuomiojan komitean mietintö, Sumun muistio ja S-neuvoston työvaliokunnan "työllisyysohjelma". Kaikissa näissä esityksissä pyritään kapitalistien etujen mukaisen vakauttamispolitiikan jatkamiseen, kapitalistien enimmäisvoittojen turvaamiseen ja työtätekevän kansan elintason jatkuvaan alentamiseen. "Ainoa oikea johtopäätös, joka nyt voidaan tehdä, on se, että on tultava toimeen vähemmällä kuin tähän asti" julistetaan kyynillisesti.

Hämminkiä ja erimielisyyttä "vakauttajien" kesken näyttää olevan vain siitä, onko tuo kansan jatkuva kiristäminen tapahtuva inflaatio- vai deflaatiolipun nimellä. Tuomioja suosittelee deflatorisia toimenpiteitä, luottopolitiikan kiristämistä, mutta SAK päinvastoin puolustaa väljempää luottopolitiikkaa, so. deflaation vastaisia toimenpiteitä.

Keskustelulla inflaatiosta ja deflaatiosta halutaan peittää tosiasia, että "vakauttamispolitiikka" on johtanut maan pulaan ja että nyt tarvitaan kiireellisiä toimenpiteitä pulan torjumiseksi ja ennen kaikkea työttömiksi joutuneiden aseman turvaamiseksi. Enempää Tuomiojan kuin Sumunkaan esitykset eivät niitä sisällä. SAK:n esitys on siinä määrin kapitalistien etujen mukainen, "että se panee epäilemään puheita SAK:n sosialistisuudesta" "Talouselämä"-lehden Ekonomistin lievää sanontaa käyttääksemme. Siinähän vaaditaan, että yrittäjäkunnan vakavaraista osaa on luottojen avulla tuettava. Kun tietää, että tuo "yrittäjäkunta" on luottojen kautta inflaatiota hyväkseen käyttäen saanut kymmenien miljardien markkojen ylimääräisiä voittoja ja että juuri enimmäisvoittojensa lisäämiseen kapitalistit tarvitsevat väljää luottopolitiikkaa, on selvää, että SAK:n esitys on siinä määrin kapitalistien etujen mukainen, että se todellakin panee epäilemään puheita SAK:n sosialistisuudesta.

Käytäntö osoittaa, että vain kommunistit ja muut kansandemokraatit ovat horjumatta ja johdonmukaisesti kaikissa vaiheissa puolustaneet ja ajaneet työtätekevän kansan asiaa. SKDL:n eduskuntaryhmän tekemä välikysymys työttömyyskysymyksestä sekä lukuisat muut eduskunnalle jättämät laki- ym. aloitteet ovat siitä tuoreimpina osoittimina. Näistä mainittakoon esitys laiksi rauhan turvaamisesta, lakiesitys toimenpiteistä työttömyyden torjumiseksi, esitys uudeksi verolaiksi jne. (yhteensä yli 100 esitystä), jotka kaikki vastaavat maamme työtätekevän kansan tämän hetken tarpeita ja vaatimuksia. Samalla

ne ovat selviä ja perusteltuja esityksiä maamme sekä talous- että muun politiikan kääntämiseksi rauhanomaiselle, työtätekevän kansan elinehtojen parantamisen linjalle.

Kansandemokraatit ovat moneen kertaan esittäneet, että nykyinen sota- ja nälkiinnyttämispolitiikka on muutettava rauhan ja hyvinvoinnin politiikaksi. Tämä on vihdoinkin otettava vakavasti huomioon ja kansamme etujen vastainen työtätekevää kansaa näännyttävä "vakauttamispolitiikka" on lopetettava.

*

Talouselämän kärjistymistä on seurannut myös poliittisen tilanteen kärjistyminen. Sitä ilmentää hyökkäysten voimistuminen työtätekevien elinoikeuksia ja demokraattisia toimintavapauksia vastaan ja ennenkaikkea oikeistososialidemokraattisten johtoherrojen yltyvä hajoitus- ja terroripolitiikka koko maamme työtätekeviä vastaan (työmaaterrori, ammattiyhdistysliikkeen hajoitustyö, dem. järjestöjen karkoitus työväentaloilta, hyökkäykset rauhanliikettä vastaan jne.).

Poliittista tilannetta kärjistävät myös yhä tehostunut sotilaallisen valmiustilan luominen (reserviharjoitukset, lentokoneostot jne.), hallituksessa ja muissa korkeissa virka-asemissa olevien henkilöiden suorittamat valtion varojen kavallukset ja kansan varojen väärinkäyttö (Salaputkijuttu, Kaljakallio, hyväntekeväisyyskaupat, joissa kaikissa sosdem. puolueella on sormet pelissä), sekä taantumuksellisten piirien yhä häikäilemättömämmäksi käynyt julkinen ja salainen toiminta (sotapropaganda lehdistössä ja Yleisradiossa, lakkautetun Akateemisen Karjala-Seuran esiinmarssi ylioppilasvaaleissa, Mannerheim-paraatit ja mielenosoitukset tämän vuoden tammikuussa jne.).

Kekkosen hallituksen sisäiset ristiriidat ja uhkaavat hallituspulat kokoomuksen vaatiessa itselleen sijaa hallituksessa ilmentävät maamme poliittisen elämän kärjistymistä. Äärimmäinen oikeisto, kokoomus saa pyrkimyksilleen ja kansan etujen vastaiselle talous-, sisä- ja ulkopolitiikalleen kannatuksen oikeistososialidemokraattisten johtajien taholta. Oikeistososialidemokraattien aseman vahvistuminen hallituksessa (Leskisen tulo hallitukseen) on merkkinä amerikkalaisuuntauksen voimistuneesta hyökkäyksestä maamme turvallisuutta, itsenäisyyttä ja demokratiaa vastaan. — Siksi on yhä ajankohtaisempaa kehittää joukkoliikettä nykyistä hallituksen talous- ja sotapolitiikkaa vastaan demokraattisen hallituksen ja politiikan puolesta.

Taantumuksen kiihtynyt hyökkäys tähtää leivän riistämiseen kansamme kädestä. Entistä monin verroin pahempi kurjuus ja nälkä uhkaavat, jollei kansa nouse vääjäämättömään taisteluun vapauden ja leivän puolesta.

Kokoontukoon siis työtätekevä kansa kaikkialla maassamme joukkokokouksiin käsittelemään tilannetta. Nouskoot joka taholta tinkimättömät vaatimukset:

Imperialistien hyökkäys Suomen riippumattomuutta vastaan on torjuttava ja heidän asiamiehensä poistettava maamme hallituksesta!

Maamme kauppasuhteita Neuvostoliiton, Kiinan kansantasavallan ja Euroopan kansandemokraattisten maiden kanssa on määrätietoisesti kehitettävä!

Suomen riippumattomuuden, rauhan ja hyvinvoinnin puolesta!

Edellä luonnehditussa tilanteessa muodostuvat kommunistisen puolueen tehtävät joukkoliikkeen kehittämiseksi nykyistä vakauttamishuijausta ja sotapolitiikkaa vastaan entistäkin vaativammiksi. Ilman työtätekeväin — niin maaseudun kuin kaupungin — yhteistä joukkotoimintaa ei muutosta voida aikaansaada. Siksi joukkoliikkeen kehittäminen, työväen yhteisrintaman ja laajan demokraattisen kansalaisrintaman luominen on kaikkien tehtäviemme menestyksellisen suorittamisen edellytys.

Puolueemme tunnus "maan politiikkaa on muutettava" on tullut entistä ajankohtaisemmaksi, yleisemmäksi, polttavammaksi. "Vakauttamis"- ja sotapolitiikka, jota maan vallanpitäjät ovat ajaneet, on saanut yhä useammat vakuuttuneiksi tuon tunnuksen ja tehtävän oikeudesta. Kansan keskuudessa kasvava tyytymättömyys ja katkeruus "vakauttajia" vastaan on muutettava aktiiviseksi toiminnaksi, jotta sota- ja nälkiinnyttämispolitiikka muutettaisiin rauhaan ja hyvinvointiin tähtääväksi toiminnaksi. Tätä varten on luotava laaja yhteis- ja kansalaisrintama.

Siinä perustehtävämme edessä olevana kautena. Tämän tehtävän suorittamiseksi on nyt kaikki voimat ponnistettava.

Nykyisten vaikeuksien eräänä perussyynä on, että maamme on kytketty ja alistettu imperialistiseen sota- ja pulatalouteen. Vapautuminen siitä ja taistelu kaikkia amerikkalaisuuspyrkimyksiä vastaan on tämän kauden tärkeimpiä tehtäviä.

Nälkiinnyttämispolitiikan asemesta kansan hyvinvointia on kohotettava. Suurkapitalistien etuja palvelevan, epäkansallisen ja kansalle kaikin puolin turmiollisen "vakauttamispolitiikan" muuttaminen kansan toimeentuloa ja hyvinvointia palvelevaksi politiikaksi on nyt kaikkia työtätekeviä koskeva yhteinen tehtävä.

Meidän on koottava kaikki voimat estääksemme suurkapitalistien pyrkimykset ylivoittojensa lisäämiseen kansan riiston tehostamisella ja lopettaaksemme tätä riistoa palvelevan "vakauttamispolitiikan".

Voimat ja varat, joita taantumus pyrkii käyttämään suurkapitalistien ja sotapolitiikan hyväksi, on sijoitettava rauhanomaiseen rakennustyöhön ja kansan elintason kohottamiseen. Pulan, työttömyyden ja kurjuuden torjuminen on nyt kiireellisin tehtävämme.

Suurpääoman murskaaminen, kansan etuja vastaavan suunnitelmallisen talouspolitiikan toteuttaminen on välttämätön edellytys kansan hyvinvoinnin jatkuvan nousun turvaamiselle. Taantumukselliset vallanpitäjät kantavat vastuun kaikista nykyisistä vaikeuksista ja siksi heidän syrjäyttämisensä on menestyksellisen kehityksen ehto.

Taloudellisen tilanteen kiristymisen ohella kiihtyy taantumuksen poliittinen hyökkäys ja uuden sodan valmistelu kaikissa kapitalistisissa maissa. Sen vuoksi on työtä taantumuksen hyökkäyksen torjumiseksi, rauhan säilyttämiseksi ja turvaamiseksi kaikin keinoin voimistettava.

> "Kysymys on nyt siitä, että kansanjoukkojen aktiivisuus nostettaisiin entistä korkeammalle, voimistettaisiin rauhankannattajain järjestäytyneisyyttä, että paljastettaisiin väsymättä sodan lietsojia, eikä annettaisi heidän kietoa kansoja valheen pauloihin. On pantava aisoihin ja eristettävä imperialistisen leirin sotaseikkailijat, jotka yrittävät liikevoittojensa vuoksi syöstä kansat veriseen ihmisteurastukseen — sellainen on nyt koko edistyksellisen ja rauhaarakastavan ihmiskunnan päätehtävä." — (Malenkov.)

Kansojen rauhankongressi Wienissä osoitti, että rauhanpuolustajain eristäminen on murrettu ja että sodanlietsojain eristäminen on mahdollista. Sitä työtä on nyt hellittämättä jatkettava.

Taantumuksen pyrkimykset kommunistien eristämiseksi joukoista ovat epäonnistuneet. Sitä ei ole voitu eikä voida suorittaa, elleivät kommunistit itse vain eristäydy joukoista. Kommunisteja ei voida eristää kansasta, koska he ovat osa kansaa. Kommunisteja ei voida tuhota, koska ei voida tuhota kansoja. Siksi kommunismin tuhoojat ovat aina tulleet ja menneet, kuten Stalin on sanonut, mutta kommunismi on jäänyt ja kasvanut. Samoin tulee tapahtumaan nykyisillekin kommunismin tuhoojille käytännössä.

Tärkein tehtävä joukkoliikkeiden valmistuskaudella on luokkasovintopuolueiden eristäminen joukoista (Stalin). Siksi sosdem. johtajain petospolitiikan paljastaminen kuuluu tämän kauden perustehtäviin. Taantumuksen vastaisen yhteis- ja kansalaisrintaman ainekset kypsyvät nopeaan, mutta muutos maan politiikassa edellyttää muutosta, parannusta työssämme. On laajennettava joukkovaikutustamme, mentävä pitemmälle kuin puolitiehen vastaan joukkoja, jotka katkeroituneina "vakauttajain" politiikan tuloksiin etsivät ulospääsyä tilanteesta. Meidän kommunistien on osoitettava heille se tie.

Valmistautuminen kunnallisvaaleihin on eräs edessä olevan toimintakauden suuria tehtäviä. Kunnallisvaalien merkityksen aliarvioiminen, vaalivalmistelujen laiminlyöminen olisi vakava poliittinen heikkous, jota puolueessamme ei voida sallia. Siksi on jo nyt suunnattava kaikki voimat vaalivoiton turvaamiseen kansandemokraattiselle liikkeelle.

Taloudellisen ja poliittisen taistelun kiihtyessä vastustaja yrittää heikentää työväenluokan taistelua pyrkimällä vahingoittamaan tuon taistelun johtavaa voimaa, kommunistista puoluetta. Luokkaviholli-nen ja sen ohrana yrittävät soluttautua puolueemme sisälle, hajoittaa, urkkia ja lamaannuttaa. Voimme tehdä turhiksi nuo yritykset olemalla valppaita ja paljastamalla armotta puolueemme viholliset. Sen pystymme tekemään kohottamalla aatteellista tietotasoamme puolueopiskelun avulla ja seuraamalla päivittäin omia lehtiämme ja julkaisujamme.

Edessä olevat tehtävät vaativat kaikilta järjestöiltämme, puolueosastoilta ja ryhmiltä entistä aktiivisempaa toimintaa, suurempaa luokkavalppautta ja työtaitoa. Suurin virhe, minkä puolueen jäsen nykyisessä tilanteessa voi tehdä, olisi eristäytyminen järjestöistä, sulkeutuminen kammioonsa ja erkaantuminen joukoista. Jokaisen jäsenen, jokaisen osaston ja ryhmän tulisi kiinnittää erikoista huomiota työssämme vielä ilmeneviin heikkouksiin ja niiden poistamisen keinoihin. Erityisesti olisi pyrittävä voimistamaan työpaikkatoimintaa ja ammatillisten järjestöjen työtä.

Tilanne asettaa puolueväellemme entistä suurempia mahdollisuuksia taantumuksen vastaisen yhteis- ja kansalaisrintaman rakentamisessa, mutta myöskin lisääntyneitä velvollisuuksia työskennellä paremmin, laajentaa ja lujittaa yhteyksiä puolueen ulkopuolella oleviin joukkoihin, osoittaa heille ulospääsy nykyisistä vaikeuksista ja valaa heihin uskoa omiin voimiin, uskoa kapitalismin hävittämisen mahdollisuuteen, sosialismin voittoon, rauhan turvaamiseen ja halua työskennellä näiden päämäärien puolesta. Siinä nykyisen tilanteen antama pääopetus ja tehtävä.

Työtätekevällä kansalla ei ole muuta keinoa nykyisen tilanteen muuttamiseksi kuin joukkovoimansa, aktiivinen toimintansa. Sitä on nyt käytettävä. Kommunistien tulee olla eturintamassa, aktiivisimpina taistelijoina, innoittajina ja järjestäjinä tuossa taistelussa.

MARXISMIN LIPUN ALLA ETEENPÄIN!

Yhtenäisin voimin rauhan ja kansanvallan puolesta

Tänä vuonna tulee kuluneeksi 135 vuotta tieteellisen sosialismin luojan, työväenliikkeen suuren oppi-isän Karl Marxin syntymästä (5. 5.) ja 70 vuotta hänen kuolemastaan (14. 3.). Työtätekevät ihmiset kaikissa maissa viettävät marxilaisuuden merkkivuotta tehostamalla taistelua rauhan, kansanvallan ja sosialismin puolesta.

Suomen työväenliikkeellä marxilaisuuden juhlavuoteen yhtyy omiakin merkkitapahtumia. Tulee kuluneeksi 50 vuotta yhtenäisen työväenpuolueemme ensimmäisestä puoluekokouksesta, ns. Forssan kokouksesta (17—20. 8.), joka merkitsi marxilaisuuden läpimurtoa Suomen työväenliikkeessä. Tänä vuonna tulee myös 35 vuotta Suomen Kommunistisen puolueen perustamisesta (28. 8.).

Merkkipäivien johdosta järjestetään maalis—elokuun aikana kaikkialla maassa juhla- ja selostustilaisuuksia marxilaisuuden ja työväenliikkeen yhtenäisyyden merkeissä. Tilaisuuksien tarkoituksena on selostaa marxilaisuuden olemusta ja kehitystä sekä valaista tämän hetken ideologisia ja päivänpoliittisia taistelutehtäviä Marxin oppien, marxismin—leninismin avulla, osoittaa, että Suomen vanha työväenliike perustui Marxin ja Engelsin opetuksiin ja että SKDL ja SKP nojautuessaan Marxin, Engelsin, Leninin ja Stalinin opetuksiin jatkavat vanhan työväenliikkeen parhaita perinteitä.

Auttaaksemme järjestöjä ja lukijoitamme näiden kysymysten käsittelyssä Kommunisti tulee tänä aikana julkaisemaan joukon kirjoituksia marxilaisuudesta. Seuraavassa alkuosa Leninin kirjoituksesta "Marx ja marxilaisuus".

V. I. LENIN:

Marx ja marxilaisuus

KARL MARX*

Karl Marx syntyi toukokuun 5 pnä 1818 Trierissä (Reinin puoleisessa Preussissa). Isä oli asianajaja, juutalainen, joka v. 1824 kääntyi protestantismiin. Perhe oli varakas ja sivistynyt, mutta ei vallankumouksellinen. Päätettyään Trierin lukion Marx siirtyi yliopistoon, ensin Bonniin, sitten Berliiniin ja opiskeli lakitiedettä,

* (Tämän artikkelin Lenin on kirjoittanut heinä-marraskuussa 1914 ja on se ensi kerran ilmestynyt "Granatin" tietosanakirjan seitsemännessä painoksessa. — Toim.)

ennen kaikkea historiaa ja filosofiaa. Kurssin hän päätti v. 1841 esittäen tohtorinväitöskirjan Epikuroksen filosofiasta. Ajatustavaltaan hän oli silloin vielä hegeliläinen ja idealisti. Berliinissä hän kuului "vasemmisto-hegeliläisten" piiriin (Bruno Bauer ym.), jotka pyrkivät tekemään Hegelin filosofiasta ateistisia ja vallankumouksellisia johtopäätöksiä.

Päätettyään yliopistolliset lukunsa Marx muutti Bonniin aikoen valmistua professoriksi. Mutta hallituksen taantumuksellinen politiikka, joka v. 1832 riisti oppituolin Ludwig Feuerbachilta ja v. 1836 uudelleen kieltäytyi päästämästä häntä yliopistoon sekä v. 1841 kielsi nuorelta dosentilta Bruno Bauerilta oikeuden luennoida Bonnissa, pakotti Marxin luopumaan tiedemiesuralta. Vasemmisto-hegeliläisten katsantokantain kehitys edistyi siihen aikaan Saksassa hyvin nopeasti. Ludwig Feuerbach alkoi etenkin v:sta 1836 arvostella jumaluusoppia ja kääntyä materialismiin, joka saa hänet täysin valtoihinsa v. 1841. ("Kristinuskon olemus"); v. 1843 ilmestyi hänen teoksensa "Tulevaisuuden filosofian periaatteet". "On täytynyt saada kokea näiden kirjojen vapauttava vaikutus" — Engels kirjoitti näistä Feuerbachin teoksista jäljestäpäin. "Meistä (so. vasemmisto-hegeliläisistä, Marx mukaanlukien) tuli heti feuerbachilaisia". Siihen aikaan Reinin seudun radikaaliset porvarit, joilla oli kosketuskohtia vasemmisto-hegeliläisten kanssa, perustivat Kölnissä oppositiomielisen lehden "Rheinische Zeitung" (alkoi ilmestyä tammikuun 1 pnä 1842). Marx ja Bruno Bauer saatiin pääavustajiksi. Lokakuussa tuli Marxista päätoimittaja ja hän muutti Bonnista Kölniin. Lehden vallankumouksellis-demokraattinen suunta kävi Marxin toimittajana ollessa yhä selvemmäksi, ja hallitus pani lehdelle kaksin- jopa kolminkertaisen sensuurin sekä päätti vihdoin kieltää sen kokonaan huhtikuun 1 päivään mennessä 1843. Marxin oli silloin erottava toimituksesta, mutta tämä ei kuitenkaan pelastanut lehteä, jonka täytyi lakata ilmestymästä maaliskuussa 1843. Huomattavimmista Marxin kirjoituksista "Rheinische Zeitungissa" Engels mainitsee tuonnempana mainittujen lisäksi* vielä kirjoituksen Moselin laakson viininviljelijäin asemasta. Lehtityö oli osoittanut Marxille, että hänen kansantaloustieteen tuntemuksensa oli riittämätön, ja hän kävi uutterasti sen tutkimiseen käsiksi.

V. 1843 Marx meni Kreuznachissa naimisiin Jenny von Westphalenin, lapsuudenystävättärensä kanssa, jonka jo ylioppilaana ollessaan oli kihlannut. Hänen vaimonsa kuului taantumukselliseen preussilaiseen aatelisperheeseen. Jenny von Westphalenin vanhin veli oli Preussin sisäasiainministerinä mitä taantumuksellisimpana aikana 1850—58. Syksyllä 1843 Marx saapui Pariisiin julkaistaakseen ulkomailla yhdessä Arnold Rugen (1802—1880; vasemmisto-hegeliläinen, 1825—1830 vankilassa, 1848 jälkeen poliittinen maanpakolainen; myöhemmin 1866—70 bismarckilainen) kanssa radikaalista aikakauslehteä, "Saksalais-ranskalainen vuosikirja". Sitä ilmestyi vain ensimmäinen vihko. Sen julkaiseminen oli lopetettava niiden vaikeuksien vuoksi, joita sen salainen levittäminen Saksaan kohtasi ja Rugen kanssa syntyneiden erimielisyyksien tähden. "Vuosikirjassa" julkaisemissaan kirjoituksissa Marx esiintyy jo vallankumouksellisena, joka julistaa "kaiken olevaisen säälimätöntä arvostelua" ja erikoisesti "aseiden arvostelua" ja joka vetoaa *joukkoihin ja proletariaattiin.*

* Lenin mainitsee tästä teoksesta poisjätetyssä marxilaisen kirjallisuuden luettelossa Reinin maakunnan maapäivillä painovapaudesta ja puutavaranvarastamislaista käytyjen keskustelujen arvostelun sekä kirjoituksen politiikan vapauttamisesta teologian kahleista. — Toim.

Syyskuussa 1844 saapui Pariisiin muutamiksi päiviksi Friedrich Engels, josta siitä lähtien tuli Marxin lähin ystävä. Yhdessä he ottivat mitä vilkkaimmin osaa Pariisin vallankumouksellisten ryhmien pirteään elämään (erityinen merkitys oli Proudhonin opeilla, joita Marx arvosteli ankarasti kirjassaan "Filosofian kurjuus" v. 1847), ja tiukasti taistellen erilaisia pikkuporvarillisen sosialismin oppeja vastaan laativat vallankumouksellisen *proletaarisen sosialismin* eli kommunismin (marxilaisuuden) teorian ja taktiikan. V. 1845 Marx karkoitettiin Preussin hallituksen vaatimuksesta Pariisista vaarallisena vallankumouksellisena. Hän siirtyi Brüsseliin. Keväällä 1847 Marx ja Engels liittyivät salaiseen propagandaseuraan "Kommunistien liittoon", ottivat huomattavalla tavalla osaa sen toiseen kongressiin (marraskuussa 1847 Lontoossa) ja sen toimeksiannosta kirjoittivat helmikuussa 1948 ilmestyneen kuuluisan "Kommunistisen puolueen manifestin". Tässä teoksessa esitetään nerokkaan selvästi ja kirkkaasti uusi maailmankatsomus, johdonmukainen materialismi, joka käsittää myöskin yhteiskunnallisen elämän alan; dialektiikka, monipuolisimpana ja syvimpänä kehityksen oppina; luokkataistelun teoria ja proletariaatin, uuden kommunistisen yhteiskunnan luojan maailmanhistoriallinen, vallankumouksellinen tehtävä.

Kun helmikuun vallankumous 1848 puhkesi, karkoitettiin Marx Belgiasta. Hän matkusti jälleen Pariisiin ja sieltä maaliskuun vallankumouksen jälkeen Saksaan, Kölniin. Siellä ilmestyi kesäkuun 1 päivästä 1848 toukokuun 19 päivään 1849 "Neue Rheinische Zeitung" (Uusi Reinin Lehti), jonka päätoimittaja oli Marx. Vuosien 1848—49 vallankumoustapahtumain kulku osoitti loistavasti uuden teorian oikeaksi, samoinkuin sen sitten ovat vahvistaneet maailman kaikkien maitten kaikki proletaariset ja demokraattiset liikkeet. Voitolle pääs-

syt vastavallankumous asetti Marxin aluksi syytteeseen (vapautettiin helmikuun 9 pnä 1849), ja karkoitti hänet sitten Saksasta (toukokuun 16 pnä 1849). Marx lähti ensin Pariisin, mutta karkoitettiin sieltäkin mielenosoituksen jälkeen 13 pnä kesäkuuta 1849, jolloin hän matkusti Lontooseen, missä eli sitten kuolemaansa asti.

Maanpakolaisuuden olosuhteet, joita kuvaa hyvin havainnollisesti Marxin ja Engelsin kirjeenvaihto (julkaistu 1913), olivat erittäin raskaat. Puute ahdisti painostavana Marxia ja hänen perhettään; ilman Engelsin alituista uhrautuvaa rahallista avustusta ei Marxilla olisi ollut mahdollisuutta saada valmiiksi "Pääomaa", vaan hän olisi epäilemättä sortunut puutteeseen. Sitäpaitsi pakottivat vallitsevat pikkuporvarillisen, yleensä epäproletaarisen sosialismin opit ja virtaukset Marxia käymään herkeämätöntä, säälimätöntä taistelua, jopa torjumaan mitä hurjimpia ja mielettömimpiä persoonallisia hyökkäyksiä ("Herr Vogt"). Syrjässä maanpakolaispiireistä Marx kehitteli useissa historiallisissa teoksissa materialistista teoriaansa suunnaten voimansa pääasiassa kansantaloustieteen tutkimiseen. Marx vallankumouksellisti tämän tieteen teoksissaan "Kansantaloustieteen arvostelua" (1859) ja "Pääoma" (I osa v. 1867).

Demokraattisten liikkeiden elpymiskausi 50-luvun lopulla ja 60-luvun alkupuolella kutsui Marxin jälleen käytännölliseen toimintaan. V. 1864 (syyskuun 28 päivänä) perustettiin Lontoossa kuuluisa ensimmäinen Internationale — "Työväen Kansainvälinen Yhdistys". Marx oli tämän järjestön sielu, sen ensimmäisen julistuksen, lukuisain päätöslauselmain, julkilausumien ja kehoitusten tekijä. Ponnistellen eri maiden työväenliikkeiden yhdistämiseksi, pyrkien ohjaamaan yhteistoiminnan uomaan moninaisia ei-proletaarisen, esimarxilaisen sosialismin muotoja (Mazzini, Proudhon, Bakunin, Englannin liberaalinen ammattiyhdistysliike, lassallelaiset oikeistolaishorjahtelut Saksassa jne.), taistellen kaikkien näiden lahkojen ja koulukuntien teorioita vastaan Marx takoi eri maiden työväenluokan proletaarisen taistelun yhtenäisen menettelytavan. Pariisin Kommuunin kukistuttua (1871), jonka Marx niin syvästi, osuvasti, loistavasti ja t o i m i v a n a vallankumouksellisena arvioi ("Kansalaissota Ranskassa"), ja Bakuninin kannattajien aiheuttaman Internationalen hajaantumisen jälkeen kävi tämän olemassalo Euroopassa mahdottomaksi. Haagin kongressin jälkeen (1872) Marx sai aikaan sen pääneuvoston muuttamisen New Yorkiin. Ensimmäinen Internationale oli suorittanut historiallisen tehtävänsä jättäen tilaa verrattomasti paljoa suuremmalle työväenliikkeen kasvulle kaikissa maissa. Seurasi sen l a a j e n e m i s e n, työväen sosialististen j o u k k o puolueiden syntymän aikakausi eri kansallisten valtioiden piirissä.

Rasittava toiminta Internationalessa ja vielä rasittavammat teoreettiset tutkimustyöt murtivat lopullisesti Marxin terveyden. Hän jatkoi kansantaloustieteen uudestimuokkausta ja "Pääoman" loppuun saattamista kooten suuret määrät uutta aineistoa ja opetellen useita kieliä (mm. venäjää), mutta sairaus ei sallinnut hänen saada valmiiksi "Pääomaa".

Joulukuun 2 pnä 1881 kuoli hänen vaimonsa. Maaliskuun 14 pnä 1883 Marx hiljaa vaipui ikuiseen uneen nojatuolissaan. Hänet haudattiin vaimonsa sekä uskollisen, melkein perheen jäsenenä olleen palvelijansa Helena Demuthin viereen Highgaten hautausmaalle Lontooseen.

MARXIN OPPI

M a r x i l a i s u u s on Marxin katsantokantojen ja oppien systeemi. Marx jatkoi ja täydensi nerokkaalla tavalla 19. vuosisadan kolmea henkistä päävirtausta, jotka olivat syntyneet kolmessa ihmiskunnan edistyneimmässä maassa: klassillista saksalaista filosofiaa, klassillista englantilaista kansantaloustiedettä ja ranskalaista sosialismia sen yhteydessä ranskalaisiin vallankumouksellisiin oppeihin yleensä. Marxin vastustajainkin myöntämä hänen katsantokantojensa ihailtava johdonmukaisuus ja eheys, katsantokantojen, jotka kokonaisuudessaan muodostavat uudenaikaisen materialismin ja uudenaikaisen tieteellisen sosialismin, maailman kaikkien sivistysmaiden työväenliikkeen teoriana ja ohjelmana, tekee välttämättömäksi sen, että esitämme lyhyesti hänen yleisen maailmankatsomuksensa pääpiirteet, ennenkuin ryhdymme selostamaan marxilaisuuden pääsisältöä, Marxin talousoppia.

FILOSOFINEN MATERIALISMI

Alkaen vuosista 1844—45, jolloin Marxin maailmankatsomus hahmoittui, hän oli materialisti, erikoisesti Ludwig Feuerbachin kannattaja, pitäen myöhemminkin tämän heikkona puolena ainoastaan hänen materialisminsa johdonmukaisuuden ja monipuolisuuden puutetta. Freuerbachin maailmanhistoriallisen, "uraauurtavan" merkityksen Marx näki juuri hänen päättävässä irtisanoutumisessaan Hegelin idealismista ja materialismin julistamisesta, joka vielä "18. vuosisadalla, erityisesti Ranskassa, oli taistelua ei vain vallitsevaa poliittista järjestelmää, samoinkuin . . . uskontoa ja teologiaa, vaan myöskin . . . kaikkea metafysiikkaa vastaan" (tarkoitetaan "humalaista mietiskelyä" eroitukseksi "raittiista filosofiasta") ("Pyhä perhe", julk. "Jälkeenjääneissä kirjoituksissa").

"Hegelin mielestä", Marx kirjoitti, "on ajatteluprosessi, jonka hän aatteen nimisenä muuttaa itsenäiseksi subjektiksikin, todellisuuden demiurgi (luoja)... Minulla päinvastoin ei aatteellinen ole muuta kuin ihmispäähän siirrettyä ja siellä muunnettua aineellisuutta". ("Pääoma", toisen painoksen esipuhe.)

Täysin yhdenmukaisesti tämän Marxin materialistisen filosofian kanssa Engels kirjoitti "Anti-Dühringissään" — Marx oli tutustunut tähän teokseen jo käsikirjoituksena:

"Maailman ykseys ei ole olemisessa, maailman todellinen ykseys on sen aineellisuudessa, minkä todistaa... filosofian ja luonnontieteen pitkä vaikea kehitys... Liike on aineen olomuoto. Ei missään eikä koskaan ole ollut, eikä voi olla ainetta ilman liikettä... On yhtä mahdotonta ajatella ainetta ilman liikettä kuin liikettä ilman ainetta... Jos kysytään..., mitä on ajattelu ja tajunta, mistä ne tulevat, niin näemme, että ne ovat ihmisaivojen tuotetta ja että itse ihminen on luonnon tuote, joka on kehittynyt omassa ympäristössään ja sen mukana; ja on itsestään selvää, että ihmisaivojen tuotteet, jotka nekin viime kädessä ovat luonnon tuotteita, eivät ole ristiriidassa muun luonnonyhteyden kanssa, vaan sen mukaiset." "Hegel oli idealisti, so. hänelle eivät hänen päänsä ajatukset olleet todellisten olioiden ja tapahtumain enemmän tai vähemmän abstraktisia kuvia (Engels puhui joskus myös painojäljennöksistä), vaan päinvastoin oliot ja niiden kehitys olivat hänelle ainoastaan jo jossain ennen maailman alkua olleen 'aatteen' todellistuneita kuvia."

Teoksessaan "Ludwig Feuerbach", jossa Engels esitti omia ja Marxin mielipiteitä Feuerbachin filosofiasta ja jonka hän toimitti painoon vasta sitä ennen luettuaan vanhan, Marxin kanssa v. 1844—45 laatimansa käsikirjoituksen Hegelistä, Feuerbachista ja materialistisesta historiankäsityksestä, hän kirjoittaa:

"Kaiken, erikoisesti uudemman filosofian suuri peruskysymys on kysymys ajattelun suhteesta olemiseen..., hengen suhteesta luontoon... Kumpi on alkuperäinen: henki vaiko luonto?... Filosofit jakautuivat kahteen suureen leiriin sen mukaisesti, miten vastasivat tähän kysymykseen. Ne, jotka väittivät hengen olleen olemassa ennen luontoa, jotka siis viime kädessä olettivat jonkinlaista maailmanluomista... muodostivat idealismin leirin. Toiset, jotka pitivät luontoa alkuperäisenä, kuuluivat materialismin eri koulukuntiin."

Idealismi- ja materialismi-käsitteiden (filosofisessa mielessä) kaikki muunlainen käyttö johtaa vain sekaantumiseen. Marx hylkäsi päättävästi sekä idealismin, joka aina on tavalla tai toisella yhteydessä uskonnon kanssa, että myöskin meidän aikanamme erikoisesti levinneen Humen ja Kantin katsantokannan, agnostisismin, kritisismin ja positivismin eri muodoissaan; hän piti sellaista filosofiaa

"taantumuksellisena" myönnytyksenä idealismille ja parhaimmassa tapauksessa "häpeilevänä tapana hyväksyä materialismi selän takana ja kieltää se ihmisten edessä". Kts. tässä mainittujen Engelsin ja Marxin teosten lisäksi tätä kysymystä koskevaa viimemainitun kirjettä Engelsille 12 pltä joulukuuta 1866; siinä Marx puhuu kuuluisasta luonnontutkijasta T. Huxleystä, joka on jälleen esiintynyt "materialistisemmin kuin viime vuosina" ja joka on selittänyt: "Niin kauan kuin me todella teemme havaintoja ja ajattelemme, emme me koskaan pääse pois materialismista"; samalla Marx moittii häntä siitä, että hän on "jälleen avannut takaoven" agnostisismille ja humelaisuudelle. Erityisesti on pantava merkille Marxin käsitys vapauden suhteesta välttämättömyyteen:

"Vapaus on välttämättömyyden tajuamista. Välttämättömyys on sokea vain mikäli sitä ei ole ymmärretty." (Engels "Anti-Dühring").

Se merkitsee: luonnon objektiivisen lainmukaisuuden tunnustamista (samoinkuin tietoamaton, mutta tiedottavissa oleva "olio sinänsä" muuttuu "olioksi meitä varten", "olioiden olemus" "ilmiöksi"). "Vanhan, myös feuerbachilaisen (ja sitä enemmän "vulgäärin", Büchnerin-Vogtin-Moleschottin) materialismin peruspuutteina Marx ja Engels pitivät: 1) sitä, että tämä materialismi oli "etupäässä mekaaninen", ottamatta huomioon kemian ja biologian uudempaa kehitystä (meidän päivinämme tulisi vielä lisätä: aineen sähköteorian), 2) sitä, että vanha materialismi oli epähistoriallista, epädialektista, (metafyysillistä epädialektisessa merkityksessä), eikä pysynyt johdonmukaisesti eikä monipuolisesti kehityksen kannalla, 3) sitä, että se piti "ihmisen olemusta" "abstraktumina", eikä "kaikkein (konkreettis-historiallisesti määriteltyjen) yhteiskunnallisten suhteiden kokoutumana", ja sen vuoksi vain "selitti" maailmaa, vaikka kysymys on sen "muuttamisesta", so. ei ymmärtänyt "vallankumouksellisen käytännöllisen toiminnan" merkitystä.

DIALEKTIIKKA

Marx ja Engels pitivät Hegelin dialektiikkaa monipuolisimpana, sisältörikkaimpana ja syvimpänä kehitysoppina, Saksan klassillisen filosofian suurimpana saavutuksena. Jokaista muuta kehitysperiaatteen, evolution, esitystä he pitivät yksipuolisena, sisällöltään köyhänä, luonnossa ja yhteiskunnassa tapahtuvan todellisen kehityskulun (jossa usein sattuu hyppäyksiä, romahduksia ja vallankumouksia) vääristeltynä selittämisenä.

> "Marx ja minä olimme miltei ainoat, jotka pelastimme saksalaisesta idealistisesta filosofiasta tietoisen dialektiikan siirtäen sen luonnon ja historian materialistiseen käsitykseen." "Luonto on dialektiikan koetin ja meidän täytyy sanoa nykyisen luonnontieteen eduksi, että se on hankkinut tälle kokeelle äärimmäisen rikkaan (kirjoitettu ennen radiumin, elektronien, alkuaineiden muuttamisen jne. selvillesaamista), joka päivä kasautuvan aineiston ja todistanut sillä, että luonnossa tapahtuu kaikki viime kädessä dialektisesti, eikä metafyysillisesti."

> "Suuri perusajatus, että maailmaa ei ole käsitettävä valmiiden olioiden yhdistelmänä, vaan prosessien yhdistelmänä, jossa näennäisesti pysyvät oliot yhtä hyvin kuin niiden ajatuskuvatkin meidän aivoissamme, käsitteet ovat muodostumisen ja häviämisen keskeytymättömän vaihtelun alaisia, jolloin edistyvä kehitys loppujen lopuksi toteutuu kaikesta näennäisestä sattumanvaraisuudesta ja kaikista hetkellisistä taka-askeleista huolimatta — tämä suuri perusajatus on, erikoisesti Hegelistä lähtien, painunut tavalliseen tietoisuuteen niin lujasti, että se tässä yleisessä muodossaan tuskin enää kohtaa vastaväitteitä. Mutta sen tunnustaminen sanoissa ja sen toteuttaminen yksityiskohdissaan käytännössä kultakin tutkittavaksi tulevalla alalla ovat kaksi eri asiaa."

> "Dialektiselle filosofialle ei ole mitään lopullista ehdotonta, pyhää. Se näkee kaikella ja kaikessa katoavaisuuden leiman, eikä sille ole pysyväistä mitään muu kuin tulemisen ja tuhoutumisen, alemmasta ylempään loputtomasti kohoamisen keskeytymätön prosessi, jonka pelkkää heijastusta ajattelevissa aivoissa se itse on."

Täten dialektiikka Marxin mukaan on "tiede liikunnan, sekä ulkonaisen maailman että inhimillisen ajattelun liikunnan yleisistä laeista."

Tämän Hegelin filosofian vallankumouksellisen puolen Marx omaksui kehittäen sitä edelleen. Dialektinen materialismi "ei tarvitse enää mitään muiden tieteiden yläpuolella olevaa filosofiaa". Entisestä filosofiasta jää jälelle vain "oppi ajattelusta ja sen laeista — muodollinen logiikka ja dialektiikka". Dialektiikka, Marxin ja myös Hegelin käsityksen mukaan, sisältää sen, mitä nykyään sanotaan tietoteoriaksi, gnoseologiaksi, jonka on tarkastettava tutkimusesinettään samalla tavoin historiallisesti, tutkien ja yleistäen tiedon syntyä ja kehitystä, siirtymistä tietämättömyydestä tietoon.

Meidän aikanamme on kehityksen, evolution ajatus melkein täydellisesti tullut vallitsevaksi yhteiskunnallisessa tietoisuudessa, mutta muita teitä kuin Hegelin filosofian kautta. Mutta siinä muodossa, jossa Marx ja Engels ovat esittäneet tämän ajatuksen pitäen Hegeliä lähtökohtanaan, se on paljoa laajakantoisempi ja sisältörikkaampi kuin mitä evolutioteorialla tavallisesti ymmärretään. Kehitys ikäänkuin toistaa jo käydyt asteet, mutta toistaa ne toisella tavalla, korkeammalla pohjalla ("kieltämisen kieltäminen"), kehitys ei kulje suoraviivaisesti, vaan niinsanoaksemme spiraalissa — kehitys on hyppäyksellinen, katastrofinen, vallankumouksellinen; — "asteettaisuuteen katkeamiset", määrän muuttuminen laaduksi; — sisäiset kehitysherätteet, joita erilaisten, tiettyyn esineeseen tietyn ilmiön tai tietyn yhteiskunnan puitteissa kohdistuvien voimien ja tendenssien ristiriidat ja yhteentörmäykset panevat liikkeelle; — jokaisen ilmiön kaikkien puolien keskinäinen riippuvaisuus ja kiinteä eroittamaton yhteys (ja historia avaa yhä uusia puolia), yhteys, joka esittää liikunnan yhtenäistä, lainmukaista yleismaailmallista prosessia, — tällaisia ovat dialektiikan muutamat piirteet, kehitysopin, joka on tavallista paljoa sisältörikkaampi (vrt. Marxin kirje Engelsille tammikuun 8 pltä 1868, jossa Marx pilkkaa Steinin "puisevia trichotomioita", joita olisi järjetöntä sotkea yhteen materialistisen dialektiikan kanssa).

MATERIALISTINEN HISTORIANKÄSITYS

Huomattuaan vanhan materialismin epäjohdonmukaisuuden, riittämättömyyden ja yksipuolisuuden Marx tuli siihen vakaumukseen, että on välttämätöntä "saattaa yhteiskuntatiede sopusointuun materialistisen perustan kanssa ja rakentaa se uudelleen tällä perustalla." Kun materialismi yleensä selittää tajunnan olemisesta johtuvaksi, eikä päinvastoin, niin sovellutettuna ihmiskunnan yhteiskunnalliseen elämään materialismi vaatii yhteiskunnallisen tajunnan selitettäväksi yhteiskunnallisesta olemisesta johtuvaksi.

> "Teknologia — Marx selittää ("Pääoma 1 osa s. 389 saks.) — paljastaa ihmisen aktiivisen suhtautumisen luontoon, hänen elämänsä välittömän tuotantoprosessin, ja sen kautta myöskin hänen yhteiskunnallisten elinehtojensa ja niistä pulppuavien henkisten mielteiden synnyn."

Täysin viimeistellyssä muodossa Marx esitti materialismin periaatteet sovellettuina ihmisyhteiskuntaan ja sen historiaan esipuheessa teokseensa "Kansantaloustieteen arvostelua" seuraavin sanoin:

> "Elämänsä yhteiskunnallisessa tuotannossa ihmiset astuvat määrättyihin, välttämättömiin, heidän tahdostaan riippumattomiin suhteisiin, tuotantosuhteisiin, jotka vastaavat heidän aineellisten tuotantovoimiensa määrättyä kehitysastetta. Näiden tuotantosuhteiden kokonaisuus muodostaa yhteiskunnan taloudellisen rakenteen realisen perustan, jolle juridinen ja poliittinen päällysrakenne kohoaa ja jota vastaavat yhteiskunnallisen tietoisuuden määrätyt muodot. Aineellisen elämän tuotantotapa on yhteiskunnallisen, poliittisen ja yleensä henkisen elämänprosessin edellytys. Ei ihmisen tajunta määrää heidän

olemistaan, vaan päinvastoin heidän yhteiskunnallinen olemisensa määrää heidän tajuntansa. Kehityksensä määrätyllä asteella joutuvat yhteiskunnan aineelliset tuotantovoimat ristiriitaan olemassaolevien tuotantosuhteiden kanssa, tahi mikä on vain saman asian juridinen ilmaisu, omistussuhteiden kanssa, joiden puitteissa ne olivat tähän asti liikkuneet. Tuotantovoimien kehittämismuodoista muuttuvat nämä suhteet niiden kahleiksi. Silloin alkaa yhteiskunnallisen vallankumouksen aikakausi. Taloudellisen perustan muuttumisen mukana mullistuu hitaammin tahi nopeammin koko suunnaton päällysrakennus. Sellaisia mullistuksia tarkasteltaessa täytyy aina erottaa aineellinen, luonnontieteellisen tarkasti todettavissa oleva, taloudellisissa tuotantoehdoissa tapahtuva mullistus juridisista, poliittisista, uskonnollisista, taiteellisista tahi filosofisista, lyhyesti sanoen, ideologisista muodoista, joissa ihmiset tajuavat tämän ristiriidan ja ratkaisevat sen taistellen. Yhtä vähän kuin yksilöä arvostellaan sen mukaan, mitä hän itse ajattelee itsestään, yhtä vähän voidaan sellaista mullistuskautta arvioida sen oman tietoisuuden mukaan, vaan pikemminkin täytyy tämän tietoisuuden saada selityksensä aineellisen elämän ristiriidoista, yhteiskunnallisten tuotantovoimien ja tuotantosuhteiden välisestä ristiriidasta... Suurin piirtein voidaan aasialaisia, antiikin, feodaalisia ja uuden ajan porvarillisia tuotantotapoja pitää taloudellisten yhteiskuntamuotojen edistyksen aikakausina." — Vrt. Marxin lyhyttä sanontaa kirjeessään Engelsille heinäkuun 7 pltä 1866: "Meidän teoriamme tuotantovälineiden määräämästä työväenjärjestöstä."

Materialistinen historiankäsitys eli oikeammin materialismin johdonmukainen soveltaminen ja ulottaminen yhteiskunnallisten ilmiöiden alalle hävitti kaksi entistä historianteorian päävajavaisuutta. Ensiksi ne parhaimmassakin tapauksessa tarkastelivat vain ihmisten historiallisen toiminnan aatteellisia vaikutteita, tutkimatta, mistä nämä vaikutteet johtuvat, ottamatta huomioon objektiivista lainmukaisuutta yhteiskunnallisten suhteiden järjestelmän kehityksessä ja näkemättä näiden suhteiden juuria ja aineellisen tuotannon kehitysastetta; toiseksi, aikaisemmat teoriat jättivät käsittelemättä juuri väestöjoukkojen teot, kun taas materialistinen historiankäsitys antoi ensi kerran mahdollisuuden tutkia joukkojen yhteiskunnallisia elinehtoja ja niiden muutoksia luonnontieteellishistoriallisella tarkkuudella. Ennen Marxia oli "sosiologia" ja historiankirjoitus parhaassa tapauksessa pelkkä sieltä täältä koottujen muokkaamattomien tosiasiain kasautuma ja historiallisen prosessin erinäisten puolien kuvailua. Marxilaisuus osoitti tien yhteiskunnallistaloudellisten muodostelmien syntymä-, kehitys- ja tuhoutumisprosessin kaikkikäsittävään, jokapuoliseen tutkimiseen tarkastellen kaikkien ristiriitaisten tendenssien kokonaisuutta, verraten niitä yhteiskunnan eri luokkien tarkoin määriteltäviin elämisen ja tuotannon ehtoihin, työntäen sivuun subjektivismin ja mielivaltaisuuden eri-

laisten "vallitsevien" aatteiden valinnassa tai tulkinnassa, paljastaen poikkeuksetta kaikkien aatteiden ja kaikkien eri tendenssien juuret materiaalisten tuotantovoimien tilassa. Ihmiset tekevät itse historiansa, mutta mikä määrää ihmisten ja nimenomaan ihmisjoukkojen vaikuttimet, mistä johtuvat vastakkaisten aatteiden ja virtausten yhteentörmäykset, millainen on kaikkien näiden moninaisten ihmisyhteiskuntain yhteentörmäysten kokonaisuus, millaiset ovat aineellisen elämän tuotannon objektiiviset ehdot, jotka muodostavat ihmisten koko historiallisen toiminnan perustan, millainen on näiden ehtojen kehityksen laki — kaikkeen siihen Marx kiinnitti huomion ja osoitti tien tieteelliseen historiantutkimiseen yhtenäisenä, koko valtavassa monipuolisuudessaan ja vastakohtaisuuksissaan lainmukaisena prosessina.

LUOKKATAISTELU

Että jossakin yhteiskunnassa toisten pyrkimykset ovat aivan vastakkaiset toisten pyrkimyksille, että yhteiskuntaelämä on täynnä ristiriitoja, että historia esiintyy taisteluna kansojen ja yhteiskuntain kesken sekä myös taisteluna niiden sisällä, ja sitäpaitsi vielä vallankumouksen ja taantumuksen, sodan ja rauhan, pysähdyksen ja nopean edistyksen tai lahoamisen kausien vaihteluna — nämä ovat yleisesti tunnettuja tosiasioita. Marxilaisuus antoi johtolangan, joka tekee mahdolliseksi paljastaa lainmukaisuuden tässä näennäisessä labyrintissä ja kaaoksessa, nimittäin luokkataisteluteorian. Vain kunkin yhteiskunnan kaikkien jäsenten tai yhteiskuntaryhmäin pyrkimysten kokonaisuuden tutkiminen voi johtaa näiden pyrkimysten tuloksen tieteelliseen määrittelemiseen. Vastakkaisten pyrkimysten aiheuttajana esiintyy taas erilaisuus niiden luokkien asemassa ja elämisen ehdoissa, joihin kukin yhteiskunta jakautuu.

"Koko tähänastisen yhteiskunnan historia — Marx kirjoittaa 'Kommunistisessa manifestissa' (poikkeuksena alkuperäisen yhteisön historia — Engels lisää myöhemmin) on luokkataistelujen historiaa.

Vapaa ja orja, patriisi ja plebeiji, paroni ja maaorja, ammattikuntamestari ja kisälli, lyhyesti sanoen: sortaja ja sorrettu ovat aina olleet vastakkain, käyneet keskeytymätöntä, milloin piilevää, milloin avointa taistelua, mikä joka kerta on päättynyt koko yhteiskunnan kumoukselliseen uudistumiseen tai taistelevien luokkien yhteiseen häviöön...

Feodaalisen yhteiskunnan tuhosta syntynyt nykyaikainen porvarillinen yhteiskunta ei ole poistanut luokkavastakohtia. Se on vain asettanut vanhojen tilalle uusia luokkia, uusia sorron edellytyksiä, uusia taistelun muotoja. Meidän aikakautemme, porvariston aikakausi on kuitenkin erikoinen siinä suhteessa, että se on yksinkertaistanut luokkavastakohdat: koko

yhteiskunta jakautuu yhä enemmän kahteen suureen vihollisleiriin, kahteen suureen, välittömästi vastakkain olevaan luokkaan: porvaristoon ja proletariaattiin."

Ranskan suuresta vallankumouksesta asti Euroopan historia on useissa maissa erittäin havainnollisesti paljastanut tämän tapahtumain tosiasiallisen pohjan, luokkien taistelun. Jo restauration aika Ranskassa nosti esiin useita historioitsijoita (Thierry, Guizot, Mignet, Thiers), jotka yleistäessään tapahtumia eivät voineet olla tunnustamatta luokkien taistelua koko Ranskan historian ymmärtämisen avaimeksi. Mutta uusin aikakausi, porvariston täyden voiton, edustuslaitosten, laajan (vaikka ei yleisen) äänioikeuden, huokeahintaisen, joukkoihin leviävän päivälehdistön aika, voimakkaiden ja yhä laajenevain työväenjärjestöjen ja työnantajaliittojen aika j.n.e. on vielä havainnollisemmin osoittanut (vaikkakin usein yksipuolisessa "rauhallisessa", "perustuslaillisessa" muodossa esiintyvän) luokkien taistelun tapahtumain kannustimeksi. Seuraava kohta Marxin "Kommunistisesta Manifestista" osoittaa meille, millaisia vaatimuksia nykyisen yhteiskunnan kaikkien luokkien aseman objektiivisessa erittelyssä, jokaisen luokan kehitysehtojen erittelyn yhteydessä Marx asetti yhteiskuntatieteelle:

> "Kaikista luokista, jotka nykyään ovat porvaristoa vastassa, vain proletariaatti on todella vallankumouksellinen luokka. Muut luokat kuihtuvat ja häviävät suurteollisuuden mukana, proletariaatti on sen ominaisin tuote.
> Keskisäädyt, pienteollisuuden harjoittaja, pikkukauppias, käsityöläinen, talonpoika, kaikki ne taistelevat porvaristoa vastaan turvatakseen häviöltä olemassaolonsa keskisäätynä. Ne eivät siis ole vallankumouksellisia, vaan vanhoillisia. Enemmänkin, ne ovat taantumuksellisia, ne yrittävät kääntää historian pyörää taaksepäin. Jos ne ovat vallankumouksellisia, ne ovat sitä nähdessään edessäolevan siirtymisensä proletariaattiin, ne eivät puolusta nykyisiä, vaan tulevia etujaan, jättävät oman katsantokantansa asettuakseen proletariaatin katsantokannalle."

Useissa historiallisissa kirjoitelmissa Marx antoi syvällisiä ja loistavia näytteitä materialistisesta historiankirjoituksesta, jokaisen eri luokan aseman erittelystä, jopa myöskin luokan sisällä olevien eri ryhmien tai kerrosten aseman erittelystä, osoittaen silminnähtävästi, miksi ja kuinka "jokainen luokkataistelu on poliittista taistelua". Edellä lainaamamme kohta osoittaa havainnollisesti, kuinka monimutkaisen yhteiskunnallisten suhteiden ja luokasta toiseen, entisyydestä tulevaisuuteen siirtymisasteitten verkon Marx eritteli koko historiallisen kehityksen tulosten selvillesaamiseksi.

Marxin teoria saa syvimmän, monipuolisimman ja yksityiskohtaisimman vahvistuksensa ja sovellutuksensa hänen talousopissaan.

J. V. Stalin

tehtävistä taistelussa demokraattisten vaatimusten puolesta nykyisessä vaiheessa

Toinen osa neuvostoliittolaisessa "Kommunist"-aikakauslehdessä (N:o 2/1953) julkaistusta D. Tshesnokovin kirjoituksesta "J. V. Stalinin puhe Neuvostoliiton Kommunistisen puolueen XIX edustajakokouksessa — taisteluohjelma rauhan, demokratian ja sosialismin puolesta".

Kysymys sosialististen ja yleisdemokraattisten tehtävien välisestä suhteesta työväenluokan vapaustaistelussa on eräs luokkataistelun strategian ja taktiikan peruskysymyksiä. Kaikissa maissa historiallisen kehityksen kussakin vaiheessa tämä kysymys on noussut uudestaan esiin ja vaatinut uutta ratkaisua. Kirjoituksessa "Proletaarinen ja porvarillinen demokratia" V. I. Lenin kirjoitti:

> "Kysymys sosialidemokratian eli työläisdemokratian suhteesta porvarilliseen demokratiaan on vanha ja samanaikaisesti ikuisesti uusi kysymys. Se on vanha, sillä se esitettiin samalla hetkellä, jolloin sosialidemokratia syntyi. Sen teoreettiset perusteet on selvitetty jo marxilaisen kirjallisuuden kaikkein varhaisimmissa teoksissa, 'Kommunistisessa Manifestissa' ja 'Pääomassa'. Se on ikuisesti uusi, sillä jokainen askel kunkin kapitalistisen maan kehityksessä antaa erikoisen, omaperäisen yhdistelmän porvarillisen demokratian erilaisia vivahteita ja erilaisia sosialistisen liikkeen pyrkimyksiä" (Teokset, 8. osa, sivu 54).

"Kommunistisen puolueen Manifestissa" ja muissa teoksissaan Marx ja Engels osoittivat, että työväenluokan täytyy tukea kaikenlaisia vallankumouksellisia liikkeitä, se ei saa pelätä väliaikaisia liittoja edes epävarmojen liittolaisten kanssa, jos nämä liitot auttavat työväenluokkaa käymään vapaustaistelua, sen täytyy johtaa työtätekevien joukkojen yleisdemokraattista liikettä. He esittivät ajatuksen porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kasvamisesta sosialistiseksi, heidän teoksiinsa sisältyy alkiomuodossaan aate työväenluokan hegemoniasta. Täysin yhdenmukaisesti dialektis-materialistisen maailmankatsomuksensa kaikkien väittämien kanssa he perustelivat asettamuksen työtätekevien edessäolevien tehtävien ja välittömien etujen yhdistämisestä taisteluun työväenliikkeen lopullisen päämäärän — kommunismin puolesta: "Kommunistit taistelevat välittömästi työväenluokan edessä olevien tarkoitusperien ja etujen

saavuttamiseksi, mutta he edustavat nykyisessä liikkeessä samalla myöskin liikkeen tulevaisuutta". Näitä Marxin ja Engelsin asettamuksia Lenin ja Stalin ovat kehittäneet edelleen sopusuhtaiseksi järjestelmäksi soveltaen niitä imperialismin ja proletaarisen vallankumouksen aikakauteen.

Proletariaatin luokkataistelun strategian ja taktiikan soveltamisessa historiallisen kehityksen konkreettisiin ehtoihin voidaan eroittaa kaksi vaihetta taistelussa vallankumouksen voiton puolesta: vaihe, jolloin taistellaan porvarillis-demokraattisen vallankumouksen voitosta ja vaihe, jolloin taistellaan sosialistisen vallankumouksen voitosta. Kuinka marxilaisuus ratkaisee kysymyksen demokraattisten ja sosialististen tehtävien keskinäisestä suhteesta näihin vaiheisiin nähden?

Nousevan kapitalismin kaudella porvaristo oli edistyksellinen luokka, joka oli kiinnostunut feodalismin taloudellisen komennon hävittämisestä, itsevaltiuden kukistamisesta. Kukistaessaan feodaalisen järjestelmän, feodaalisen aateliston herruuden, feodaalisen monarkian porvaristo nojautui lakiin siitä, että tuotantosuhteiden pitää ehdottomasti vastata tuotantovoimien luonnetta, ja käytti talonpoikien ja käsityöläisten taistelua feodaalista sortoa vastaan oman herruutensa vahvistamiseksi. Muodostuvan proletariaatin vähälukuisuus ja järjestymättömyys salli porvariston ottaa itselleen johtajan tehtävät yleisdemokraattisessa taistelussa feodalismia vastaan ja antoi sille mahdollisuuden esiintyä yleiskansallisia etuja edustavana voimana. Työtätekevät joukot — talonpojat ja käsityöläiset — tulivat porvariston reserviksi. Tämä koski varhaisimpia porvarillisia vallankumouksia Länsi-Euroopassa, ennen kaikkea Ranskan porvarillista vallankumousta 18. vuosisadan lopulla. Asia alkaa oleellisesti muuttua 19. vuosisadan puolivälissä, jolloin kapitalistinen tuotantotapa oli tullut vallitsevaksi suurimmassa osassa Länsi-Euroopan maita, jolloin työväenluokka oli muodostunut vakavaksi voimaksi ja sen sekä porvariston välillä olivat alkaneet suuret yhteenotot, jolloin porvaristo oli useissa maissa jo kavunnut valtaan tai ainakin saanut aatelistolta merkittäviä myönnytyksiä. Tänä kautena porvaristo niissäkin maissa, missä se ei vielä ollut tullut valtaan, osoitti horjuvaisuutta taistelussa itsevaltiutta vastaan ja ratkaisevalla hetkellä säännöllisesti heittäytyi vastavallankumouksen leiriin. Työväenluokan ja porvariston välillä alkaa kehittyä taistelu joukkojen johtamisesta.

Tukiessaan jokaista vallankumouksellista liikettä työväenluokka säilyttää aina oman liikkeensä itsenäisyyden ja pitää taistelua demokraattisten muutosten puolesta välttämättömänä askeleena, joka turvaa luokkataistelun kehittämisen sosialismin puolesta. Kuitenkin kapitalismin nousukautena, jolloin proletariaatti oli vielä poliittisesti järjestymätön ja heikko, porvaristo säilytti itsellään yleisdemokraattisen taistelun johdon.

"... Proletariaatti oli esiintynyt tahtoen tai tahtomattaan porvariston auttajana ja talonpoikaisto oli ollut porvariston reservinä. Marxilaiset pitivät sellaista yhdistelmää enemmän tai vähemmän kiertämättömänä, sillä nimenomaisella varauksella, että proletariaatin täytyy tällöin puolustaa mahdollisuuden mukaan lähimpiä luokkavaatimuksiaan ja sillä täytyy olla oma poliittinen puolueensa" (NKP(b)n Historia. Lyhyt oppikurssi, siv. 78).

Näin oli suunnilleen vuoden 1905 Venäjän vallankumoukseen asti. Asia muuttuu perusteellisesti 20. vuosisadan alkuun mennessä, kun porvarillis-demokraattiset vallankumoukset kehittyvät kuolevan, mätänevän kapitalismin — imperialismin oloissa. Näissä olosuhteissa työväenluokka, jolla on oma puolueensa, ei tyydy olemaan porvariston lisäkkeenä, vaan kaikkein vallankumouksellisimpana luokkana tulee vallankumouksen johtajaksi (hegemoniksi). Proletariaatin taistelun pelästyttämä liberaalinen porvaristo etsii turvaa taantumuksen siipien suojasta. Se taistelee enemmän vallankumousta kuin taantumusta vastaan. Talonpoikaisjoukot tulevat työväenluokan reserviksi. Työväenluokan liitto talonpoikaiston kanssa porvariston neutralisoimisen ohella turvaa demokraattisen vallankumouksen menestymisen. Vain porvarillis-demokraattisen vallankumouksen täydellinen voitto ja proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellis-demokraattisen diktatuurin pystyttäminen turvaavat porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kasvamisen sosialistiseksi.

Nerokkaat ajatukset työväenluokan johtavasta osuudesta demokraattisessa vallankumouksessa, työväenluokan liitosta talonpoikaiston kanssa, yleiskansallisesta aseellisesta kapinasta, proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellis - demokraattisesta diktatuurista ja väliaikaisesta vallankumoushallituksesta, porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kasvamisesta sosialistiseksi on kehitelty V. I. Leninin mainiossa teoksessa "Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa" ja hänen myöhäisemmissä teoksissaan sekä myöskin J. V. Stalinin tunnetuissa teoksissa — Esipuhe K. Kautskyn kirjasen gruusialaiseen painokseen "Venäjän vallankumouksen liikkeellepanevat voimat ja näköalat", "Leninismin perusteista", "NKP(b)n Historia. Lyhyt oppikurssi" ym.

Lenin ja Stalin muokkasivat tyhjentävästi ja täydellisesti proletariaatin luokkataistelun strategian ja taktiikan porvarillis-demokraattisessa vallankumouksessa ja kaudella, jolloin porvarillis-demokraattinen vallankumous kasvaa sosialistiseksi. He luonnehtivat tyhjentävästi, että on välttämätöntä käydä päättävää taistelua demokraattisten muutosten puolesta, demokraattisen vallankumouksen ratkaisevan voiton

puolesta, kun halutaan siirtyä vallankumouksen sosialistiseen vaiheeseen. Teoksissaan he loivat uuden, viimeistellyn teorian sosialistisesta vallankumouksesta, laskivat perustan vallankumoukselliselle taktiikalle, jota noudattaen Venäjän työväenluokka v. 1917 saavutti voiton kapitalismista.

Demokratian puolesta käytävän taistelun tehtävä ei rajoitu porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kauteen. Lujittuneen kapitalismin olosuhteissa ja imperialismin kaudella työväenluokka voi ja sen täytyy käydä taistelua demokraattisten vapauksien puolesta.

Minkä vuoksi imperialismin kaudella, jolloin päiväjärjestykseen nousee kysymys sosialistisesta vallankumouksesta, herää kysymys taistelusta demokraattisten muutosten puolesta? Ennen kaikkea siksi, että kapitalismi kehittyy epätasaisesti, kapitalismin kehitysaste on erilainen eri maissa. Aikana, jolloin suurimmat kapitalistiset maat ovat astuneet imperialismin vaiheeseen, useat maat jäävät vielä feodaaliseen kehitysvaiheeseen. Taloudellisessa kehityksessään jälkeenjääneet kansat joutuvat siirtomaiden ja riippuvaisuuden asemaan, kärsivät niin riiston feodaalisista muodoista kuin imperialistisesta sorrosta. Taistelu feodalismia vastaan, taistelu imperialistista sortoa vastaan saa riippuvaisuudessa ja siirtomaa-asemassa olevien maiden työtätekeville erikoisen tärkeän merkityksen.

Kaikissa maissa, missä feodalismin jäännöksiä on vielä säilynyt, kommunistiset ja työväenpuolueet järjestävät työväenluokan ja laajojen talonpoikaisjoukkojen taistelua näitä vastaan. Imperialismin kaudella taantumuksellinen porvaristo pyrkii säilyttämään feodaaliset jäännökset, kasvaa kiinni tilanherrojen luokkaan ja käyttää feodaalisia riistomenetelmiä saadakseen enimmäisvoittoa. Taistelu feodalismin jäännöksiä vastaan on eroittamaton taistelusta imperialistista sortoa vastaan. Jokainen feodalismille ja sen jäännöksille annettu isku on samalla isku imperialismille. Siten on asia siirtomaissa ja riippuvaisissa maissa.

Kansalliset vapautusliikkeet ja sodat imperialismin selkäpuolella lujittavat sosialistisen proletariaatin asemia sen taistelussa imperialismia vastaan. Juuri siksi Lenin usein puhui siitä, että vain taantumuksellinen tai toivoton kamariteoreetikko voi imperialismin kaudella odottaa "puhdasta" sosiaalista vallankumousta.

"Luulla, että sosiaalinen vallankumous on *mahdollinen* ilman pienten kansakuntien kapinaa siirtomaissa ja Euroopassa, ilman, että osa pikkuporvaristoa kaikkine ennakkoluuloineen aiheuttaa vallankumouksellisia räjähdyksiä, ilman tietämättömien proletaaristen ja puoliproletaaristen joukkojen liikettä tilanherrojen, kirkon, monarkistista, kansallista jne. sortoa vastaan — luulla niin merkitsee *kieltäytymistä sosiaalisesta vallankumouksesta*" (Lenin: Teokset, 22. osa, sivu 340).

Taistelu demokraattisten muutosten ja demokraattisten vapauksien puolesta saa erikoisen merkityksen imperialismin kaudella vielä senkin vuoksi, että itse imperialistisissa maissa porvaristo kääntyy jyrkästi parlamentarismista erilaisiin poliittisen taantumuksen muotoihin.

"Poliittisena päällysrakennuksena uuden talouden, monopolistisen kapitalismin (imperialismi on monopolistista kapitalismia) yläpuolella on kääntyminen *demokratiasta* poliittiseen *taantumukseen*. Vapaata kilpailua vastaa demokratia. Monopolia vastaa poliittinen taantumus...
Niin ulko- kuin yhtäläisesti sisäpolitiikassakin imperialismi pyrkii demokratian rikkomiseen, taantumukseen. Tässä mielessä on kiistatonta, että imperialismi on *yleensä demokratian, kaiken demokratian* 'kieltämistä'..." (Lenin: Teokset, 23. osa, sivu 31).

Koska porvaristo historiallisen kehityksen kuluessa tulee demokratian viholliseksi, työväenluokka tarttuu edistyksen ja demokratian taistelulippuun. Taistelu demokraattisten vapauksien puolesta imperialistisissa maissa auttaa työväenluokkaa yhdistämään itseensä laajoja työtätekeviä joukkoja. Se auttaa kasvattamaan koko kansassa vihaa imperialismia kohtaan.

Lenin paljasti trotskilaiset ja muut työväenluokan viholliset, jotka väittivät, että imperialismin kausi taantumuskautena muka riistää demokraattisten vapauksien puolesta käytävältä taistelulta kaiken merkityksen, että imperialismin kaudella on mahdollista vain taistelu sosialismin puolesta, "puhdas" sosialistinen vallankumous, jonka tehtävänä on imperialismin kukistaminen. Mainioissa kirjoituksissaan "Sosialistinen vallankumous ja kansakuntien itsemääräämisoikeus", "Yhteenveto itsemääräämisestä käydystä keskustelusta", "Marxismin karrikatyyrista ja imperialistisesta ekonomismista" Lenin arvosteli murskaavasti tätä antautumisteoriaa. Hän osoitti, että yksikään porvarillis-demokraattisista vaatimuksista ei ole yleensä toteutettavissa täydessä laajuudessaan kapitalismin vallitessa, mutta se ei missään tapauksessa merkitse, että kapitalismin vallitessa ei olisi pohjaa taistelulle demokratian puolesta, ettei olisi olosuhteita ja mahdollisuuksia käyttää demokratiaa sosialismin puolesta käytävän taistelun etujen hyväksi. Kapitalismi yleensä ja imperialismi erikoisesti, Lenin opettaa, muuttaa porvarillisen demokratian illusioksi, mutta samanaikaisesti kapitalismi synnyttää joukoissa demokraattisia pyrkimyksiä, "kärjistää sovittamatonta ristiriitaa demokratian kieltävän imperialismin ja demokratiaan pyrkivien joukkojen välillä" (Teokset, 23. osa, sivu 13). Kansanjoukkojen demokraattisten pyrkimysten ja siirtomaiden ja riippuvaisten maiden kansojen oikeudenmukaisen kansallisen vapaussodan tukeminen imperialismia vastaan on mitä tärkein työväenluokan tehtävä. Ratkaisemat-

ta sitä se ei voi yhdistää ympärilleen työtätekeviä, ei voi toteuttaa lopullista päämääräänsä — kapitalismin hävittämistä ja kommunistisen yhteiskunnan muodostamista.

Lenin paljasti myös "vasemmistolaiset" lahkolaiset, jotka luulivat naivisti, että taistelu demokraattisten vapauksien puolesta imperialismin kaudella johtaa työväenluokan pois sen lopullisesta päämäärästä — imperialismin hävittämisestä. Taistelu demokraattisten vaatimusten puolesta imperialismin oloissa ei johda työväenluokkaa pois sen tulevien sosialististen tehtävien ratkaisusta, vaan kaikin tavoin lähentää niiden ratkaisua. Sellainen on historiallisen kehityksen dialektiikka. Lenin kirjoitti tämän johdosta:

> "Sosialistinen vallankumous ei ole yksi teko, yksi taistelu yhdellä rintamalla, vaan kokonainen kärjistyneiden luokkayhteenottojen aikakausi, pitkä sarja taisteluita kaikilla rintamilla, ts. talouden ja politiikan kaikkien kysymysten johdosta, taisteluita, jotka voivat päättyä vain porvariston pakkoluovuttamiseen. Olisi perinpohjin virheellistä luulla, että taistelu demokratian puolesta kykenisi johtamaan proletariaatin pois sosialistisesta vallankumouksesta tai peittämään, saattamaan sen varjoon jne. Päinvastoin, kuten voittoisa sosialismi on mahdotonta toteuttamatta täydellistä demokratiaa, niin proletariaatti ei voi valmistautua voittamaan porvaristoa käymättä kaikinpuolista, johdonmukaista ja vallankumouksellista taistelua demokratian puolesta" (Teokset, 22. osa, sivu 133).

Sellaisia ovat yleisdemokraattisen taistelun kehittämistä koskevat tärkeimmät asettamukset, jotka Lenin on muokannut. J. V. Stalinin teoksissa, erikoisesti hänen historiallisessa puheessaan NKPn XIX edustajakokouksessa näitä asettamuksia on kehitetty edelleen. J. V. Stalin osoitti, että jyrkkä käänne taantumukseen koko poliittisella rintamalla, mikä on yleensä luonteenomaista imperialismille, on tullut monin verroin tuntuvammaksi toisen maailmansodan jälkeen, että porvaristo on tullut vielä taantumuksellisemmaksi. Nykyään hallitsevat piirit USAssa, Englannissa ja muissa kapitalistisissa maissa rikkovat erikoisen kyynillisesti ja karkeasti perustuslakeja, jotka on hyväksytty esimonopolistisen kapitalismin kaudella, jolloin porvaristo salli vielä itselleen vapaamielisyyttä, puolusti porvarillis-demokraattisia vapauksia ja loi siten itselleen kansan suosiota. Nykyaikaisen kapitalismin taloudellisen peruslain vaikutus johtaa siihen, että kapitalististen maiden imperialistinen porvaristo hyökkää voimakkaasti työväenluokan, työtätekevien joukkojen asemaa vastaan. Se tuhoaa työtätekevien kaikki saavutukset, toteuttaa lainsäädännön alalla taantumuksellista politiikkaa, joka rajoittaa työläisten ja muiden edistyksellisten järjestöjen oikeuksia, pystyttää fasistisen poliisijärjestelmän vainoamaan kaikenlaista edistyksellistä toimintaa jne. jne. Luonnehtiessaan tilannetta kapitalistisissa maissa ja nykyaikaisen imperialistisen porvariston käyttäytymistä toveri Stalin sanoi puheessaan NKPn XIX edustajakokouksessa:

> "Niin sanottua 'henkilön vapautta' ei enää ole olemassa, — henkilön oikeudet tunnustetaan nyt olevan vain niillä, joilla on pääomaa, mutta kaikkia muita kansalaisia pidetään ihmis-raaka-aineena, joka kelpaa vain riistettäväksi. Ihmisten ja kansakuntien tasa-arvoisuuden periaate on poljettu maahan ja sen tilalle on otettu riistäjävähemmistön täysioikeudellisuuden ja riistonalaisen kansalaisenemmistön oikeudettomuuden periaate. Porvarillisdemokraattisten vapauksien lippu on heitetty yli laidan."

Ainoa luokka, joka meidän päivinämme kykenee esiintymään johdonmukaisena porvarillis-demokraattisten vapauksien puolustajana, työtätekevien joukkojen demokraattisten pyrkimysten ilmaisijana, on sosialistinen proletariaatti. Työväenluokan vallankumoukselliset puolueet tarttuvat taistelulippuun demokraattisten vapauksien puolesta, järjestävät työtätekevät tämän lipun alle. "Teidän, kommunististen ja demokraattisten puolueiden edustajain", toveri Stalin lausui kääntyessään veljespuolueiden edustajain puoleen, "on nostettava tämä lippu ja lähdettävä viemään sitä eteenpäin, jos haluatte saada koottuksi ympärillenne kansan enemmistön. Muita sen nostajia ei ole olemassa".

Demokraattisten vaatimusten joukossa, joita sosialistinen proletariaatti puolustaa imperialismin kaudella, Lenin mainitsi ennen kaikkea vaatimuksen kansallisen sorron hävittämisestä. Puolustaessaan sosialistisen internationalismin periaatetta Lenin kehitti, kuten tunnettua, ensimmäisen maailmansodan aikana päättävän taistelun niin imperialismin avoimia ideologeja — chauvinisteja vastaan, jotka "isänmaallisuuden" lipun alla puolustivat oman maansa imperialistista porvaristoa, kuin myös anarkisteja ja trotskilaisia vastaan, jotka puolustivat porvariston etuja kosmopolitismin lipun alla. Tämä bolshevikkipuolueen taistelu internationalismin puolesta, demokraattisten vaatimusten ja työväenluokan sosialististen tehtävien oikean yhdistämisen puolesta oli ja on malliesimerkki proletariaatin vallankumouksellisesta taktiikasta.

Toisen maailmansodan jälkeen saksalais-fasististen maailmanherruuden tavoittelijoiden tilalle astuivat amerikkalaiset imperialistit, jotka polkevat karkeasti jalkoihinsa muiden kansojen riippumattomuuden ja suvereeniset oikeudet. He ovat alistaneet valvontaansa tärkeimmät teollisuuden alat ei ainoastaan Ranskassa ja Italiassa, vaan myös Englannissa; he sanelevat porvarillisten maiden ulko- ja sisäpolitiikan suunnaten sitä etujensa mukaisesti. Amerikkalaisen imperialismin palvelijat ovat auliisti luoneet "teorian" suvereenisuusperiaatteen vanhentuneisuudesta ja ponnistavat kaikki voi-

mansa perustellakseen kosmopolitismia, joka on ilmaus porvariston nationalismista ja rotu-opista anglo-saksisissa maissa.

Englannin, Ranskan ja muiden kapitalististen maiden porvaristo on avoimesti kieltäytynyt kansallisen suvereenisuuden periaatteesta ja asettunut kansallisen petoksen tielle. Toveri Stalin luonnehti porvariston käyttäytymistä seuraavasti:

"Porvaristoa pidettiin ennen kansakunnan johtajana, se puolusti kansakunnan oikeuksia ja riippumattomuutta asettaen ne 'kaiken yläpuolelle'. Nyt ei 'kansallisuusperiaatteesta' ole jäänyt jälkeäkään. Porvaristo myy nyt kansakunnan oikeuksia ja riippumattomuutta dollareista. Kansallisen riippumattomuuden ja kansallisen suvereenisuuden lippu on heitetty yli laidan. Ei ole epäilystäkään siitä, etteikö teidän, kommunististen ja demokraattisten puolueiden edustajain, olisi nostettava tuo lippu ja lähdettävä viemään sitä eteenpäin, jos te haluatte olla oman maanne patriootteja, jos haluatte tulla kansakunnan johtavaksi voimaksi. Muita sen nostajia ei ole olemassa".

Johtaessaan liikettä demokraattisten vapauksien ja kansallisen riippumattomuuden puolesta kommunistisilla puolueilla on mahdollisuus nostattaa aktiiviseen taisteluun mitä laajimmat väestönkerrokset. Ranskan, Italian, Länsi-Saksan, Japanin ja Englannin hallitsevien imperialististen piirien politiikan amerikkalainen epäkansallinen luonne tulee yhä ilmeisemmäksi; kasvaa viha amerikkalaista imperialismia kohtaan, joka tuo kaikille kansoille taantumuksen, kurjistumisen, orjuuden ja sodan. Näissä olosuhteissa jopa porvaristonkin yksityiset edustajat alkavat kieltäytyä kapitalististen maiden hallitsevien piirien politiikasta. Kommunistit pyrkivät yhdistämään kaikki isänmaalliset ainekset, jotka kykenevät puolustamaan maittensa kansallista riippumattomuutta.

Imperialismi synnyttää väistämättömästi maailmansotia jaetun maailman uudelleenjakamisen puolesta. Taistelu uutta maailmansotaa vastaan, jota amerikkalaiset ja englantilaiset imperialistit valmistelevat, on laajentunut ja kasvanut valtavaksi yleiskansalliseksi liikkeeksi. Sisältönsä puolesta tällä taistelulla on demokraattinen luonne.

Luonnehtiessaan nykyisen rauhanliikkeen olemusta toveri Stalin mainitsee teoksessaan "Sosialismin taloudellisia ongelmia SNTLssä":

"Nykyisen rauhanliikkeen tarkoituksena on nostaa kansanjoukot taisteluun rauhan säilyttämiseksi, uuden maailmansodan ehkäisemiseksi. Sen päämääränä ei siis ole kapitalismin kukistaminen ja sosialismin pystyttäminen, — se rajoittuu demokraattisiin päämääriin taistelussa rauhan säilyttämiseksi. Tässä suhteessa nykyinen liike rauhan säilyttämiseksi eroaa ensimmäisen maailmansodan kaudella olleesta liikkeestä, jonka tarkoituksena oli imperialistisen sodan muuttaminen kansalaissodaksi, sillä tämä viimeksimainittu liike meni pitemmälle ja sillä oli sosialistiset tarkoitusperät.

Mahdollista on, että tietyissä olosuhteissa taistelu rauhasta voi jossain kehittyä taisteluksi sosialismin puolesta, mutta se ei enää ole nykyistä rauhanliikettä, vaan liikettä kapitalismin kukistamiseksi".

Tällaiset ovat olosuhteet, joissa ennen kaikkea, kuten toveri J. V. Stalin opettaa, kehittyy taistelu demokraattisten vaatimusten puolesta historiallisen kehityksen nykyisellä kaudella. Kaikki nämä vaatimukset: demokraattisten vapauksien säilyttäminen ja laajentaminen, kansallisen riippumattomuuden ja valtiollisen suvereenisuuden puolustaminen, feodaalisten jäännösten hävittäminen, rauhan puolustaminen ovat demokratian vaatimuksia. Taisteluun niiden toteuttamisen puolesta voivat yhtyä ja yhtyvät mitä laajimmat demokraattiset kerrokset. Mitä laajemmaksi demokraattinen liittoutuma tulee, mitä yleiskansallisempi luonne, tällä liikkeellä tulee olemaan, sitä parempi. Työväenluokka kannattaa kaikenlaisia demokraattisia liikkeitä, on valmis yhteistyöhön jokaisen, vieläpä epäjohdonmukaisen ja väliaikaisen liittolaisen kanssa demokraattisen rintaman lujittamisen ja laajentamisen hyväksi. Taisteluun kansallisen riippumattomuuden ja rauhan puolesta kommunistiset ja työväenpuolueet nostattavat kaikki isänmaalliset voimat ja ainekset, kaikki sodanvastustajat riippumatta heidän luokka-asemastaan, poliittisista ja filosofisista katsomuksistaan ja vakaumuksestaan. Kaiken demokraattisen liikkeen, ja samalla myös rauhanliikkeen tukena ja perustana ovat työtätekevät joukot — työläiset, talonpojat, käsityöläiset, virkailijat ja sivistyneistö.

On paikallaan rinnastaa taistelu demokraattisten muutosten puolesta, jota työväenluokka kävi varhaisimpien porvarillis-demokraattisten vallankumousten kaudella, taisteluun niiden demokraattisten vaatimusten puolesta, jota työväenluokka käy kuolevan kapitalismin kaudella, imperialismin kaudella.

Taistelu demokraattisten muutosten puolesta varhaisempien porvarillis-demokraattisten vallankumousten kaudella oli tähdätty feodalismia ja sen jäännöksiä vastaan, itsevaltiutta, monarkiaa vastaan. Objektiivisesti se raivasi maaperää kapitalismin kehitykselle, mutta samanaikaisesti se raivasi maaperää työväenluokan luokkataistelun kehittämiselle porvaristoa vastaan. Sen tarkoituksena oli turvata sellaisten taloudellisten ja poliittisten olosuhteiden luominen, jotka olivat edullisia työväenluokalle sen vastaisen taistelun kehittämisessä porvaristoa vastaan. Porvarillis-demokraattisten vaatimusten toteuttaminen, jota työväenluokka kannatti, oli vaihe, joka valmisti siirtymistä proletariaatin taisteluun sosialismin puolesta.

Feodalismista kapitalismiin siirtymisen kaudella porvaristo oli kiinnostunut feodalismin hävittä-

misestä. Porvaristo osallistui varhaisimpiin porvarillis-demokraattisiin vallankumouksiin.

Toisin on asia imperialismin kaudella, jolloin feodalismin jäännökset punoutuvat yhteen imperialismin kanssa yhtenäiseksi riisto- ja sortojärjestelmäksi yleismaailmallisessa mittakaavassa; imperialistinen porvaristo edustaa taloudellisen orjuuden ja poliittisen sorron kaikkia muotoja. Näissä olosuhteissa taistelu imperialistista taantumusta vastaan demokraattisten vapauksien puolesta heikentää välittömästi imperialismia, eristää imperialistisen porvariston ja valmistaa siten edellytyksiä imperialismin kukistumiselle. Sen vuoksi imperialismin kauden porvarillis-demokraattisissa vallankumouksissa porvaristo tulee pelkurimaiseksi, horjuvaksi ja vallankumouksellisten taistelujen ollessa kuumimmillaan se siirtyy vastavallankumouksen puolelle.

Demokraattisten vapauksien puolustaminen ja taistelu niiden laajentamiseksi lujittaa sosialistisen proletariaatin asemia, auttaa sitä tiivistämään ympärilleen laajoja joukkoja ja muodostamaan niistä vallankumouksellisen armeijan, joka kykenee kukistamaan imperialismin. Historiallisen kehityksen dialektiikka on sellaista, että imperialismin kaudella jokainen vakava porvarillis-demokraattisten vapauksien laajentaminen on epäedullinen ja vaarallinen porvaristolle: se voimistaa proletariaatin ja työtätekevien joukkojen asemia ja heikentää imperialistisen porvariston asemia.

Se ei merkitse, etteivätkö imperialismin kaudella porvariston määrätyt ryhmät kykenisi tietyissä olosuhteissa tukemaan demokraattisia vaatimuksia. Riittää, kun muistetaan tilanne siirto- ja riippuvaisissa maissa (esim. Intiassa, Indonesiassa ja muissa maissa), joissa kansallisen porvariston määrätyt kerrokset, joiden etuja imperialistiset saalistajat loukkaavat, voivat osallistua taisteluun feodalismia ja erikoisesti imperialistista sortoa vastaan. Kommunistiset ja demokraattiset puolueet ovat kiinnostuneita demokratian ja sosialismin vihollisten mahdollisimman täydellisestä eristämisestä; siksi ne ovat yhteistyössä kaikkien demokraattisten ja isänmaallisten ryhmien kanssa, jotka kykenevät osallistumaan taisteluun kansallisen riippumattomuuden, rauhan ja demokraattisten vapauksien puolesta.

Järjestäessään laajaa demokraattista liikettä kommunistiset ja työväenpuolueet voittavat virheelliset katsomukset ja pyrkimykset, joita on niiden yksityisillä jäsenillä. Vakavana vaarana ovat lahkolaismielialat. Lahkolaiset uskovat, että demokraattisten vaatimusten nostaminen etualalle merkitsee kommunististen ja työväenpuolueiden perääntymistä sosialistisista ihanteista ja johtaa työväenluokan pois taistelusta yhteiskunnan sosialistisen uudistamisen puolesta. Koko leninismin historia, koko taistelukokemus sosialismin

puolesta SNTLssä, maailman työväenliikkeen koko historia todistaa, että sosialismiin ei ole muuta tietä kuin päättävä taistelu demokraattisten vaatimusten puolesta. Siten oli asia menneisyydessä, siten on asia nykyään. Vain rohkea ja johdonmukainen taistelu demokraattisten vaatimusten puolesta ja kaikkien voimien ja mahdollisten liittolaisten yhdistäminen demokraattisten muutosten toteuttamiseksi kypsyttää edellytykset sosialististen uudistusten toteuttamiselle.

Toinen vaara, jonka kommunistit ja työväenpuolueet kohtaavat, on oikeistovaara, antautumisen vaara, joka saa mitä erilaisimpia muotoja, muun muassa porvarillisen nationalismin muodon. Oikeistolaiset antautujat eivät tahdo nähdä sitä, että työväenluokalla on yleisdemokraattisten tehtäviensä ohella omia erikoisia luokkatehtäviään, niin edessäolevia kuin lopullisiakin, joiden toteuttamiseksi se taistelee väsymättä. Antautujat eivät puolusta vaatimuksia työtätekevien joukkojen taloudellisen aseman parantamiseksi. Antautujat astuvat porvarillisen liberalismin tielle, väheksyvät työväenluokan ja puolueen johtavaa osaa taistelussa demokraattisten vaatimusten puolesta vaatien työväenliikkeen sulautumista yleisdemokraattiseen liikkeeseen, kieltäytyen propagoimasta ja selvittämästä työväenluokan ja marxilaisen puolueen sosialistisia päämääriä ja tehtäviä.

Kommunistiset ja työväenpuolueet käyvät taistelua opportunismia vastaan kahdella rintamalla ja juuri siksi pyrkivät menestykseen laajan demokraattisen rintaman luomisessa imperialistista taantumusta vastaan.

Oikeistososialistit ovat edelleen tärkeimpinä porvarillisen vaikutuksen tuojina työväen ja demokraattiseen liikkeeseen ja siksi heidän paljastamisellaan ja eristämisellään on erikoinen merkitys menestykselliselle taistelulle rauhan ja demokratian puolesta. Internationalismin naamion alla oikeistososialistien huippu saarnaa porvarillisen kosmopolitismin, anglo-saksilaisen nationalismin ja rotuopin ideologiaa.

Oikeistososialistit tekevät epätoivoisia ponnistuksia hävittääkseen kaikki todella demokraattiset järjestöt, hajoittaakseen ja siten heikentääkseen työväenluokan ja demokraattisen liikkeen. Ei ole sellaista iljettävyyttä, johon oikeistososialistiset johtajat eivät turvautuisi palvellessaan imperialismia, taistellessaan rauhan, demokratian ja sosialismin leiriä vastaan.

Ei voida saavuttaa menestystä taistelussa demokratian ja rauhan puolesta paljastamatta oikeistososialististen puolueiden johtajia, tempaamatta pois niiden vaikutuksesta työtätekeviä, jotka eivät vielä kykene näkemään oikeistososialistien demokraattisten fraasien takaa niiden taantumuksellista olemusta, niiden mustia tekoja.

EINO NEVALAINEN:

Työväenluokan ehdoton kurjistaminen kapitalistisen rationalisoinnin avulla

II.

Rationalisointi käytännössä

Kun tarkastellaan kapitalistisen rationalisoinnin suorittamista käytännössä, voidaan ilman muuta jättää käsittelemättä sellaiset seikat kuin standartisointi, koneellistaminen, tuotantoprosessin uudelleen järjestäminen koko tehtaan mitassa (siihen palaamme vielä myöhemmin), sisäisten kuljetusten ja raaka- sekä polttoaineiden säilyttämisen halventaminen yms., koska ne joko eivät lainkaan kuulu rationalisointiin tai eivät ainakaan ole millään tavalla oleellisia kapitalistiselle rationalisoinnille.

Jäljelle jää toiminta, jota alan ammattikirjallisuudessa nimitetän yhteisellä nimellä työntutkimukseksi. Sen määrittelee Tarras Sällfors Ruotsin Teollisuusliiton ja Insinööritiedeakatemian toimeksiannosta laatimassaan teoksessa "Teollisuuden työntutkimukset" seuraavasti:

"Tarkka ja tieteellisellä pohjalla, yksinkertaistamis- ja parantamismielessä tehty yksityiskohtainen *työn suoritustavan* tutkimus, parhaan menettelytavan löytämiseksi. Työntutkimuksen tarkoituksena on erikoisesti sen *ajan määrääminen*, minkä työ normaalityöntekijän suorittamana vaatii." [1)]

Määritelmän viimeisessä lauseessa sanottu kapitalistisen rationalisoinnin ainoa tarkoitus on useimmissa, meidänkin maamme tuotantolaitoksissa: sen ajan määrääminen, jonka työ vaatii, ei tietysti normaalityöntekijän, vaan vahvimman ja taitavimman työläisen suorittamana. Näin on aina käytännössä ja samaa Sällfors itsekin korostaa eräässä toisessa yhteydessä kirjoittaessaan: "...ensi kertaa suoritettava uusi työ annetaan osaston jonkun taitavimman työntekijän suoritettavaksi... työntutkija saa täten nopeasti selville parhaan työnsuoritustavan..." [2)]

Työntutkimus voidaan puolestaan jakaa kahteen perusosaan, nim. menettelytapa- eli suoritustapatutkimukseen ja aikatutkimukseen.

Menettelytapatutkimus kohdistuu tavallisesti seuraaviin seikkoihin:

Työvaiheen tarkoituksenmukaisuuteen (voidaanko koko työvaihe jättää pois, tinkiä tarkkuudesta jne.), valmistusaineeseen (onko se sopivinta, voidaanko se ehkä korvata halvemmalla jne.), kuljetusoloihin (tuodaanko tarveaineet keskeytymättä yms.), työhuoneen olosuhteisiin (sopiva valaistus yms.), työpaikkaan (onko työpenkki sopivalla korkeudella jne.), koneeseen (onko ko. kone paras mahdollinen tuohon työhön, koneen kunto, voidaanko ottaa käytäntöön työtä jouduttavia lisälaitteita, voidaanko koneen nopeutta lisätä, onko koneiden asetus siirrettävä erikoistyöntekijöille jne.).

1-2) Tarras Sällfors: Teollisuuden työntutkimukset, s. 118.

Maaliskuun 5 päivänä kello 9.50 illalla kuoli vaikean sairauden jälkeen Neuvostoliiton Ministerineuvoston Puheenjohtaja ja Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen Keskuskomitean sihteeri Josef Vissarionovitsh Stalin.

Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen Keskuskomitean, Ministerineuvoston ja Korkeimman Neuvoston Puhemiehistön

TIEDONANTO

Puolueen kaikille jäsenille, Neuvostoliiton kaikille työtätekeville!

Rakkaat toverit ja ystävät!

Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen Keskuskomitea, Neuvostoliiton Ministerineuvosto ja Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston Puhemiehistö tiedoittavat suuren surun vallassa puolueelle ja Neuvostoliiton kaikille työtätekeville, että maaliskuun 5 päivänä kello 9.50 illalla kuoli vaikean sairauden jälkeen Neuvostoliiton Ministerineuvoston Puheenjohtaja ja Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen Keskuskomitean sihteeri Josef Vissarionovitsh Stalin.

Josef Vissarionovitsh Stalinin, Leninin taistelutoverin ja hänen työnsä nerokkaan jatkajan, kommunistisen puolueen ja neuvostokansan viisaan johtajan ja opettajan sydän on lakannut sykkimästä.

Stalinin nimi on äärettömän rakas puolueellemme, neuvostokansalle ja koko maailman työtätekeville. Yhdessä Leninin kanssa toveri Stalin perusti kommunistien mahtavan puolueen, kasvatti ja karaisi sen. Yhdessä Leninin kanssa toveri Stalin oli Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen innoittaja ja johtaja, maailman ensimmäisen sosialistisen valtion perustaja. Jatkaen Leninin kuolematonta työtä toveri Stalin johti neuvostokansan sosialismin historialliseen voittoon maassamme. Toveri Stalin johti maamme voittoon fasismista toisessa maailmansodassa, mikä perinpohjin muutti koko kansainvälisen tilanteen. Toveri Stalin aseisti puolueen ja koko kansan suurella ja selvällä ohjelmalla kommunismin rakentamiseksi Neuvostoliitossa.

Kommunismin suuren asian horjumattomalle palvelemiselle koko elämänsä omistaneen toveri Stalinin kuolema on hyvin raskas menetys puolueelle, neuvostomaan ja koko maailman työtätekeville. Tieto toveri Stalinin kuolemasta synnyttää syvän surun kotimaamme työläisten, kollektiivitalonpoikien ja sivistyneistön sydämissä, uljaan armeijamme ja laivastomme soturien sydämissä, miljoonien työtätekevien sydämissä maailman kaikissa maissa.

Näinä surun päivinä kaikki maamme kansat liittyvät yhä lujemmin yhteen suureksi veljesperheeksi, Leninin ja Stalinin perustaman ja kasvattaman kommunistisen puolueen kokeneella johdolla. Neuvostokansa luottaa ehdottomasti omaan kommunistiseen puolueeseensa ja on siihen syvästi kiintynyt, sillä se tietää, että kansan etujen palveleminen on puolueen koko toiminnan korkein laki.

Maamme työläiset, kollektiivitalonpojat, neuvostosivistyneistö, kaikki työtätekevät seuraavat järkähtämättä puolueemme kehittämää politiikkaa, joka vastaa työtätekevien elinetuja ja joka tähtää sosialistisen kotimaamme voiman jatkuvaan lujittamiseen. Tämän kommunistisen puolueen politiikan on vuosikymmenien taistelu osoittanut oikeaksi. Se on johtanut neuvostomaan työtätekevät sosialismin historiallisiin voittoihin. Tämän politiikan innoittamina Neuvostoliiton kansat kulkevat puolueen johdolla varmoina eteenpäin kommunistisen rakennustyön uusiin voittoihin maassamme. Maamme työtätekevät tietävät, että kaikkien kansankerrosten, työläisten, kollektiivitalonpoikien ja sivistyneistön aineellisen hyvinvoinnin jatkuva parantaminen, koko yhteiskunnan alituisesti kasvavien aineellisten ja kulttuuritarpeiden mahdollisimman täydellinen tyydyttäminen on aina ollut ja on kommunistisen puolueen ja neuvostohallituksen erikoisen huolenpidon kohteena.

Neuvostokansa tietää, että neuvostovaltion puolustuskunto ja voima kasvavat ja lujittuvat ja että puolue vahvistaa kaikin tavoin Neuvostoarmeijaa, sotalaivastoa ja tiedusteluelimiä tehostaakseen alituisesti valmiuttamme jokaisen hyökkääjän musertavaan torjumiseen.

Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen ja Hallituksen ulkopolitiikka on ollut ja on edelleenkin järkähtämätöntä rauhan säilyttämisen ja lujittamisen politiikkaa, uuden sodan valmistelua ja valloilleenpäästämistä vastaan käytävän taistelun politiikkaa, kansainvälisen yhteistyön ja kaikkien maiden kanssa kehitettävien kauppasuhteiden politiikkaa.

Neuvostoliiton kansat, uskollisina proletaarisen internationalismin lipulle lujittavat ja kehittävät veljellistä ystävyyttä suureen Kiinan kansaan, kaikkien kansandemokratian maiden työtätekeviin, ystävyyssiteitä kapitalististen maiden ja siirto-

Liite Kommunistin numeroon 3/1953.

maiden työtätekeviin, jotka taistelevat rauhan, demokratian ja sosialismin asian puolesta.

Rakkaat toverit ja ystävät!

Neuvostokansan suurena suuntaavana ja johtavana voimana taistelussa kommunismin rakentamiseksi on meidän kommunistinen puolueemme. Puolueen rivien teräksenluja yhtenäisyys ja rikkomaton eheys ovat sen voiman ja mahdin tärkein ehto. Meidän on varjeltava puolueen yhtenäisyyttä kuin silmäteräämme, kasvatettava kommunisteja aktiivisiksi poliittisiksi taistelijoiksi puolueen politiikan ja päätösten toteuttamisen puolesta, lujitettava entistä enemmän puolueen yhteyttä kaikkiin työtätekeviin, työläisiin, kollektiivitalonpoikiin ja sivistyneistöön, sillä tässä eroittamattomassa yhteydessä kansaan on puolueemme voima ja voittamattomuus.

Puolue katsoo erääksi tärkeimmistä tehtävistään kommunistien ja kaikkien työtätekevien kasvattamisen voimakkaan poliittisen valppauden hengessä, leppymättömyyden ja päättävyyden hengessä sisäisiä ja ulkoisia vihollisia vastaan taisteltaessa.

Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen Keskuskomitea, Neuvostoliiton Ministerineuvosto ja Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston Puhemiehistö, kääntyessään näinä surun päivinä puolueen ja kansan puoleen, lausuvat varmana vakaumuksenaan, että puolue ja kotimaamme kaikki työtätekevät liittyvät yhä kiinteämmin Keskuskomitean ja Neuvostohallituksen ympärille, panevat liikkeelle kaiken tarmonsa ja luovan voimansa maamme kommunistisen rakennustyön suureen asiaan.

Stalinin kuolematon nimi tulee aina elämään neuvostokansan ja koko edistyksellisen ihmiskunnan sydämissä.

Eläköön Marxin-Engelsin-Leninin-Stalinin suuri kaikkivoittava oppi!

Eläköön mahtava sosialistinen kotimaamme!

Eläköön sankarillinen neuvostokansamme!

Eläköön suuri Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue!

Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen Keskuskomitea

Neuvostoliiton Ministerineuvosto

Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston Puhemiehistö

Maaliskuun 5 päivänä 1953.

Edellä olevasta luettelosta jo ilmenee, että menettelytapatutkimuksessa on paljon puolia, jotka ovat työläisille yhdentekeviä, sellaisia ovat mm. työvaiheen tarkoituksenmukaisuuteen, raaka-aineeseen ja koneen sopivaisuuteen ja kuntoon kohdistuvat tutkimukset. Toisaalta siinä on eräitä työläisille myönteisiä puolia, mm. valaistuksen ja työpöydän parantaminen. Mutta jo menettelytapatutkimuksen tässä osassa on paljon työläisille vahingollisia piirteitä, koska ne johtavat työn voimaperäisyyden kohoamiseen. Niihin kuuluvat jo kuljetusoloja koskevat tutkimukset, koska niiden perustarkoituksena on tiivistää työläisen työpäivä, poistaa mahdollisimman tarkkaan valmistusaineiden odottamisesta aiheutuvat lepohetket. Vielä oleellisempi on koneeseen kohdistuva tutkimus, jossa keskeisenä kysymyksenä on työtä jouduttavien lisälaitteiden keksiminen ja ennen kaikkea koneen nopeuden lisääminen, siis työläisen pakottaminen entistä nopeampaan työskentelyyn.

Mutta paljon varteenotettavampi puoli menettelytapatutkimuksessa on työmenetelmiin ja työntekijään kohdistuva tutkimus. Jos tyydymme sivuuttamaan pelkällä maininnalla tutkimukset, jotka kohdistuvat kaikkien työnerien tarpeellisuuteen, työnerien keskinäiseen järjestykseen ja tuotteen laatuun ja joiden merkitys työläisille ei ole kovin suuri, jäävät jäljelle seuraavat kysymykset, joihin tutkimuksen on löydettävä vastaus:

Onko työn suoritustapa paras mahdollinen? Yleensä kuvitellaan, että tätä kysymystä tutkittaessa pyritään helpottamaan työläisen työtä poistamalla kaikki tarpeettomat liikkeet jne., mutta näin ei ole asianlaita. Kapitalistisen rationalisoinnin pyrkimyksenä on etsiä kapitalistin kannalta kaikkein *taloudellisin* työmenetelmä. Se tietysti vaatii myös kaikkien tarpeettomien liikkeiden poistamista, mutta samalla kaikkien välttämättömien liikkeiden nopeuden lisäämistä äärimmilleen. Tuloksena ei suinkaan tavallisesti ole työläisen energian säästäminen sanokaamme päivän kuluessa, vaan energian lisääntynyt kulutus, vaikka tuotettua tavarayksikköä kohti kulutettu energiamäärä tavallisesti väheneekin. Voi käydä niinkin, että työläisen energiankulutus lisääntyy myös sen johdosta, että jokin työnerä, joka on aikaisemmin suoritettu koneella, siirretään takaisin käsin suoritettavaksi, jos viimeksi mainittu on kapitalistille taloudellisesti edullisempi.

Suorittaako työntekijä sivutöitä, jotka toinen voisi taloudellisemmin suorittaa? Tässä on ennen kaikkea kysymys koneiden pikkukorjauksista, rasvaamisesta, raaka-aineiden ja valmiiden tuotteiden kuljettamisesta yms. Tavallisesti työntutkimus johtaa noiden sivutöiden antamiseen erikoisten työläisten tehtäväksi, niin että koneen ääressä työskentelevän ei tarvitse lainkaan keskeyttää työtään eikä poistua työpaikaltaan. Pintapuolisesti katsoen sellainen uudistus voi näyttää työläisille edulliselta. Mutta niin ei ole. Ensiksi noiden sivutöiden suorittaminen muodostuu määrätyssä mielessä levoksi ja vaihteluksi yksitoikkoisen konetyön lomassa; kun ne annetaan toisten suoritettavaksi, lisääntyy yksitoikkoisuus. Toiseksi työläisen vapaus supistuu entisestään. Ruotsalainen kirjailija Fridell kuvaa tuollaisen uudistuksen seurausta erinomaisesti: "Ensin me tuumimme, että se oli hienoa. Meidän ei tarvinnut haeskella hihnanhakakoneita eikä rehkiä raskaiden paalujen kimpussa; tar-

vitsi vain seisoa ja ottaa vastaan palveluksia, kunnes repimäkone ja tavara oli kunnossa. Mutta pian käsitimme, että meiltä oli otettu jotakin melkein korvaamatonta. Meidän vapaudenkehäämme — niin säälittäviltä kuin sellaiset sanat kuuluvatkin repijän suussa — oli supistettu lisää. Nyt vasta me oikein kuuluimmekin repimäkoneen kanssa yhteen... Kontrolli muuttui tiukemmaksi." [1])

Voiko työntekijä hoitaa useampaa konetta? Hyvin monissa meidän maamme teollisuuslaitoksissa rationalisointiin liittyvä menettelytapatutkimus rajoittuu nimenomaan tämän kysymyksen selville saamiseen. Vastaus on tavallisesti myönteinen. Sen toteuttaminen riippuu sitten siitä, onnistutaanko työläiset pakottamaan tai narraamaan hoidettavien koneiden lukumäärän lisäämiseen. Jos se onnistuu, kohoaa työn voimaperäisyys aina varsin huomattavasti, kun sen sijaan palkat eivät edes alussa koskaan nouse vastaavasti. Hyvin kuvaava tässä suhteessa on taistelu, jota Turun verkatehtaalla on käyty vuodesta 1949 lähtien. Työläisiä vaadittiin hoitamaan entisen yhden kutomakoneen asemesta kahta konetta. Palkkaa luvattiin 60 % konetta kohden, joten palkka olisi noussut vain 20 %:lla, vaikka työmäärä olisi kaksinkertaistunut. Työläiset eivät kuitenkaan siihen suostuneet, vaan vaativat palkkaa 75 % konetta kohden, so. 50 % palkankorotusta. Taistelu jatkuu tietääkseni edelleen.

Esitettäköön lisäksi pari esimerkkiä Tampereella sijaitsevan Suomen Trikoo Oy:n sukkatehtaasta. Puolaamossa oli ennen sotaa kullakin työläisellä hoidettavanaan 15—16 värttinää. Sota-aikana heidät saatiin narratuksi lisäämään niiden luku 32:een nostamalla hiukan palkkaa ja tinkimällä laatuvaatimuksista. Mutta sodan jälkeen hinnoittelua vähitellen alennettiin ja laatuvaatimuksia tiukennettiin, kunnes palkat putosivat alle keskitason. Työläiset eivät kuitenkaan siihen tyytyneet, vaan ryhtyivät taisteluun, jonka tuloksena oli, että he vähensivät värttinäin luvun 20:een ja tosin tiukan taistelun jälkeen saivat palkkansa kohoamaan suurin piirtein sille tasolle, jolla se oli muillakin osastoilla. Saman tehtaan kutomossa hoiti kukin työläinen aikaisemmin 10 naisten pyörösukkakonetta palkan ollessa keskinkertainen. Mutta työntutkimuksen jälkeen lisättiin hoidettavien koneiden luku 32:een. Samalla suoritettiin eräitä vähäisiä parannuksia työmenetelmissä, jotka eivät kuitenkaan oleellisesti muuttaneet työprosessia. Aluksi päiväpalkat jonkin verran nousivat, mutta kappalepalkka laski 3:50:stä 1:60:een parilta. Viime kesänä hinnoittelua alennettiin siinä määrin, että palkka putosi alle työehtosopimuksessa taatun urakkatyön minimipalkan. Vasta pari viikkoa jatkuneen taistelun jälkeen työläisten onnistui kohottaa palkkansa tuolle minimitasolle.

Samanlaisia esimerkkejä voi esittää melkein jokaisesta tehtaasta, jossa rationalisointia suoritetaan.

Onko työntekijä sopiva ko. työhön vai voiko hänet korvata halvemmalla työvoimalla? Nämä kysymykset eivät kaipaa laajoja selityksiä. Edellisen seikan tutkiminen johtaa jo nykyisin hyvin monissa tehtaissamme siihen tulokseen, että 40—45-vuotias työläinen ei enää ole sopiva ko. työhön, vaan hänet korvataan nuoremmalla. Jälkimmäiseen kysymykseen vastataan niin ikään yhä useammin myönteisesti joko todella yksinkertaistamalla työprosessia, jolloin suoritetaan entistä pitemmälle menevä osittelu, tai sitten järjestämällä työssä vain näennäisiä muutoksia, joihin vedoten palkka alennetaan. Näin on tapahtunut viime aikoina laajassa mitassa mm. niissä metalliteollisuuden tehtaissa, joissa kapitalistien onnistui oikeistososialidemokraattien avulla ottaa käytäntöön ns. työkohtaisuusperiaate.

Edellä lyhyesti luonnehdittua menettelytapatutkimusta ei suinkaan aina suoriteta, esim. meillä vain eräissä suurimmissa tehtaissa se on suoritettu täydellisesti. Mutta silloin kun näin tapahtuu, johtaa se ainakin eräisiin työprosesseihin nähden uusien menetelmien käytäntöön ottamiseen, työläisten opettamiseen ja noiden menetelmien vakiinnuttamiseen eli vakioimiseen, kuten Lampén sanoo. Työläisestä tehdään automaatti, jonka on suoritettava tarkoin määrätyt yksinkertaiset liikkeet aina samalla nopeudella ja samassa järjestyksessä päivästä päivään, vuodesta vuoteen. Työnjako henkisen ja ruumiillisen työn välillä on loppuun suoritettu: se vähäinenkin henkinen työ, joka ennen rationalisointia vielä sisältyi osatyötä tekevän työläisen työhön hänen etsiessään sopivimmat työmenetelmät, siirtyy nyt yksinomaan kapitalistin eduista huolehtivalle työntutkijalle.

Kapitalistista rationalisointia voidaan kuitenkin suorittaa ja meillä useimmiten suoritetaankin ilman menettelytapatutkimusta, se rajoittuu silloin vain aikatutkimukseen, joka, kuten edellä esitetystä Sällforsin määritelmästä kävi selville, on porvarillisten asiantuntijain mielestä työntutkimuksen oleellisin puoli.

Aikatutkimuksen olemus ilmeni jo kirjoitussarjan I osassa esittämästäni Leninin lausunnosta, sillä aivan samoin kuin se suoritettiin Taylorin aikana, aivan samoin se suoritetaan nytkin, jos kohta muodot ovat paljonkin kehittyneet. Tutkimus alkaa aina työoperaation jaottelusta. Työnvaihe (tavallisimmin yhden työläisen suorittama tehtävä) jaotellaan perusosiinsa: erillisiin liikkeisiin tai muutaman liikkeen muodostamaan työnerään huomioon ottaen myös varsinaiseen työnsuoritukseen liittyvät sivutehtävät: työnesineen siirrot tai hakemisen ja poisviemisen, koneen asettamisen, puhdistuksen, rasvauksen jne. Jos on kysymys esim. metalliporaajasta, voidaan työnvaihe jaotella seuraavasti: työnesineen paikalleen asettaminen, koneen käynnistys, poraaminen, työnesineen pois ottaminen ja määrättyyn paikkaan asettaminen jne.

Sen jälkeen alkaa useimmista työläisistä varsin alentava ja kiusallinen toimitus. Ajanottaja, "kellokalle" seisoo merkintälautaan kiinnitettyine kelloineen ja pöytäkirjoineen tuntikausia, joskus päiviä ja jopa viikkojakin työntekijän lähellä, niin että näkee tarkasti tämän jokaisen liikkeen ja merkitsee kerta toisensa jälkeen muistiin ajan, joka menee kunkin työnerän suorittamiseen samoin kuin sivutehtäviin.

Sen jälkeen ryhdytään laskemaan kullekin työnerälle ns. valittua aikaa. Luulisi, että se saadaan, kun kunkin työnerän kohdalla otetut ajat lasketaan yhteen ja summa jaetaan ajanottojen luvulla. Näin ei kuitenkaan tapahdu, vaan ensin poistetaan ilman muuta kaikki ne ajat, jotka huomattavasti eroavat keskimääräisestä. Jos yksinkertaisuuden vuoksi oletetaan, että aika otetaan vain kymmenen kertaa esim. edellä jaotellun työn ensimmäisestä erästä: työn esineen paikalleen asettaminen ja kiinnitys, niin tulos laskettuna minuutin

[1]) Folke Fridell: Kuolleen miehen käsi, ss. 181—182.

sadasosissa voi olla seuraava: 20, 18, 17, 18, 16, 22, 25, 24, 19, 21, siis yhteensä 200, joka jaettuna 10:llä tekisi 20 sadasosaa minuuttia ja se olisi tietysti todellinen eräaika. Mutta todellisuudessa tuosta sarjasta poistetaan pisimmät ajat, kuinka monta, se riippuu järjestelmästä, jota käytetään. Meillä eniten käytännössä olevan tavan mukaan ratkaisu on työntutkijan mielivallassa. Hän voi poistaa esim. kaikki yli 20 olevat ajat, joten jäljelle jääneiden summa on 108 ja kun se jaetaan 6:lla, saadaan valittu eräaika. Jo yksin tämän tempun avulla pakotetaan työläinen suorittamaan 10 % enemmän työtä kuin aikatutkimus osoitti.

Näin muokatut eräajat lasketaan yhteen ja saadaan kappaleen valmistamiselle valittu aika. Mutta se ei ole vielä suinkaan lopullinen, sillä valittu aika on ensin kerrottava *joutuisuus- eli tehokkuuskertoimella*. Sen tarkoituksena on muka saada selville normaaliaika, jonka työ vaatii keskinkertaiselta työläiseltä. Jos työläinen, jonka työtä tutkittiin, on työntutkijan mielestä keskinkertaista nopeampi ja taitavampi, kerrotaan valittu aika yhtä suuremmalla luvulla, esim. 1,05, 1,1, 1,15 jne. ja päinvastoin, jos tutkittu työntekijä arvostellaan keskinkertaista huonommaksi, kerrotaan valittu aika yhtä pienemmällä luvulla, esim. 0,95, 0,9, 0,85 jne.

Joutuisuuskertoimen valinnan pitäisi tapahtua vertaamalla tutkittavan työläisen työvauhtia normaaliseen työvauhtiin eli normitöihin, joiden todellinen joutuisuus on tunnettu. Nyt on kuitenkin niin, että noita normitöitä on vain muutamia, nim. "kävely, korttipakan jako ja Pukkilan ja Barnesin nappulalaudat", kuten "Tehostaja" kertoo.[1] On ymmärrettävää, että vaikka työntutkija olisi täysin objektiivinen, niin vain sattumalta hän voi päästä oikeaan tulokseen normaalijoutuisuutta määritellessään, koska taitavinkaan työntutkija ei voi oikealla tavalla verrata sanokaamme korttipakan jakamista ja 50 kg painavan työnesineen nostamista. Asiaa eivät paljoakaan auta eri maista, etupäässä USA:sta saadut tilastot ja elokuvat, koska niiden esittämät työtulokset eivät ole normaalisia, vaan äärimmilleen kiihdytetyn työvauhdin ansiosta aikaansaatuja. Miten mielivaltaista koko touhu on, osoittaa se, että eri työntutkijain määritelmät työn joutuisuudesta voivat erota toisistaan 10—30 %:lla, joskus vielä enemmänkin. Kaiken lisäksi eivät työntutkijat ole objektiivisia, vaan jo asemansa vuoksi kapitalistin palveluksessa pitävät aina silmällä tämän etua koettaen kohottaa työn voimaperäisyyttä niin paljon kuin mahdollista.

Melkein yhtä mielivaltaista on ns. *elpymiskertoimen* käyttäminen niissä töissä, jotka ovat siinä määrin raskaita tai tarkkaavaisuutta vaativia, ettei työläinen jaksa niitä suorittaa yhtämittaisesti 8 tuntia. Kapitalistin, ja niin ollen myös hänen palkoissaan olevan työntutkijan etujen mukaista on, että työläinen kykenee raatamaan päivittäiset 8 tuntia mahdollisimman intensiivisesti ja sen mukaisesti sirotellaan välttämättömiä lepohetkiä em. töissä tarpeellinen määrä. Mutta kapitalistille on aivan yhdentekevää, kuinka monta vuotta työläinen säilyy työkykyisenä, ja sen vuoksi noita lepohetkiä ei koskaan anneta niin paljon, että estettäisiin hiipivän liikarasituksen syntyminen. Tampereen, Forssan, Turun ja Porin kutomatyöläiset voivat kertoa joukon järkyttäviä esimerkkejä nuorista, terveistä naisista, jotka

[1]) "Tehostaja" n:o 1, v. 1952.

työntutkijain yllyttäminä ovat ottaneet hoitaakseen yhä useampia koneita, menettäneet siten välttämättömät lepohetket ja sairastuneet tai tulleet kokonaan työkyvyttömiksi jo alle 30-vuotiaina. Sama ilmiö, ennenaikainen työkyvyn menettäminen on huomattavissa monilla muillakin aloilla, joilla rationalisointia on suoritettu.

Kun valittu aika on kerrottu joutuisuus- ja elpymiskertoimella, joissakin tapauksissa vielä eräillä muillakin kertoimilla, lisätään näin saatuun suoritusaikaan ns. *hukka-aikalisä*, jossa pitäisi ottaa huomioon koko se aika, jonka työläinen joutuu odottamaan raaka-aineita tai muuten olemaan joutilaana ilman omaa syytään sekä välttämättömät "tieteellisesti" lasketut hetket, jotka häneltä menevät luonnollisten tarpeittensa suorittamiseen jne. Kaukana ovat ajat, jolloin kapitalistien täytyi tätä hukka-aikaa lyhentääkseen poistaa tehtaan käymälöistä istuimet ja ovet ja kiinnittää seiniin kädensijat, joista röikkuen työläisten oli kyykisteltävä, kuten Rosenlew teki ensimmäisen maailmansodan jälkeen Porin Konepajalla. Nyt kaikki käy tieteellisesti, hukka-aikaan liitetään tätä tarkoitusta varten vain muutama minuutti ja sillä on selvittävä, ellei, pienenee palkka. Aivan yhtä "tieteellisesti" ovat hukka-ajan muutkin osat laskettu. Silloin, kun "kellokalle" on aikaa ottamassa, koetetaan kaikki järjestää mahdollisimman hyvin, raaka-aineet tulevat aikanaan, viat koneessa korjataan heti jne. Hukka-aikaprosentti voidaan määrätä pieneksi. Ei tietysti ole "tieteellisen" työntutkimuksen vika, että muulloin ei kaikki ole näin erinomaisesti järjestetty.

Kaikesta edellä sanotusta on ilmennyt, että aikatutkimukset eivät ole objektiivisia, vaan aivan ratkaisevalta osalta riippuvaisia työntutkijan tai aikatutkijan persoonallisista arvioista, käsityksistä, vieläpä hänen sympatioistaan, hänen rehellisyydestään, halustaan tehdä palveluksia palkanmaksajalleen jne. Tulokset ovat siis kaikkea muuta kuin tieteellisiä tai oikeudenmukaisia, kuten Metallityöväenliiton julkaisema kirjanen uskottelee.[1] Joskus tämä tunnustetaan melkein suoraan. Niinpä "Tehostajassa" julkaistussa maisteri Kihlbergin kirjoituksessa "Toimistotöiden mittaaminen", jossa selostetaan hänen käyttämäänsä, työntekijöiden omiin merkintöihin perustuvaa töiden mittaamisjärjestelmää, sanotaan siitä: "Käytetyt perusolettamukset ovat varsin vaarattomia verrattuina niihin, mitä aikatutkimus käyttää . . ."[2]

Jos kysymys olisi vain työläisen suorittaman työn mittaamisesta, asia ei kovin paljon merkitsisi, mutta koko aikatutkimuksen tarkoituksena onkin urakkahinnoittelun määrääminen ja sitä kautta työn voimaperäisyyden kohottaminen. Tämän kirjoituksen yhteydessä ei ole syytä ryhtyä selostamaan asiaa koko laajuudessaan. Riittää kun totean, että urakkahinnoittelun perustaksi otetaan keskimääräinen päiväpalkka, kuten aina urakka- tai kappalepalkkaa laskettaessa, käytettiinpä minkälaista järjestelmää tahansa. Jos päiväpalkka on 1 000:— ja nopein työläinen valmistaa ko. tuotetta 100 kpl päivässä, tulee kappalemaksuksi:

$$1000 : 100 = 10$$

Aikatutkimuksen perustarkoituksena on ottaa selville, voiko työläinen valmistaa enemmän kuin nuo 100 kpl, eikä vain sitä, vaan sen avulla koetetaan työläinen pakottaa valmistamaan enemmän. Jos, ja kun siinä onnis-

[1]) Rationalisointi, sen olemus ja tarkoitus, s. 66.

[2]) "Tehostaja", n:o 2, v. 1952.

tutaan, silloin voidaan myös kappalemaksua alentaa. Jos työläinen saadaan valmistamaan esim. 150 kpl päivässä, silloin alenee kappalemaksu:

1000 : 150 = 6,67

Monimutkaisten palkkausjärjestelmien käyttämisen avulla tämä yksinkertainen totuus onnistutaan monasti työläisiltä salaamaan, mutta ennemmin tai myöhemmin he siitä tavallisesti pääsevät perille, ja ammatillisten järjestöjen toimihenkilöiden ja luottamusmiesten on siinä heitä autettava.

Vaikka työn- ja aikatutkimus olisi toimitettu kuinka huolellisesti tahansa, pääsevät työläiset hyvin usein kuitenkin hinnoittelun alentamisesta huolimatta entiseen ansioon, vieläpä lisäävätkin sitä, sillä työn voimaperäisyyden kohottamisen rajat ovat varsin laajat silloin, kun työläiset eivät osaa ottaa huomioon tai puutteen pakottamina eivät voi ottaa huomioon hiipivää liikarasitusta. Päiväpalkan noususta on kuitenkin aina seurauksena uusi aikatutkimus ja urakkahinnoittelun alentaminen.

Näin tapahtuu, vaikka aikatutkimus suoritettaisiin yhtä "rehellisesti", ts. samojen perusteiden mukaan kuin edellinenkin, sillä kohonnut työn voimaperäisyys merkitsee luonnollisesti kunkin kappaleen valmistamiseen käytetyn ajan lyhenemistä ja näin uudessa aikatutkimuksessa saadaan kaikki eräajat samoin kuin hukka-aikakin lyhemmiksi kuin edellisellä kerralla.

Tavallisesti ei uudessa aikatutkimuksessa voida kuitenkaan puhua edes sellaisesta rehellisyydestä kuin ensimmäisessä, sillä työnja aikatutkijat tietävät erinomaisesti, minkälaisia tuloksia yrityksen johto heiltä odottaa lähettäessään heidät suorittamaan uutta aikatutkimusta: otetut ajat on saatava lyhenemään, jotta palkkoja voidaan alentaa. Ja ne lyhenevät, koska siitä riippuu aikatutkijan leipä. Työläisten vastarinnan estämiseksi suoritetaan joskus samalla jokin pieni muutos työprosessissa tai koneessa. Muutos voi olla ja useimmin onkin aivan näennäinen, sen ei tarvitse lainkaan helpottaa tai jouduttaa työtä, kunhan siihen voidaan vedota valmistusaikaa lyhennettäessä ja urakkahinnoittelua alennettaessa.

Rationalisoinnin se osa, joka aina suoritetaan, nim. aikatutkimus on niin ollen asiallisesti vain työpalkkojen rationalisointia kapitalisteille edulliseen suuntaan. Se johtaa aina työn voimaperäisyyden kohoamiseen, ennemmin tai myöhemmin sen rajan yläpuolelle, jonka jälkeen työläinen ei enää kykene korvaamaan lisääntynyttä energiankulutusta edes niissä harvoissa tapauksissa, jolloin hänen realipalkkansa väliaikaisesti nousee.

YRJÖ ENNE:

Enimmäisvoittojen rosvous Suomen kapitalismin peruslakina

Kirjassaan "Sosialismin taloudellisia ongelmia SNTLssä" toveri J. V. Stalin käsittelee kysymystä kapitalismin taloudellisesta peruslaista ja osoittaa, että nykyaikaisessa, monopolistisessa kapitalismissa vallitsee määrätty peruslaki, joka määrää nykyaikaisen kapitalistisen tuotannon olemuksen.

Tov. Stalin osoittaa teoksessaan, että arvolaki ei ole tämä peruslaki, sillä se oli olemassa jo ennen kapitalismia ja jatkaa olemassaoloaan kapitalismin jälkeen sosialismissa vaikkakin rajoitetuin vaikutuspiirein. Samalla hän osoittaa, että eivät myöskään kilpailun ja tuotannon anarkian laki tai laki kapitalismin epätasaisesta kehityksestä eri maissa voi olla nykyaikaisen kapitalismin peruslakina, koska ne eivät määrää kapitalistisen talouden olemusta eikä kapitalistisen voiton perusteita. Ei myöskään keskimääräisen voiton suhdeluvun laki ole nykyaikaisen kapitalismin peruslakina. Nykyaikainen, monopolistinen kapitalismi ei tyydy keskimääräiseen voittoon, vaan se vaatii voiton enimmäismäärää, joka on välttämätön laajennettuun uusintamiseen. Monopolistinen kapitalismi vaatii enimmäisvoittoa, maksimaalista voittoa.

"Olisi naurettavaa luulla", tov. Stalin sanoo, "että nykyaikaisen monopolistisen pääoman pääpukarit anastaessaan siirtomaita, orjuuttaessaan kansoja ja hankkiessaan sotia pyrkivät turvaamaan itselleen vain pelkän keskimääräisen voiton."

Ei ylivoittokaan tyydytä heitä, vaan voiton pitää olla enimmäisvoittoa. Tämän enimmäisvoiton saamisen välttämättömyys pakoittaakin monopolistisen kapitalismin orjuuttamaan ja rosvoamaan siirto- ja takapajuisten maitten kansoja, alistamaan riippumattomia maita alaisikseen, järjestämään sotia ja yrittämään taloudellista maailmanherruutta. Tämä enimmäisvoittojen rosvoaminen johtaa niin pitkälle, että kapitalismi esiintyy uuden tekniikan puolesta vain silloin, kun se antaa enimmäisvoittoja, mutta on valmis siirtymään käsin tehtävään työhön, jos uusi tekniikka ei enää anna enimmäisvoittoja.

Toveri Stalin muotoilee nykyaikaisen kapitalismin taloudellisen peruslain seuraavasti:

"Kapitalistisen enimmäisvoiton turvaaminen kysymyksessä olevan maan väestön enemmistön riistolla, häviöön saattamisella ja kurjistamisella, toisten maiden, varsinkin takapajuisten maiden kansojen orjuuttamisella ja järjestelmällisellä rosvouksella, ja vihdoin sodilla ja kansantalouden militarisoinnilla, joita käytetään korkeimpien voittojen turvaamiseksi."

Kuinka toisenlainen onkaan sosialismin taloudellinen peruslaki, jonka hän määrittelee seuraavasti:

"Koko yhteiskunnan alituisesti kasvavien aineellisten ja

kulttuuritarpeiden mahdollisimman suuren tyydyttämisen turvaaminen sosialistisen tuotannon keskeytymättömän kasvun ja täydellistymisen kautta korkeimman tekniikan pohjalla."

Tämän kirjoituksen puitteissa ei ole tarkoitus puuttua toveri Stalinin esittämään nykyaikaisen kapitalismin peruslain teoreettiseen selvittämiseen vaan monopolistisen kapitalismin Suomessa toteuttaman enimmäisvoittojen rosvouksen tarkasteluun.

MONOPOLISOITUMINEN SUOMESSA

Koska on tarkoituksena myöhemmin erillisessä kirjoituksessa käsitellä monopolisoitumista Suomessa, tyydyn tässä yhteydessä vain lyhyesti toteamaan, että monopolisoituminen maassamme on viety jo hyvin pitkälle. Ratkaisevimmat teollisuuden alat ovat pienen suuromistajaryhmän, "20 perheen" käsissä.

Tämä monopolisoituminen alkoi huomattavammassa määrin 1920-luvulla ja kiihtyi niin nopeasti, että se oli tosiasia tärkeimmillä teollisuuden aloilla jo 1930-luvun puolivälissä. Se on tapahtunut ja tapahtuu edelleen kolmea linjaa pitkin, jotka eivät ole aina selvästi eroitettavissa toisistaan, vaan päinvastoin ovat usein hyvin yhteenkietoutuneet. Tällaisia monopolisoitumisen muotoja ovat: 1) pääomien ja määräysvallan keskittyminen teollisuudessa ja liiketoiminnassa, 2) monopolisoituminen teollisuusyhdistysten ja myyntijärjestöjen kautta sekä 3) keskittyminen pankkien kautta.

ENIMMÄISVOITTOJEN ROSVOUS

Työtehon kiristäminen

Jo ennen sotaa, mutta varsinkin sodan jälkeen on työtehon kiristäminen yhdessä alipalkkaisuuden kanssa ollut keino, jolla kapitalistit ovat voimakkaimmin nostaneet voittojaan. Sodan jälkeen rationalisointi on tullut "muotiin" myöskin meillä Suomessa entistä laajemmassa mitassa. Sen selitetään merkitsevän työntekijän parasta, helpottavan hänen työtään, saavan aikaan oikeudenmukaisen palkkauksen jne. Tosiasia on kuitenkin, että rationalisointi on yksi kapitalistisen tuotannon voimakkaimpia aseita riiston lisäämiseksi. Tuloksena onkin ollut, että bruttotuotanto ja voitto työläistä kohden nousee jatkuvasti.

Osoituksena työvoiman riiston lisääntymisestä mainittakoon, että teollisuuden työläisten lukumäärä v. 1951 oli 21 % suurempi kuin v. 1938, mutta teollisuustuotannon volyymi eli tuotteiden määrä oli kokonaista 71 % suurempi. Välittömänä seurauksena työtahdin kiihdyttämisestä on ollut tapaturmien voimakas lisääntyminen. V. 1938 tapaturmien luku oli 1.000 työläistä kohden 70,5 ja vuonna 1949 se oli 93,3. Nousu oli siis 32,3 %. Toisin sanoen melkein joka 10:s työläinen joutui tapaturmien uhriksi v. 1949.

Työtehoa kiristettiin jo erikoisen voimakkaasti 1930-luvulla, mutta vielä voimakkaammin sitä on kiristetty sodan jälkeen. Jälempänä esitetään tuotannon volyymin vaihteluita yhtä työläistä kohden muutamilla teollisuuden aloilla. Niistä käy selville, että työtehon nousua ei voida selittää vain koneellistamisen tulokseksi, kuten kapitalistit ja heidän puoltajansa tekevät. Konkreettiset tapaukset osoittavat, että koneiston vanhenemisesta huolimatta työtahtia on huomattavasti lisätty.

Esimerkkinä mainittakoon, että Strömbergin sähkötehtaalla sorvattiin ennen sotaa eräitä kappaleita revolverisorvissa. Nyt samoja kappaleita sorvataan tavallisessa kärkisorvissa, joka on huomattavasti hitaampi kuin revolverisorvi. Työtahtia on kiihdytetty sodan jälkeen niin, että mainitut kappaleet tehdään n. 30 % lyhyemmässä ajassa kuin ennen huolimatta epäedullisemmasta työstökoneesta.

Allaolevassa taulukossa on tuotannon volyymia työläistä kohden v. 1925 merkitty 100:lla. Muutokset ovat seuraavat:

	1925	1935	1938	1950
Paperiteollisuus	100	196	205	223
Kivi-, savi-, lasi- ja turveteollisuus	100	116	141	203
Sulatot	100	122	155	195
Kemiallinen teollisuus	100	145	157	187
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus	100	132	137	187
Puuteollisuus	100	119	125	165
Kutoma- ja vaatetusteollisuus	100	111	120	146
Malminlouhinta ja rikastus 1930	100	158	156	145
Nahka- ja kumiteollisuus	100	121	113	130
Konepajateollisuus	100	101	105	123

Sodan edellä v. 1938 työteho oli yleensä nostettu huippuunsa ja laski sodan aikana. Sodan jälkeinen työteho ylittää kuitenkin aikaisemman huomattavasti. Kun samaan aikaan työläisten realipalkat ovat alentuneet, on käsitettävää, miten valtava kapitalistien voittojen lisäyksen on täytynyt olla.

Kapitalistien voitot

Työläisten realipalkka on esim. vuoden 1947 lokakuusta, jolloin palkkasäännöstely astui voimaan, vuoden 1951 lopppuun mennessä alentunut n. 26 %:lla. Erilaisten indeksihuijausten avulla työläiset ovat menettäneet valtavia summia palkkatulojaan. Ns. Hakulisen indeksin avulla yksinomaan teollisuuskapitalistit saivat lisävoittoa 18,3 mrd. mk. Sen jälkeen harjoitettu indeksikeinottelu pisteostoineen ym. tuotti heille lisätuloa vielä n. 15 mrd. mk. eli yhteensä indeksikeinottelulla yli 33 miljardia markkaa.

Osoituksena siitä, mihin suuntaan kansan elintaso on kehittynyt, mainittakoon, että v. 1949, jolloin teollisuuden tuotanto oli 41 % korkeampi kuin v. 1938 ja realinen kansantulo työikäistä henkilöä kohden 7 % korkeampi kuin v. 1938, ei kulutus henkilöä kohden ollut monien tarvikkeiden kohdalta saavuttanut vuoden 1938 tasoa. Allaoleva taulukko antaa siitä paljon puhuvan kuvan.

Kulutus asukasta kohden vuodessa

	1938	1949	Nousu +, lasku —
Vehnä+ruis	194,30 kg	148,75 kg	— 23,3 %
Peruna	343,11 "	416,14 "	+ 21,2 %
Sokeri	34,94 "	26,22 "	— 24,8 %
Kahvi	7,18 "	2,83 "	— 60,6 %
Tupakka	1,16 "	1,03 "	— 11,2 %
Viina	1,68 "	1,49 "	— 11,3 %
Mallasjuoma	5,47 "	3,09 "	— 43,5 %

(Kahvin kulutus on vuosilta 1938 ja 1948)

Kuten näkyy, edelläluetelluista tarvikkeista vain perunan kulutus on lisääntynyt. Peruna on elintarvike, jonka kulutus aina lisääntyy, silloin kun muiden tarvikkeiden kulutus vähenee.

Virallisissa tilastoissakaan ei voida vaieta kapitalistien voitto-

jen paisumisesta. Niinpä valtiovarainministeriön tilannekatsauksissa valtion talousarvioissa käy selville, että yhtiöiden voitot ovat vuodesta 1947 vuoteen 1951 nousseet 17,17 mrd. mk:sta 71,96 mrd. mk:aan eli yli 4-kertaisiksi. Samanaikaisesti palkkojen osuus kansantulosta on pienentynyt huolimatta työläisten lukumäärän lisääntymisestä.

Kuinka suuret kapitalistien todelliset voitot ovat, siitä on vaikea saada selvää, sillä tilastot ja yhtiöiden tilinpäätökset on tehty siten, että niistä on mahdotonta saada esille todellista voittoa. Mainittakoon, että esimerkiksi Ahlström Oy:n myynti v. 1950 oli 8.200 mmk. ja v. 1951 kokonaista 13.820 mmk. Nousu oli siis 5.620 mmk, mutta virallinen voitto nousi vain 242 mmk:sta 427 mmk:aan eli 185 mmk siitä huolimatta, että myyntiarvon lisäys tapahtui melkein täydelleen hintojen nousun eikä tuotantokustannusten nousun johdosta.

Yhtiöiden tilinpäätökset osoittavat, että virallinen nettovoitto teollisuusyhtiöissä pidetään 2,5—3 %:n vaiheilla myynnistä. Mielenkiintoista on, että tämän voiton prosenttimäärä on suunnilleen sama myynnin vaihteluista huolimatta ja osoittaa, että se pidetään keinotekoisesti tässä määrässä.

Jonkinlainen käsitys, millaista suuruusluokkaa todelliset voitot ovat, voidaan saada vertailemalla puunjalostusteollisuuden voittoja vuosina 1950 ja 1951. Tämä vertailu voidaan suorittaa melkoisella tarkkuudella tietäessämme työpalkkojen, raaka-aineiden ja muiden kustannusten vaihtelut mainittuina vuosina. Vaikka laskemme, että kapitalistit saisivat vuonna 1951 saman voiton kuin v. 1950, korotettuna tukkuhintaindeksin nousua vastaavasti, niin voitot ovat nousseet 73 miljardilla markalla. Inflaatiovoittona puunjalostusteollisuus sai v. 1951 lisäksi n. 7 mrd. mk. Kun tähän lasketaan ns. "normaalivoitto", niin voidaan sanoa puunjalostusteollisuuden kokonaisvoiton v. 1951 olleen lähes 100 miljardia markkaa.

Tällaista voittojen nousua ei, kuten sanottu, yhtiöiden tilinpäätöksissä luonnollisesti esiinny, mutta kokonaan niitä ei ole voitu salata. Niinpä omaisuuksien kasvu onkin ollut valtava. Esimerkiksi 21:n suuryhtiön myynti oli v. 1951 51.464 mmk suurempi kuin v. 1950 ja omaisuustaseet 23.664 mmk suuremmat. Suurvoittoja on pimitetty tai käytetty omaisuuksien lisäämiseen ja virallinen voitto on pidetty mahdollisimman alhaisena verotuksen vuoksi. Samanaikaisesti luottoa on lisätty, joten netto-omaisuus on lisääntynyt suhteellisen vähän. Näin yhtiöt ovat säästyneet maksamasta suurempaa omaisuusveroa.

Kuinka paljon voittoja on siirretty ulkomaille joko tuotantoon tai pankkeihin, ei ole ilmoitettu. Julkinen salaisuus kuitenkin on, että niitä on jätetty ulkomaille huomattavasti yli asetusten salliman 10 %:n. Esimerkkinä pääoman viennistä ulkomaille mainittakoon suomalaisen paperisäkkitehtaan perustaminen Israeliin.

Inflaatiovoitot

Inflaation avulla monopolikapitalismi on kahminut suunnattoman suuria voittoja. Fagerholmin hallituksen aikana suoritetun markan devalvoinnin avulla vientiteollisuuskapitalistit saivat yhdellä iskulla kymmenien miljardien markkojen ylimääräiset voitot kansan enemmistön joutuessa maksamaan viulut kohonneiden hintojen ja alentuneen elintason muodossa.

Inflaation avulla saatu helppo voitto on houkutellut suurtuotantolaitoksia ottamaan lainoja niin ylettömästi, että eräillä on esiintynyt tilapäisiä maksuvaikeuksia sen johdosta. Miten suuria inflaatiovoitot ovat olleet, käy ilmi esimerkistä vain yhdeltä vuodelta, nim. 1951. Silloin teollisuuden ottama luotto oli keskimäärin koko vuoden ajan 55 mrd. mk. Kun tukkuhintaindeksi nousi vuoden aikana 34 %, oli teollisuuden saama inflaatiovoitto n. 18,7 mrd. mk. Teollisuuden, kaupan ja liikenteen saama inflaatiovoitto oli yhteensä 31,6 mrd. mk. Yksinomaan puunjalostusteollisuuden saama inflaatiovoitto oli yli 7 mrd. mk., kuten edellä jo mainittiin. Edellisinä vuosina inflaatiovoitot olivat suhteellisesti vielä suuremmat.

Mielenkiintoisena esimerkkinä siitä, miten luottoja jaetaan, mainittakoon, että Suomen Pankki, siis valtion pankki, oli 31. 12. 1951 antanut teollisuudelle, kaupalle ja liikenteelle luottoja yhteensä 12.066 mmk., mutta valtiolle 3.111 mmk. vähemmän eli 8.955 mmk.

Voitot sotakorvaustuotannossa

Sotakorvauksien loppuessa pidettiin suuria juhlallisuuksia, joiden yhteydessä valitettiin sotakorvauksien raskautta, mutta ei sanallakaan viralliselta taholta puhuttu suurista voitoista, joita monopolistinen kapitalismi sai sotakorvaustuotannossa. Kuitenkin on valtioneuvoston asettaman komitean taholta ja myöskin julkisuudessa esitetty lukuisia rötöksiä, joita on tapahtunut Sotevan ja suurkapitalistien välisissä suhteissa.

Pelkästään laittomat voitot sotakorvausteollisuudessa nousevat moniin satoihin miljooniin markkoihin. Jo v. 1948 valtioneuvostolle antamassaan mietinnössä edellämainittu komitea totesi Wärtsilä-yhtymän saaneen asetusten vastaista voittoa n. 160 mmk. eräistä laivatoimituksista virallisen voiton lisäksi, joka oli mainituista tilauksista n. 60 mmk. Komitean mietinnön perusteella suoritetun yksityiskohtaisemman laskelman mukaan Wärtsilä-yhtymä sai todellisuudessa n. 450 mmk. laitonta voittoa ns. normaalisen voiton lisäksi. Mainittakoon, että yhtymällä oli mm. v. 1947 liikaa korottomia ennakkoja valtiolta n. 700 mmk., joiden avulla yhtymä suoritti todennäköisesti Arabian posliinitehtaan kaappauksen. Yksinomaan yhtiön saama korkovoitto oli n. 60 mmk.

Tämän jälkeen on mainitun komitean mietinnöissä edelleen todettu Wärtsilä-yhtymän saaneen liikaa voittoja satojen miljoonien markkojen arvosta. Mm. viimeisessä komitean mietinnössä todetaan Wärtsilä-yhtymän saaneen ainakin 187,6 mmk markkaa "ansiotonta" ylivoittoa.

Samanlaisia asetusten vastaisia voittoja ovat saaneet myös puualuksia rakentaneet yhtiöt, joista useimpien koneistot, rakennukset aina saunoja myöten on hankittu Sotevan, ts. veronmaksajain rahoilla. Valtio on antanut käyttöpääomat, mutta ei ole niistä hyötynyt, vaan hyöty on mennyt kapitalisteille.

Sotakorvaustuotannossa saadut laittomat voitot nousevat yli miljardin markan. Tämän lisäksi tulevat "lailliset" voitot, koneiston hankinnoista ym. valtion varojen melkein mielivaltaisesta käytöstä saadut voitot jne. Voidaan sanoa, että sotakorvaustuotanto oli monopolikapitalismille todellinen kultakaivos.

Ns. viralliset voitot

Yhtiöiden tilinpäätöksissä esiintyvät nettovoitot ovat niin moneen kertaan "pestyjä", etteivät ne anna kuvaa todellisista voitoista, ehkä jonkin verran voittojen nousun kehityksestä. 30:n suuryhtiön nettovoittojen kehitys sodan jälkeisinä vuosina on ollut seuraava:

1945	736,0 mmk.	=	100
1946	1.192,3 ”	=	162
1947	1.447,0 ”	=	197
1948	2.063,9 ”	=	281
1949	2.455,7 ”	=	333
1950	3.051,0 ”	=	414
1951	5.048,3 ”	=	687

Talonpoikien ryöstäminen

Alkuosassa jo viitattiin rosvoukseen, jonka avulla puunjalostusteollisuus 1920- ja 30-luvulla kokosi suunnattomat omaisuutensa.

Talonpoikiin kohdistuva rosvous ei ole suinkaan sodan jälkeen loppunut, vaan jatkuu edelleen ja häikäilemättömämpänä kuin ennen sotaa. Kun esim. metsää omistaville talonpojille tuli vuonna 1951 tilaisuus hyötyä puunjalostustuotteiden suhdanteista kantohintojen nousun johdosta, puunjalostusfirmat riensivät heti estämään sen. Suhdannepidätyssopimuksessa valtiovalta suostuikin kapitalistien asettamaan ehtoon pyöreän puutavaran asettamisesta säännöstelyyn. Tällä säännöstelyllä estettiin kilpailu metsien ostoissa ja metsänostomarkkinat jäivät jälleen puunjalostusteollisuuden monopolimarkkinoiksi sillä tuloksella, että kantohinta on sen jälkeen alentunut n. 50 %:lla ja talonpoikien tulot vastaavasti.

Maatalouden tuotteita välittävien liikkeiden hintakiskonnasta on paljon puhuttu julkisuudessakin. Vuosi 1951 ei näytä tilinpäätösten mukaan ”loistavalta” vuodelta maataloustuotteita ja -tarvikkeita välittäville liikkeille, sillä Valion, Hankkijan, Laborin, Enigheten’in, Maanviljelijäin Maitokeskuksen, Karjakunnan ja S. Maanviljelijäin Kauppa Oy:n yhteinen virallinen voitto on noussut ”vain” 44,7 mmk:lla eli 22 %:lla 199,6 mmk:sta 244,3 mmk:aan. Näiden samojen firmojen (lukuunottamatta Maanviljelijäin Maitokeskusta) omaisuudet nousivat kuitenkin 2.512 mmk:lla 6.827 mmk:sta 9.339 mmk:aan eli 37 %:lla. Näissäkin firmoissa monopolikapitalismin sormet ovat pelissä. Mainittakoon, että esim. S. Maanviljelijäin Kauppa Oy:n johtokunnan puheenjohtajana on Rosenlew & Co:n toimitusjohtaja Sven-Erik Rosenlew, joka kuuluu ”20 perheeseen”.

Kuinka paljon teollisuus on rosvonnut koneiden ja työkalujen toimituksilla, on vaikeata saada selville. Suuntaa kuvaa kuitenkin, että koneiden ja tarvikkeiden hinnat ovat nousseet vv. 1948—51 110 %:lla. Myös verotaakka on lisääntynyt samaan aikaan 71—74 %:lla. Verotaakka on siirtynyt kapitalisteilta yhä enemmän myös talonpoikaiston kannettavaksi.

Huomattavaa osaa talonpoikaiston riistossa näyttelevät pankit ja muut luottolaitokset. Suhteellisesti eniten maataloutta rahoittavat OKO (Osuuskassojen Keskusosuuskunta) ja osuuskassat. Monopolikapitalistit kontrolloivat tätä toimintaa suurpankkiensa kautta. OKO ei suinkaan rahoita vain maataloutta, vaan esim. 31. 12. 1951 se antoi lainoja teollisuudelle, kaupalle ja liikenteelle yhteensä 9.992 mmk. maataloudelle annetun luoton ollessa 12.614 mmk. Jos lasketaan OKO:n ja osuuskassojen lainojen keskimääräiseksi korkoprosentiksi 6 %, olivat niiden korkotulot vuodessa 1.939 mmk.

Rosvous verojen avulla

Valtio (ja myös kunta) on kapitalismissa kapitalistiluokan käsissä oleva sortoelin työtätekeviä luokkia vastaan. Tämän sortoelimen talous perustuu veroilla koottaviin varoihin. Vero on kapitalistisessa yhteiskunnassa pakkoon perustuva suoritus valtiolle ja kunnalle. Sen pääasiallinen kuorma lepää työläisten, talonpoikien ja kansan keskikerrosten harteilla.

Verot kapitalistisessa yhteiskunnassa eivät ole vain maksua sortoelimien kustannusten peittämiseksi, vaan ne ovat viime aikoina muodostuneet yhä enemmän myös monopolikapitalismin voiton lähteeksi. Tyypillisenä esimerkkinä meillä oli sotakorvaustuotanto, joka rahoitettiin verovaroilla ja jonka avulla pantiin pystyyn kokonaisia uusia ja suuria tuotantolaitoksia ja koottiin miljardivoittoja. Virallisetkin tutkimukset osoittivat, että sotakorvaustuotannossa monopolikapitalistit saivat säädöksien vastaisella tavalla voittoja sallittujen voittojen lisäksi, mutta valtiovalta ei puuttunut näihin väärinkäytöksiin, vaan siunasi ne sanonnalla: ”Ei anna aihetta toimenpiteisiin”, kuten Fagerholmin hallitus ilmoitti.

Valtion ja kuntien menot ovat jatkuvasti lisääntyneet ja ne peitetään entistä enemmän verovaroilla. Valtion verotuksessa on silmiinpistävää välillisten verojen osuuden jatkuva lisääntyminen. Yhteensä valtion ja kunnan veroja on maksettu eri vuosina seuraavasti:

Käyvässä rahassa		1938:n rahassa	Henkilöä kohden v:n 1938 rahassa
1938	5,2 mrd. mk	5,2 mrd. mk	1.420 mk
1945	34,3 „ „	8,9 „ „	2,340 „
1947	75,3 „ „	10,4 „ „	2.650 „
1948	111,2 „ „	11,6 „ „	2.910 „
1949	119,5 „ „	12,4 „ „	3.070 „
1950	147,1 „ „	13,3 „ „	3.240 „

Kunnallisverotuksen osuus luvuista on noin neljännes, vuosina 1938 ja 1950 se oli täsmälleen neljännes. Verotus on siis henkilöä kohden n. 2,3 kertaa suurempi kuin v. 1938.

Valtion verojen kuormaa on siis jatkuvasti siirretty yksityisten henkilöiden maksettaviksi ja helpotettu suurtuotantolaitosten eli toisin sanoen monopolistisen kapitalismin asemaa. Yksityisten henkilöiden veroista taasen alimpien tulojen saajat maksavat suurimman osan, esim. v. 1948 alle 300.000 mk:n tulojen saajat n. 55 %. Näin joutuu siis verokuorma pientuloisten kannettavaksi suurimmalta osaltaan.

Saadakseen voittonsa suurenemaan pyrkii monopolistinen kapitalismi siirtämään valtion toimia ja tehtäviä kuntien suoritettavaksi ja kustannettavaksi. Tällä suuntauksella on tarkoituksena valtion verojen aiheuttaman rasituksen pienentäminen. Valtion verotus on progressiivinen eli asteittain nouseva tulojen suuretessa, mutta kunnallisverotuksessa ei tätä progressiivisuutta ole ja siksi suuret tulot ovat suhteellisesti edullisemmassa asemassa jälkimmäisessä verotuksessa. Kapitalistien on edullisempaa maksaa kunnallisveroa kuin valtion tuloveroa.

Kunnallisverotuksen jakautumisessa eri maksajaryhmien kesken on vallitsevana selvä kapitalisteille edullinen suunta. Vuonna 1913 palkannauttijat maksoivat kaupungeissa verolla kootusta määrästä 44,6 %, mutta v. 1949 jo 71,7 %. Vastaavasti muiden verotettujen osuus on laskennut 55,4 %:sta 28,3 %:iin. Samanaikaisesti verotulojen osuus kuntien kokonaistuloista on noussut. Kohonneita veromääriä ei ole suinkaan käytetty etupäässä sosiaalisiin tai niihin verrattaviin

menoihin, kuten usein väitetään, sillä esim. kaupungeissa olivat opetus- ja sivistysmenot, terveydenhoito- ja sosiaalihuoltomenot v. 1933 yhteensä 35,7 % kaikista menoista, mutta v. 1949 vain 24,3 %. Kuntien huoltomenot olivat v. 1938 435,4 mmk ja v. 1949 v:n 1938 rahassa 411,7 mmk. Sensijaan pääomamenojen osuus on samaan aikaan lisääntynyt 17,2 %:sta 33,5 %:iin. Sodan jälkeen on lainojen käyttö ns. tuloatuottaviin pääomamenoihin huomattavasti vähentynyt ja vastaavasti verovarojen käyttö niihin lisääntynyt. Näillä menoilla on rakennettu sähkö-, kaasu- ja vesijohtolaitoksia, joiden taksat ovat erittäin edullisia suurkuluttajille ja rasittavia pienkuluttajille. Mainittakoon, että esim. Helsingissä pienkuluttajat maksavat sähköstä 14 mk/kwt. (markkaa kilowattitunnilta), mutta suurtuotantolaitokset vain alle 5 mk/kwt. Kaasusta pienkuluttajat maksavat 16:50 mk/m³, mutta suurkuluttajat vain 11:50 mk/m³. Samanlainen suhde on myöskin vesimaksuissa. Näiden laitosten rakennus- ja käyttökustannukset joutuvat pääasiassa palkannauttijain maksettaviksi verojen ja korkeiden taksojen muodossa, mutta hyödyn niistä saavat suurtuotantolaitokset, monopolistinen kapitalismi.

Monella muulla tavalla kunnat tukevat ja avustavat suurkapitalisteja heidän kootessaan enimmäisvoittoja.

Verotus on muodostunut niin raskaaksi pakkoveroksi monopolistisen kapitalismin enimmäisvoittojen lisäämiseksi, etteivät vain työläiset vaan myöskin keskiluokat ala nurista tätä rosvousta vastaan.

Työttömyys

Sodan jälkeinen suhteellisen hyvä työllisyystilanne ei ole ollut mieleen suurpääomalle, joka haluaisi, että tehtaitten porttien ja työmaiden ulkopuolella olisi jatkuvasti työttömien armeija. Tällöin olisi helpompi ryhtyä entistä suurempiin työpalkkojen alentamiseen. Pienenkin syyn tai suorastaan tekosyyn saadessaan kapitalistit ovat valmiit heittämään työläisiä työttömiksi, kuten tapahtui vuoden 1952 kesällä. Huolimatta siitä, että vuoden 1952 voitot olivat huomattavasti v:n 1950 voittoja korkeammat, sulkivat monet puunjalostusteollisuuden yhtiöt tehtaansa väliaikaisesti.

Miten edullista työttömyyden synnyttäminen ja hyväksikäyttö on kapitalisteille, osoittavat pulavuodet 1930-luvun alussa. Ennen pulaa v. 1929 teollisuustyöläisten keskimääräinen vuositulo oli 13.420 mk. Palkoissa tapahtui huikea lasku ja v:n 1929 palkkataso saavutettiin vasta 1938. Työläisten lukumäärä aleni laajan työttömyyden takia. Silloinen pula maksoi menetettyinä palkkoina yksinomaan teollisuustyöläisille 3.648 mmk silloista rahaa, mikä vastasi lähes 2 vuoden palkkaa kaikille teollisuuden työläisille. Nykymarkoissa summa tekee 65.666 mmk.

Vielä eräs esimerkki siitä, miten monopolistinen kapitalismi käyttää työttömyyttä hyväkseen. Talvella 1949—50 valtioneuvosto antoi 58 suurteollisuusyritykselle oikeuden tehdä tulo- ja omaisuusverotuksessa säännönmukaista suurempia arvonvähennyksiä v:n 1950 kesään mennessä suoritetuista investoinneista, sijoituksista. Verohelpotusta perusteltiin työttömyyden lieventämisellä. Ensin monopolistinen kapitalismi saattoi aikaan työttömyyttä ja sai sitten verohelpotuksia itse hankkimansa työttömyyden lieventämiseksi. Tämä on yksi tapa, millä monopolistinen kapitalismi hyötyy työttömyydestä.

Työttömyyden synnyttäminen ja sen jatkuva ylläpitäminen liittyy kiinteänä osana monopolikapitalismin enimmäisvoittojen rosvoukseen.

Sosiaalisten olojen huonontaminen

On selvää, että monopolistisen kapitalismin enimmäisvoittojen kiskonta ei voi tapahtua ilman, että kansan enemmistön sosiaalisia oloja huononnetaan. Tämä ei nykyään tapahdu suunnitelmattomasti, vaan ns. valtion finanssitoimikunta esityksessään v. 1950 kaavaili sosiaalisten, sivistys- ym. tarpeiden supistusta, jota onkin sitten yritetty toteuttaa. Muutamat lainaukset mietinnöstä paljastavat sen arkkitaantumuksellisen sisällön:

”Ei siis tunnu olevan mitään syytä laajentaa korkeakouluja vain niihin oppilaiksi pyrkivien suurta lukumäärää silmällä pitäen, päin vastoin olisi pyrittävä rajoittamaan oppiaineiston kasvua ja ohjaamaan opinhaluiset muille urille.”

”Näin ollen olisi Helsingin Yliopiston kohdalla saatettava ensi vaiheessa valmiiksi vain jo aloitettu instituuttirakennus ja kirjaston tunneli. Muihin yliopiston rakennussuunnitelmiin — — — ei olisi ryhdyttävä ainakaan ennen vuotta 1956.”

”Johdonmukaisena seurauksena edellä sanotusta on, ettei oppikoulujen kasvua myöskään olisi suositettava.”

”Lähivuosina tähän tarkoitukseen (kansakoulujen rakentamiseen) ei olisi osoitettava suurempia määrärahoja kuin kuluvan vuoden (1950) varsinaisessa budjetissa. Siellä missä se koulumatkojen puolesta voi käydä päinsä, olisi koulurakennuksia mahdollisimman suuressa mitassa käytettävä kahdessa vuorossa.”

”Toimikunta pitää suotavana, että Aravan toimintaa supistettaisiin ja luotaisiin täten mahdollisuuksia muun rakennustuotannon henkiin herättämiselle.”

”Vankien käyttöä vapailla työmarkkinoilla olisi lisättävä.”

”Maatalouden tukemisesta olisi tingittävä. Maanhankintalainsäädännön täytäntöönpanoa ja soveltamista olisi hidastettava. Toissijaisille maansaajille ei olisi enää annettava rakennus- ym. luottoja valtiolta.”

”Sähköistämistä maaseutukunnissa olisi suoritettava hitaammin ja se olisi rajoitettava sellaisille alueille, joissa kustannukset vielä ovat kohtuullisia.”

”Työttömyystöiden palkat olisi kunkin työttömyyskauden alussa vahvistettava kiinteälle tasolle, joka olisi esim. 10 prosenttia alempi kuin vallitseva yleinen palkkataso.”

”Oppivelvollisuuslain soveltamisessa olisi vältettävä ankaraa tulkintaa.”

”Kansaneläkeläin mukaisen vanhuuseläkkeen ikäraja olisi nostettava 67 tai 70 vuoteen.”

Mietintö on monopolistisen kapitalismin suunnitelma kulttuuri-, sosiaali- ym. aloilla. Heidän esityksensä mukaan kehitys olisi pysäytettävä ja lähdettävä taaksepäin, jotta kapitalistit voisivat lisätä voittojaan. Monopolisesta kapitalismista on tullut kehityksen jarru.

OIKEISTOSOSIALIDEMOKRAATTIEN OSUUS

Miten on mahdollista suorittaa tällainen ennennäkemätön enimmäisvoittojen kokoaminen ja työläisten, työtätekevien talonpoikien sekä sivistyneistön valtaosan elämän kurjistaminen?

Monopolikapitalismi on alkanut käyttää entistä enemmän

valtiovaltaa apunaan ja aseenaan voittojensa lisäämisessä. Valtiovallan ja työväenluokan pettureiden avulla on voitu pitää työläiset kurissa ja samalla suunnattu heidän taistelujensa kärki pois kapitalisteista valtiovaltaa ja sen elimiä vastaan.

Toiselta puolen on lahjottu, kuten niin monasti aikaisemminkin, osa työväen johtajistoa, oikeistososialidemokraattiset johtajat, katkaisemaan kärki työväestön pyrkimyksiltä elämänsä parantamiseksi omakohtaisen toiminnan avulla. Oikeistososialidemokraattisten johtajien petospolitiikka sekä valtion johdossa että ammatillisessa liikkeessä on ratkaisevasti helpottanut ja tehnyt mahdolliseksi enimmäisvoittojen rosvoamisen maassamme. Oikeistososialidemokraattiset johtajat ovat saamalleen tehtävälle uskollisina hajoittaneet ammatillista liikettä väkivaltakeinojakin käyttäen ja poliisin apuun turvautuen. Vain työläisten voimakas toiminta ammatillisen liikkeen yhtenäisyyden puolesta on estänyt täydellisen hajoituksen.

Toiselta puolen oikeistososialidemokraattiset johtajat ovat maan hallituksessa ollessaan tehneet voitavansa monopolikapitalismin auttamiseksi rosvouksessa. Tunnetuin esimerkki tästä on Fagerholmin hallituksen suostumuksella suoritettu markan devalvointi. Samalla he ovat myöskin ”paikanneet” omia taskujaan kansan varoilla.

Vakauttamisohjelmaa, linnarauhasopimuksen mukainen palkkasulkupolitiikka ja pitkäntähtäimen ohjelma ovat kapitalistien ja oikeistososialidemokraattisten johtajien yhteistyötä.

PITKÄNTÄHTÄIMEN OHJELMA

Ohjelman toteuttamisen kautta on tarkoitus turvata puunjalostusteollisuuden ja sen takana olevien 20 perheen täydellinen herruus maassamme. Muut teollisuudet ja nimenomaan pienet ja keskikokoiset yritykset saatetaan entistä täydellisempään riippuvaisuusasemaan, sosiaalisia oloja huononnetaan, työläiset, talonpojat ja sivistyneistö painetaan entistä kovempaan orjuuteen.

Kun maamme monopolikapitalismi suhteellisen pienuutensa vuoksi ei voi suuremmassa määrin viedä ulos pääomia eikä pysty, kuten epäonnistuneet yritykset osoittavat, kukistamaan vieraita kansoja eikä niitä orjuuttamaan, se pyrkii täydelliseen ja rajoittamattomaan yksinvaltaan Suomessa, jolloin enimmäisvoittojen jatkuva saanti olisi turvattu.

Siinä on lyhyesti sanottuna pitkäntähtäimen kuten muidenkin ns. talouspoliittisten ohjelmien ydin.

Kansan valtaosa huokaa puristuksessa siksi, että monopolistinen kapitalismi, muutamat suurpääomaperheet ovat orjuuttaneet koko kansan enimmäisvoittojen saavuttamiseksi. Toisella puolen mittaamattomia kärsimyksiä ja kieltäymyksiä, kurjuutta ja hätää sekä toisella puolen nopeassa tahdissa lisääntyvät miljardivoitot ja -omaisuudet, loisto ja yltäkylläisyys. Siinä on tulos monopolistikapitalistien ja heidän apureittensa talouspolitiikasta, joka koituu ennen pitkää maallemme ja kansallemme tuhoksi, ellei kansa pane sille esteitä ja ota suurtuotantolaitoksia omaan hallintaansa.

Propaganda- ja agitatiotyön kysymyksiä

TOIVO POHJONEN:

Agitaattorien seminaarin kokemuksia

Joukkovalistustyön suorittaminen on eräs puoluetyömme perustehtäviä. Siitä suurelta osalta riippuu, miten laajalle puolueemme vaikutus työtätekevien keskuudessa ulottuu, miten he tuntevat puolueemme asettamukset ja ovat valmiit taistelemaan jokapäiväisten etukysymyksiensä puolesta ja miten nopeasti he tulevat vakuuttuneiksi yhteiskunnallisen muutoksen välttämättömyydestä.

Suorittamassamme joukkovalistustyössä on vielä puutteita. Emme läheskään aina omaa riittävää periaatteellista tietoisuutta, tunnemme heikosti päivänpolitiikan kysymyksiä emmekä osaa oikealla tavalla järjestää työtä asuma-alueilla ja työpaikoilla. Edellisen lisäksi ovat eräät puoluetoverit vielä perin rajoittuneita, he syyllistyvät ähittelyyn, käyttävätpä painostustakin keskustellessaan työläistovereitten kanssa, vaikka joukkovalistustyössä pitäisi nojautua vakuuttamisen menetelmään. Kyetäksemme poistamaan ilmenneet puutteellisuudet ja saadaksemme parhaalla mahdollisella tavalla työläistoverimme vakuuttuneiksi työväenluokan yhtenäisyyden välttämättömyydestä taistelussa rauhan, maamme itsenäisyyden ja työtätekevien elinoikeuksien puolesta on joukkovalistustyömme järjestettävä entistä suunnitelmallisemmaksi ja johdetummaksi.

MITÄ SEMINAARIA JÄRJESTETTÄESSÄ ON OTETTAVA HUOMIOON

Mainion avun työn ohjauksessa tarjoaa joukkovalistustyöntekijäin säännöllisten opastus- ja neuvottelutilaisuuksien eli seminaarien perustaminen. Veljespuolueillamme Neuvostoliitossa ja kansandemokratian maissa on tästä työn ohjausmuodosta mitä parhaat kokemukset. Vaikka olosuhteemme eivät olekaan samanlaiset, voimme mekin varmasti järjestää seminaaritoimintaa ainakin suurimmissa teollisuuskeskuksissa ja siten parantaa joukkovalistustyötämme. Meillä on jo joitakin kokemuksia omastakin takaa. Helsingissä on toiminnassa työpaikka-agitaattorien seminaari ja parhaillaan aloittaa toimintansa alueagitaattorien seminaari. Varsinkin ensinmainittu on osoittautunut elinvoimaiseksi ja ehdottoman välttämättömäksi kokemuksien vaihdon ja työn ohjauksen kannalta.

Perustaessamme agitaattorien seminaareja ensimmäinen tehtävämme on määritellä vaatimukset, jotka siellä kävijöille asetamme. Koska agitatiotyö on puoluejärjestöjemme perustyötä, on lähdettävä siitä, että seminaarissa kävijäin tulee olla työpaikallaan tai alueellaan johtavassa puoluetyössä oleva toveri. Kokemus Hel-

singissä, jossa tässä suhteessa vielä on eräitä puutteellisuuksia, osoittaa, että seminaarissa kävijä ei saa olla "kuka tahansa", vaan puolueosaston toimikunnan valitsema agitatiovastaava tai puolueryhmän vastaava, mikäli ei työpaikalla toimi puolueosastoa. Tämä on välttämätöntä lähinnä siksi, että vain näin on mahdollista turvata agitatiotyön käytännöllinen järjestäminen asuma-alueella tai työpaikalla puolueosaston toimikunnan johdolla, jolle se ensisijaisesti kuuluu.

Toinen tehtävämme on tarkoin sopia, miten useasti seminaari kokoontuu ja minkälaisia kysymyksiä siellä tullaan käsittelemään. Helsingissä työpaikka-agitaattorien seminaari on kokoontunut kerran viikossa ja alueagitaattorien seminaari kerran kahdessa viikossa. Tässä suhteessa ei liene kuitenkaan syytä kaikkialla omaksua samaa käytäntöä. Se, miten usein seminaari kokoontuu, on ratkaistava paikallisten olosuhteiden mukaisesti. Käyttökelpoinen tapa mahdollisesti olisi yhdistää seminaarin toiminta "Päivän Aiheiden" ilmestymiseen, jolloin sen sisältö voitaisiin selostaa ja sen jakaminen välittömästi suorittaa. Tärkeintä on, että seminaaritoiminta on säännöllistä. Siksi on myös aihevalintaan kiinnitettävä jo ennakolta riittävä huomio. Se käy parhaiten laatimalla kuukausittain suunnitelma käsiteltävistä kysymyksistä.

MILLAISIA ASIOITA SEMINAARI KÄSITTELEE

Tähän puoleen on luonnollisesti jo aiheita valittaessa kiinnitettävä huomio. Saamamme kokemukset osoittavat, että laadittaessa suunnitelmaa seminaarin toiminnasta on perusteena pidettävä neljää seikkaa:

1. Joukkovalistustyöntekijämme joutuvat päivittäisissä keskusteluissa selostamaan mitä moninaisimpia kysymyksiä. Senvuoksi seminaarin pitääkin kyetä antamaan asia-aineistoa päivittäistä joukkovalistustyötä varten. Valittaessa seminaarin keskusteluaiheita on pidettävä huoli siitä, että ne liittyvät parhaillaan esillä olevaan poliittiseen päivän kysymykseen tai sitten kysymykseen, jonka tiedämme nousevan esille. Sellaisia aiheita ovat tällä hetkellä esimerkiksi "vakauttaminen" ja työttömyys, kunnalliset kysymykset, hallituskysymys, suojeluskunnan henkiinherättäminen, verotuskysymys ja suunniteltu reserviharjoitus. Asioiden käsittelyssä pitää pyrkiä mahdollisimman suureen monipuolisuuteen. Ei olisi oikein rajoittaa agitatiotamme vain taloudellisiin kysymyksiin, vaan ennenkaikkea on suoritettava poliittista joukkovalistustyötä, paljastettava kaikki ja kaikenlainen epäoikeudenmukaisuus ja mädännäisyys niin poliittisessa kuin taloudellisessa elämässäkin.

Edellä esitetyn lisäksi on syytä liittää seminaarin ohjelmaan kysymyksiä, joissa työläiset tarvitsevat välitöntä apua. Mainittakoon tässä yhteydessä esim. veroilmoitusten täyttämisen ohjaus, joka Helsingin seminaarissa järjestettiin.

2. Ei kuitenkaan riitä, että me eri kysymyksissä annamme joukkovalistustyöntekijöille konkreettista asia-aineistoa. Seminaaritilaisuuksissa on suoritettava myös periaatteellista kasvatustyötä. Jos tämä unohdetaan, on olemassa vaara, että työmme jää "näpertelyksi", tyydymme vain osoittamaan epäkohtia, mutta unohdamme paljastaa epäkohtien perussyyn, nykyisen tuotantojärjestelmän kelvottomuuden. Toiseksi se on välttämätöntä siksi, että työntekijämme joutuvat päivittäin tekemisiin myös periaatteellisten kysymysten kanssa selvitellessään esim. demokratian ja diktatuurin käsitteitä. Helsingissä toimivassa

työpaikka-agitaattorien seminaarissa on pyritty jokaiseen esillä olevaan asiaan liittämään lyhyt teoreettinen johdanto. Olemme myös järjestäneet iltoja, joissa on käsitelty ideologiseen taisteluun liittyviä kysymyksiä esim.: SKP kansallisena puolueena, taistelu nationalismia ja kosmopolitismia vastaan.

Teoreettisluontoisten tilaisuuksien järjestäminen ei suinkaan merkitse, että seminaarista olisi muodostettava puoluekoulu. Niin teoreettisten kuin muidenkin asioiden kohdalla on rajoituttava lyhyeen 20—30 minuuttia kestävään alustukseen ja lähinnä kollektiivisen keskustelun ja työssä esiinnousseiden kysymysten pohjalla selvitettävä asia.

3. Eräs joukkovalistustyömme peruspuutteita on, että emme kaikesta huolimatta läheskään aina kykene saattamaan puolueemme asettamuksia joukkojen tietoon enempää kuin paljastamaan vastustajiemme politiikkaa. Perusheikkous on ilmeisesti siinä, että joukkovalistustyö ei tapahdu koko puoluekollektiivin avulla ja puolueosaston toimikunnan johdolla, vaan jäävät tiedoitus- ym. tilaisuuksissa esitellyt asiat läsnäolleiden tovereiden "omaisuudeksi" eivätkä mene puolueosaston toimikunnan käsittelyyn ja sitä tietä puolueryhmille. Toinen syy ilmeisesti on, että varsin monelta puolueenjäseneltä puuttuu henkilökohtainen kosketus poliittisesti eri mieltä oleviin työläistovereihin.

Näiden kahden työn järjestämistä koskevan peruskysymyksen ratkaiseminen luonnollisesti kuuluu agitaattorien seminaarissa käsiteltäviin asioihin. Edessä on ennenkaikkea puolueryhmätyön tehostaminen niin työpaikoilla kuin alueillakin. Vain niiden kautta voidaan suorittaa henkilökohtaisen joukkovalistustyön ohjaus ja työn tarkistus. Olemme pyrkineet parantamaan asiantilaa järjestämällä seminaariimme joukkovalistustyön sisältöä, organisatiota, työmuotoja ja työtyyliä käsitteleviä alustuksia sekä eri työpaikkojen edustajain selostuksia työpaikkansa joukkovalistustyöstä. Järjestämämme tilaisuudet ovat auttaneet seminaarilaisia näkemään organisatoorisen ja henkilökohtaisen työn merkityksen joukkovalistustyössä.

4. Erittäin merkityksellinen osa seminaaritoimintaa on omistettava kokemusten vaihtoon ja työtyylin kysymyksiin. Tämä on mahdollista kaikkien asioiden yhteydessä. Edellä kerroimme tilaisuuksista, joissa eri työpaikkojen edustajat ovat selostaneet joukkovalistustyötään. Ilmeistä on, että tämä muoto onkin parhain nimenomaan kokemuksien vaihdon kuten työtyylinkin "hiomisen" kannalta. Nämä alustukset ja keskustelut ovat erittäin havainnollisesti osoittaneet, millainen työtyyli kommunistisen agitaattorin pitää omaksua. Ennenkaikkea hänen on oltava vakuuttava, rehti ja toverillinen, valmis auttamaan työtovereitaan vaikeuksissa ja valpas kiinnittämään huomionsa pikkuseikkoihinkin, jotka usein unohtuvat suurten kysymysten rinnalla. Erään Helsingin metallitehtaan agitatiotyön vastaava tov. N. N. kertoi muun muassa, miten sellainenkin pikkuseikka kuin tervehtimisen unohtaminen saattaa vaikuttaa: eräät naiset eivät äänestäneet yhtenäisyysväen ehdokasta sen vuoksi luottamusmiesvaalissa. Tämä on luonnollisesti aivan äärimmäinen esimerkki, mutta kuvaa selvästi ns. pikkuasioiden merkitystä joukkovalistustyössä.

Kokemuksemme agitaattorien seminaaritoiminnasta ovat vielä varsin vähäisiä, mutta riittävät osoittamaan, että seminaarit ovat välttämättömiä joukkovalistustyön ohjauksessa. Vaikka järjestämässämme seminaaritoiminnassa on heikkoutta niin edellä lueteltujen peruskysymysten käsitte-

lyn kohdalla kuin muissakin suhteissa, mm. havaintovälineiden käytössä, voimme joka tapauksessa todeta, että se on parantanut agitatiotyötämme. Erään helsinkiläisen työpaikan puolueosaston puheenjohtaja totesi, että hän on "pärjännyt" työpaikallaan paremmin kuin tähän asti. Saamamme kokemukset osoittavat, että seminaaritoiminnasta on ollut huomattavaa apua myös käydyissä joukkokamppailuissa, mm. taistelussa veroäyrin hinnan alentamisen puolesta. Agitaattorien seminaaritoiminnalla on saavutettavissa muitakin etuisuuksia. Sen avulla me voimme saada välittömiä tietoja vastustajiemme väitteistä ja voimme välittömästi ne kumota. Sen avulla piirien agitatiotyönvastaavat saattavat pitää jatkuvaa yhteyttä parhaisiin joukkovalistustyöntekijöihin. Ilmeistä on, että nimenomaan agitatiotyömme heikkoudesta johtuu, ettei työmme tuloksellisuudestaan huolimatta vastaa taloudellisen ja poliittisen tilanteen antamia mahdollisuuksia. Tässä suhteessa meitä auttaa agitaattorien seminaaritoiminnan järjestäminen.

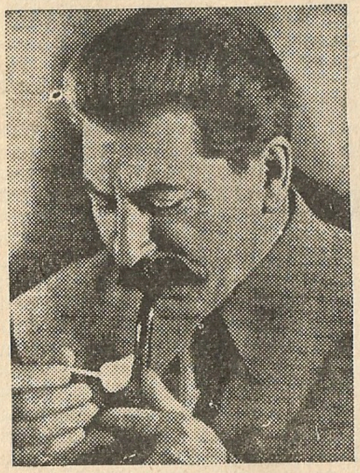

Opinto-
suunnitelma

Kerhoille

Itseopiskelijoille

Työväenjärjestöjen kouluille ja kursseille

J. STALININ teoksesta

Sosialismin taloudellisia ongelmia SNTLssa

Hinta 40:—

SIROLAN KIRJEOPISTO, Helsinki, Kotkankatu 9

Katsauksia

Aikamme taisteleva kirjailija

André Stil ja hänen Stalin-palkinnon saanut teoksensa "Ensimmäinen isku"

Ranskan edistyksellistä kansaa
ilahdutti viime keväänä tieto sii-
tä, että André Stil'ille oli myön-
netty Stalin-palkinto romaanista
"Ensimmäinen isku". Nuoresta
iästään huolimatta André Stil
(syntynyt 1/4 1921) on tunnettu
Ranskan puolueen eturivin taiste-
lija, puolueen äänenkannatta-
jan L'Humaniten päätoimittaja
ja keskuskomitean jäsen. Stilin
teoksia tunnetaan myös ulkomail-
la. Hänen novellikokoelmiaan on
käännetty eri kielille. Viime ke-
väisten terroritoimenpiteiden ai-
kana, joilla Ranskan poliisi yritti
tukahduttaa rauhanliikkeen, van-
gittiin André Stil samoin kuin
Duclos'kin ja hänet vapautettiin
koko kansan yhteisen vastarinta-
liikkeen ansiosta.

André Stil on siis johtava po-
liittinen henkilö, joka ottaa aktii-
sesti osaa päivän taisteluihin.
Miten hän on voinut yhdistää po-
liittisen taistelijan ja taiteilijan
työn? Tätä ongelmaa, joka askar-
ruttaa monta edistyksellistä kir-
jailijaa meidän aikanamme, An-
dré Stil erittelee selkeästi. Hän
myöntää, että voi olla vaikeatakin
yhdistää poliittisen taistelijan ja
kirjailijan työ, jos käsitetään kir-
jailija-sana vanhassa rappeutu-
neessa mielessä so. syrjään
vetäytyvänä yksilönä, joka etääl-
tä norsunluutornistaan katsoo
muiden "tavallisten ihmisten"
puuhailua.

Kommunistisen kirjailijan nä-
kemys tehtävästään on toinen.
Hän pyrkii heijastamaan elämän
todellisuutta sen vaihtelevassa ja
voittamattomassa rikkaudessa.
Hän pyrkii kirjoittaessaan palve-
lemaan taistelevaa proletariaattia,
joka vie eteenpäin koko ihmiskun-
nan asiaa. Siten hän joutuu kes-
kelle luokkataistelun rintamaa,
jossa ihmisten luonteet, tavat ja
toiminta piirtyvät näkyviin terä-
vämpinä ja selkeämpinä kuin
muualla. Siinä ympäristössä nou-
see myös näkyviin syntyvä ja uusi,
jonka etsiminen on taiteilijan luo-
mistyölle innostavin kannustin.
Miten tätä voisi kuvata oikein,
jollei tunne sitä, jollei elä itse mu-
kana tämän taistelun sytyttävässä
rytmissä. Taistelijan elämä ei
aseista kirjailijaa, André Stil sa-
noo, jollei siinä elä mukana il-
man kirjailijan taka-ajatusta.
Mikä taistelija se olisi, André Stil
kysyy, "joka ohjatessaan ryh-
män tahi osaston toimikunnan
kokousta, sen sijaan että omis-
tautuisi kokonaan tälle tehtäväl-
le, huolehtisi vain siitä, mikä ko-
kouksessa 'sopisi hyvin' kirjaan,
kuten sanotaan. Hän olisi huono
taistelija, sehän on selvä. Vä-
hemmän selvää, mutta silti var-
maa on, että myöskään kirjaili-

jana hän ei pääsisi pitkälle. Ehkä juuri siinä on herkkä rajalinja, joka erottaa entisajan kirjailijan työtapoineen nykyisestä luokkansa sydämessä, kansakunnan sydämessä, maailman sydämessä elävästä kirjailijasta. Tämä elämä sinänsä, ilman että kirjailijan tarvitsee sitä ajatella ja usein hänen tietämättään, ruokkii kirjailijaa, antaa hänelle teosten aiheet, suo luonnollisen voiman hänen luomistyölleen, jonka avulla hän pystyy täysin mullistamaan käsitykset esimerkiksi välttämättömästä ajasta aineiston keräämiseen tahi kirjan kirjoittamiseen."

Inspiratio ja puoluekantaisuus

André Stil kertoo, miten ratkaisevan vaikutuksen häneen tekivät puoluesihteeri Auguste Lecoeur'in sanat:

"Onko kynämiehelle puolueen jäsenenä vaikeampaa kirjoittamalla täyttää tehtäviään, jotka hänelle annetaan, kuin poliittisessa tai ammatillisessa järjestössä taistelevalle toverille ratkaista hetken poliittisia kysymyksiä täyttäessään saman poliittisen suuntauksen määräämiä tehtäviä?"

Merkitseekö tämä Lecoeurin lausunto, että taide on jotakin kaavamaista? Merkitseekö se, että ei ole eroa poliittisella julkilausumalla ja taiteellisen inspiration tuotteella?

Luonnollisesti ei. Romaanin tehtävä ei ole sama kuin poliittisen julkilausuman. Mutta miksi romaani ei voisi omalla tavallaan auttaa taistelua poliittisen linjan toteuttamiseksi. André Stil kirjoittaa tästä:

"Politiikka elämässä ja vieläpä puolueen elämässä ei ilmene koskaan samalla puhtaalla tavalla kuin puolueemme johtavien henkilöiden analyyseissa. Se ei ole puhtaaksi eritelty, vaan alkuperäisessä tilassa. Se muodostuu joukosta ristiriitoja, epäilyjä, ymmärtämättömyyttä, erehdyksiä, ei vain sanoissa ja lauseissa, vaan vielä enemmänkin teoissa. Tämänlaisen kaaoksen keskuudesta oikeat ajatukset löytävät tiensä. Kuinka voitaisiin puhua kaavamaisuudesta katsottaessa tällaista, jota elävöittävät elämän tuhannet ristiriidat, joita taistelijan toiminta antaa kirjailijalle?"

Eikä inspiratio luonnollisesti synny pelkästä määräyksestä eikä sitä anna pelkkä tahtokaan. Mutta on eräs seikka, joka määrää inspiratiotakin:

"Se on elämä, joka koetaan", sanoo André Stil, "ja joka voidaan valita. Ja samoin kuin on totta, että on vaikeata kirjoittaa taistelukysymyksistä, jos ei näe niitä henkilökohtaisesti elämässä, samoin voi toisaalta päästä helposti seuraavaankin tulokseen: jos tiedetään, että määrätty aihe on poliittisesti oikea, kehittyy samanaikaisesti kyky käsitellä sitä myös romaanin kirjoittajana."

Miten nämä kirjailijan teoreettiset näkemykset käyvät yhteen käytännön kanssa? Mitä todistaa André Stilin taide hänen inspiratiostaan, hänen taiteellisten teorioidensa pätevyydestä? Minkälainen on Stalin-palkinnon saanut romaani "Ensimmäinen isku"?

"Ensimmäinen isku"

Kirja on ensimmäinen osa romaanisarjasta. Oikeastaan se vaikuttaa pikemminkin novellikokoelmalta. Se on kokoonpantu pienistä eheistä kertomuksista, tiiviistä ja kirkkaista kuin kristallipala, joista jokainen voisi olla erillinen novelli. Toisiinsa liittyvät ne vain siten, että ihmiset, jotka näistä kertomuksista nousevat elävinä eteemme, ovat sa-

man paikkakunnan, "Vesilinnan" asukkaita, ja he joutuvat arkisissa puuhissaan erilaisine harrastuksineen tekemisiin toinen toistensa kanssa.

"Vesilinna" on komean ironinen nimi surkealle työläisasutuskeskukselle meren rannalla lähellä satamaa. Siellä on kurjia hökkeleitä ja kasarmeja. Kun on myrsky, tuuli tempaa pahvikatot, meri tulvii ja vesi nousee majoihin saakka. Katot vuotavat ja lattioilla valuu puroja. Lapset ovat yksin kotona, koska äiti on työssä. He leikkivät vedessä vuotavilla peltipurkeilla ja keskustelevat pikkuvanhasti katsellen toisiaan köyhän lapsen totisin silmin.

— Mikä sinusta tulee isona? Minusta tulee lääkäri. Tiedätkös, lääkäri pelastaa ihmiset kuolemasta.

— Mutta ne, joihin pommi osuu. Ei niitä voi pelastaa . . .

Yksinäisyys, kylmyys ja kosteus lisääntyvät ja lapset alkavat itkeä, kunnes ovi avautuu ja eläkkeellä oleva naapuri tulee apuun. Työn päätyttyä äiti juoksee hengästyneenä ja läpimärkänä yhtä märkään kotiin.

Toinen novelli on työpaikalta. Puretaan lastia, pistelevätähkäistä ohraa laivoista. Kaikille ei riitä työtä ja miesten mielet ovat mustat. He ajattelevat kurjuutta kotona ja kyynelehtiviä vaimojaan. Mutta Jacques, joka on saanut työtä, on myös levoton. Miksi hän on saanut muutaman kerran peräkkäin, kun toverit ovat olleet pitkän aikaa ilman? Toverit voivat vielä epäillä, että jotakin on vinossa, hän ajattelee. Mutta toisaalta, saako hän enää huomenna työtä? Jacquesin vaimo odottaa kolmatta lastaan. Miten saisi leivän riittämään pahimman kauden yli? Jacquesin ajatukset pyörivät "sopivassa pienessä tapaturmassa". Se olisi ratkaisu. Toverien kääntäessä selkänsä Jacques lyö kätensä rautaan. Veri valuu ohraan ja punainen tahra laajenee. — "Jossakin kaukana rauhalliset ihmiset juovat olutta ja heidän oluessaan on veren makua." —

Työttömyys särkee koteja. Pieni kultatukkainen tyttönen on lähetettävä pois Pariisiin, missä hänet otetaan hoidettavaksi toverien perheeseen työttömyysajan yli. Se on solidaarisuuskamppailua, sillä amerikkalaisten aseita ei pureta laivoista. Satamatyöläiset ovat lakossa. Öisin ilmestyy uusia tunnuksia satamaan ja kaikkialle. Niitä ilmestyy niin korkeisiin paikkoihin, että poliisikaan ei saa niitä pois pyyhittyä. "Ei grammaakaan amerikkalaista lastia".

Lukija tuntee lujan siteen, joka liittää nämä ihmiset, tahtoivatpa he sitä tai ei, taisteluun sotaa vastaan. Elämän kaikki ilmiöt on sidottu siihen. Kurjuuskin kuuluu siihen. "Kurjuus lyhentää matkaa Koreaan", sen tarkoituksena on kukistaa työläisten kyky ja tahto taistella. "Aatteet, katsokaa", André Stil sanoo, "ovat kuin ihmisiä. Kun vatsa on tyhjä, ei saa vaatia liian suuria ponnistuksia . . . Mutta kaikki tietävät kuitenkin, että tavalla tai toisella tästä kirotusta murhenäytelmästä on päästävä . . Helvetti maan päällä ei ole paikallaan".

Sen vuoksi itsepintainen taistelu jatkuu. Se vaatii ennenkaikkea tietoisuutta. Kysymys on murhasta tai itsemurhasta:

— Katso vaikka minun poikaani, eräs työläinen sanoo, — hän on juuri mennyt naimisiin, hänellä ei ollut mitään, hän ei saanut mitään työtä, niin hän lähti myrkyllisten kalkkien tuotantoon. Hän tietää tappavansa itsensä, koska hänessä on sairaus, jonka hän sai Indo-Kiinan sodassa. Hänen naamansa on jo aivan vihreä

ja olkapäät tällaiset! Kuitenkin hän jatkaa työtään siellä.

— Se ei ole kuitenkaan sama. Lastata amerikkalaisten aseita on pahempi kuin kuolla.

— On vielä oikeus murhata itsensä, se ei koske toisia... Mutta se toinen, se oli rikos...

Tämä vakaumus rauhantaistelun välttämättömyydestä leviää eri väestöpiireihin. Sitä selvitetään kokouksissa ja ihmisten oma kokemus on paras vakuuttaja. Suuttuneet talonpojat käyvät yöllä hakuillaan poistamassa pelloiltaan amerikkalaiset paalut, joilla pitäisi merkitä uuden tukikohdan aluetta. Vietnamissa sotilaana ollut JoJo tahtoo toiminnallaan pestä pois kiduttavat muistot "likaisesta sodasta", johon hän on joutunut osallistumaan sotilaana, hän menee työhön amerikkalaisten tukikohtaan toimiakseen ranskalaisena niin kuin on nähnyt vietnamilaisten taistelevan vierasta miehittäjää vastaan.

Pikkuporvarien, koroillaan eläjien herra ja rouva Ernestin on myös luovuttava "parempien ihmisten" eristäytyneisyydestään. Heidänkin talonsa uhkaa joutua pakkoluovutukseen uutta amerikkalaista lentokenttää varten. He tulevat mukaan laatimaan yhteistä vetoomusta sodanvalmisteluja vastaan.

Ylemmätkään yhteiskuntaluokat eivät säily aikamme kohtalon kysymykseltä. 60-vuotias meriupseerin rouva Duquesne tapasi satamassa entisen miehittäjän, sotarikollisen natsiupseerin, joka sodan aikana oli ollut pakkomajoitettuna hänen linnassaan. Rouva Duquesne kertoo kauhistuneena asiasta ympäristössään. Vasemmistolehdet saattavat asian julkisuuteen. Ne asetetaan syytteeseen vääristä tiedoista, mutta rouva Duquesne todistaa kirjoitukset paikkansapitäviksi. Ylhäinen perhe lähettää itse arkkipiispan puhumaan "järkeä" vanhalle rouvalle. — Mutta herra piispa, tahdotteko karkoittaa kirkosta totuuden — rouva Duquesne kysyy hämmästyneenä. Herra Duquesne uhkaa avioerolla, ja vaikka vanhasta rouvasta avioero on häpeällinen, hän todistaa. Totuutta ei voi peittää.

Ei voi luetella kaikkia noita sylämellisesti ja elävästi kirjoitettuja tarinoita. Niistä emme opi vain tuntemaan lämmöllä ja inhimillisyydellä kuvattuja ihmisiä heikkouksineen ja hyvine puolineen. Näemme kommunismin aatteen kasvattavan ihmisiä, jotka taistelevat uuden voimakkaan inhimillisyyden ja tulevaisuuden puolesta. Miten koruttomalla tavalla onkaan kuvattu puolueosaston uusi sihteeri Henri vaimoineen. Yöllä he kertovat vuoteessaan päivän tapaukset, sillä Henri on joka tin järjestötyössä. Entinen osaston sihteeri joutui tuberkuloosisairaalaan ja Henri ilmoittaa, että hänet on valittu tilalle. Vaimo tietää sen merkitsevän entisestäänkin huonompaa toimeentuloa, mutta ei sano mitään nähdessään Henrin innostuksen osoitetusta luottamuksesta. Henri hyräilee vanhaa laulua: "Ystävä, jos kaadut, toinen ystävä tulee varjosta paikallesi". Ahtaassa kosteassa huoneessa, jossa lapset nukkuvat vieressä, Henri kertoo vaimolleen, millaista olisi, jos eläisimme sosialistisessa yhteiskunnassa: — Meillä olisi aurinkoinen asunto ja keskuslämmitys. Lapset nukkuisivat oikeassa vuoteessa. Päivän he leikkisivät kuivassa ja lämpimässä. Illalla kun palaamme työstä, viemme heidät lastentarhaan, jossa on kaikenlaisia leikkikaluja ja valkoisiin puetut toverit hoitavat heitä ja me voimme mennä klubiin tai elokuviin ja palaamme pitäen toisiamme vyötäisistä. Minä olisin stahanovilainen... Kyllä kai satamatyöläistenkin parissa on stahanovilaisia...

Kuvatessaan kommunistien jokapäiväistä taistelua kirjailija antaa kokeneen työntekijän hyviä neuvoja poliittiselle työlle. Eräässä novellissa hän kuvaa mukaansatempaavasti puolueryhmän kokousta. Kysymykset ovat samat kuin meillä: miten saada aktiivisuus ja toiminta ulospäin tehokkaammaksi, miten yhdistää lukuisat tehtävät, miten liittää ne rauhantaisteluun, ensimmäiseen tehtävään. Kokouksessa kehkeytyy vähitellen hyödyllinen keskustelu. Siinä piirtyvät näkyviin erilaisten yksilöiden piirteet. Yksi puhuu vain "oman kirkkonsa puolesta". Toinen on hyvä toveri, mutta hänen on kovin vaikea kestää kritiikkiä. Mutta yhä uusien kokouksen osanottajien joukosta, aluksi varoen ja arasti, nousee puheenvuoroja. Ajatukset liittyvät toisiinsa. Mielialat lämpenevät ja innostuvat. Siten kasvavat esille tilanteen vaatimat tehtävät avoimen väittelyn tuloksena. Ja kokouksen kulku antaa hyödyllisiä opetuksia. — Johtava toveri ei saa puhua liikaa itse. On kuunneltava muita, autettava heitä itse löytämään oikea johtopäätös. Mutta jos keskustelu menee periaatteellisesti väärälle linjalle, on kritiikkiä pelkäämättä lujasti puututtava asiaan. Kuitenkaan ei saa olla liian kova ja vaativa. On nähtävä, että kaikki ovat kehityksen alaisia — "Mies tai nainen, jollet voita heidän sydäntään puolellesi, menetät parhaimman, tuhlaat hukkaan", neuvoo vanha sihteeri Gilbert uutta tulokasta Henriä. On tärkeätä, ettei tukahduteta tovereiden aloitteellisuutta. "On osattava antaa heidän lentää omilla siivillään. Järjestä niin, että he tuntevat aina olevansa vapaina".

"Kiusausta tappaa itsensä työllä, tiedäthän, Gilbert sanoo, sitä täytyy joskus epäillä. Se ei ole aina tervettä. Joskus se on eräänlainen laiskuuden muoto. Se merkitsee pakoilua johtamisen vastuusta!" ..."Niin, sen sijaan että selitettäisiin jotain tehtävää, vakuutettaisiin, vedettäisiin muita mukaan, työnnettäisiin heitä takapuoleen, jos se on tarpeen, tai luotettaisiin johonkin toiseen, sen sijaan pidetään parempana tehdä asiat itse. Se on helpompaa. Mutta loppujen lopuksi, mikä on tulos..."

André Stilin voima on kuvauksen elävyydessä. Ihmiset piirtyvät esille luonnollisina jokapäiväisessä keskustelussa. He paljastuvat meille niinkuin elävässä elämässä omista puheistaan ja teoistaan. André Stil taitaa vuoropuhelun taidon ja osaa kärjistää sen suorastaan dramaattisuuteen. Työläisten keskinäisissä väittelyissä on kansankielen mehevyyttä ja havainnollisuutta. Ja joukosta kirjailija löytää erilaiset yksilöt. Miten hauskasti hän osaa kuvatakaan vanhan rouva Duquesnen, joka kadulla varkain, sydän pamppaillen — ettei vain kukaan näkisi — ostaa elämänsä ensimmäisen vasemmistolaisen lehden. Kertomus, jossa hän kuvaa nuorten yöllistä retkeä amerikkalaisten tukikohtaan maalaamaan rauhantunnuksia, on jännityksessään oivallinen ja siihen liittyvät humoristisesti kerskailuun taipuvan Papillon'in huokaukset: "Kunpa Josephine nyt näkisi minut".

Lukija ei voi olla tuntematta, kuinka hyviä nämä ihmiset pohjaltaan ovat, vaikka olemassaolon taistelu on heitä kovettanut ja katkeroittanut. He ovat kollektiivisia, ovathan he joutuneet auttamaan toinen toistaan onnettomuuksissa. Romaanin viimeisessä kertomuksessa asukkaat yhteises-

ti miehittävät tyhjän koulun, jossa on jopa sähkövalo! — käyden siihen taloksi. Mikä ilo ja ystävyys paistaa silloin kaikista, myös varhain vanhentuneista perheenäideistä, jotka poliisia pelkäämättä kulkivat valloituksen etunenässä.

Ase rauhantaistelussa

"Ensimmäinen isku" on ennenkaikkea kertomus kansan taistelusta rauhan puolesta. Se on kirja, joka kuluu Ranskan työtätekevien käsissä. Olisi hyvä saada käännettyä se myös suomeksi, sillä Stilin romaani merkitsee uutta tärkeätä askelta länsimaisen edistyksellisen kirjallisuuden kehityksessä.

Niinkuin työläisten rauhantaistelu on innoittanut André Stilin kirjoittamaan romaaninsa, saavat vuorostaan työläiset uutta innostusta taisteluunsa hänen kirjastaan. Ala-Seinen kommunistinen piiritoimikunta kirjoitti: " 'Ensimmäinen isku' on jo auttanut työläisten rauhantaistelun kehittämistä. Tätä kirjaa lukiessaan Rouenin työläiset ovat keksineet uusia aloitteita taisteluunsa".

Kommunistinen kirjailija

André Stil on näyttänyt, mikä ase on tämänhetken taistelussa kirjallisuus, silloin kun sitä hedelmöittää jokapäiväinen kosketus aikamme eturivin ihmisiin, kommunisteihin ja heidän taisteluunsa, sellaisiin ihmisiin, jotka Leninin sanojen mukaan ovat askeleen edellä ja joilla on voima ja kyky vetää mukaansa koko kansa.

"Niille, jotka eivät ymmärrä", André Stil sanoo, "kuinka puolue auttaa kirjailijoita, tahdon sanoa, että 'Teräskukan' (André Stilin aikaisempi romaani) saama puolueen johdon hyväksyminen antoi suunnan 'Ensimmäisen iskun' aiheenvalintaan ja sen koko käsittelyyn. Se merkitsee, että vieläpä siinä syvyydessä, mistä kirjallinen luomistyö alkaa ja mistä etsitään tuota joskus niin kontrolloimatonta inspiratiota, sieltäkin voi löytää puolueen läsnäolon ja jatkuvan avun."

André Stil, kuten monet muutkin kirjailijat ja taiteilijat, on vastannut vetoomukseen, jonka Ranskan puolueen pääsihteeri Maurice Thorez esitti sivistyneistölle XI puoluekonferenssissa kesäkuussa 1947:

"Kääntymään individualismin, pessimismin ja rappeutuneen estetismin vääristä probleemoista ja antamaan sisällön elämälleen yhdistämällä sen toisten elämään... Ammentamaan elävöittävästä kosketuksesta kansanjoukkoihin innostusta ja voimaa, jonka avulla luodaan pysyviä teoksia."

Sama ohjelma on kaikkien maiden kommunistisilla puolueilla. Samalla tavoin SKP on kutsunut suomalaista sivistyneistöä, kansamme kirjailijoita, luomaan uutta edistyksellistä ja kansallista kulttuuria, joka ottaa entisyydestä parhaan yhdistäen sen uuteen ja nousevaan ja rakentaen siten tulevaisuutta yhdessä kansakunnan kaikkien terveiden luovien voimien kanssa.

Mirjam Vire-Tuominen

Ensimmäinen suomalainen tieteellisen valtio-opin oppikirja

(T. Lehén: "Kansa ja Valtio", Helsinki 1952)

Äskettäin ilmestynyttä Tuure Lehénin teosta "Kansa ja valtio" on tervehdittävä ensimmäisenä yrityksenä tuoda tieteellistä valtio-oppia koskevat perustotuudet lähemmäksi suomalaista lukijaa, osoittaa niiden pätevyys meikäläiseen yhteiskuntaan ja "pohjoismaiseen demokratiaan". Kukaan isänmaansa kohtalosta, sen tulevaisuudesta ja valtiorakenteesta kiinnostunut suomalainen ei senvuoksi voi sivuuttaa teosta pelkällä olankohautuksella.

Kysymys valtiosta on yhteiskuntatieteen tärkeimpiä kysymyksiä. Kaikki poliittinen taistelu on taistelua ennenkaikkea valtiovallasta.

Yhteiskunnan rivijäsenestä näyttää yhdentekevältä, puhutaanko hänelle valtiosta vai yhteiskunnasta, vaikka näillä käsitteillä on täsmällisesti katsoen merkittävä ero. Valtiolliset ilmiöt ovat yhteiskunnallisia ilmiöitä, mutta yhteiskunnallisten ilmiöiden ei silti tarvitse olla valtiollisia siitä huolimatta, että tietyt piirit hämäystarkoituksessa puhuvat kumpaisestakin yhteen hengenvetoon. Suomessa, kuten Lehén teoksessaan mainitsee, valtion synnyn voi kytkeä yhteen ruotsalaisten valloittajien 900 vuotta sitten tapahtuneen maihinnousun kanssa. Mutta aikaisemminkin maassa oli toki yhteiskunta. Ei myöskään "mummon taluttamiseen kadun yli tarvitse valtiota. Se asia voidaan hoitaa ilvan valtiotakin" — Lehén toteaa.

Minkälainen laitos sitten valtio on yhteiskunnassa? Mikä on sen oleellisin tunnusmerkki?

Yhteiskuntatiede toteaa valtion voivan olla olemassa siellä ja silloin, missä ja milloin on olemassa taloudellinen valtiasluokka ja taloudellisesti riistetty, alistettu luokka. Välttämätön valtio on sellaisessa luokkayhteiskunnassa, missä esimerkiksi yksityisomistus tai muut luokkien väliset suhteet eivät vakiinnu, vaan tarvitaan piiskuria niiden ylläpitoon. Tämän virkaa hoitaa tällöin taloudellisen valtiasluokan oma järjestö. Eikä suinkaan ompeluseura tai urheiluliitto. Tarvitaan poliittinen järjestö, jossa oleellista osaa näyttelee k a n s a s t a e r i l l i n e n a s e e l l i n e n m a h t i.

Valtiolla saattaa olla muitakin tunnusmerkkejä, sillä on oma alueensa, oma väestönsä, ja sille on ominaista pakotusvalta. Mutta nuo tunnusmerkit muuttuvat historiassa, muuttuvat tarkasteltaessa eri valtiotyyppejä ja -muotoja. Se mikä pysyy, se mikä on oleellista valtiolle kuin valtiolle, on kansasta erillinen aseellinen mahti.

Todistellessaan, miten Suomen nykyiseen valtioon pätee sen luokkaluonne, sen luonne porvariston poliittisena järjestönä, Lehén tarkastelee tosiasiain valossa valtiovallan välineitä. Hän kysyy:

"Miksi Suomen a r m e i j a n päällystö on koottu yksinomaan porvariston edustajista tai muista

kapitalismin uskollisista kannattajista, yhden ainoan ajatussuunnan — nimittäin kokoomus-mannerheimiläisen — puoltajista."

"Älköönkä kukaan väittäkö, ettei työläisestä ja pienviljelijästä tule yhtä hyvää kenraalia kuin porvaristakin, punakaartilaisesta yhtä hyvää kuin suojeluskuntalaisestakin. Sellainen väite sotisi historian todistusta vastaan."

"...mikä ihme ja kumma siinä on, että aina kun se (p o l i i s i) pamputtaa ja ampuu, niin se pamputtaa ja ampuu työläisiä eikä vahingossakaan kapitalisteja?"

Sama juttu o i k e u s l a i t o k s e s t a: "Miksi aina sattuu käymään niin päin, että kun nämä tuomioistuimet käsittelevät työläisten ja kapitalistien välisiä selkkauksia ne asettuvat säännöllisesti k a p i t a l i s t i e n p u o l e l l e t y ö l ä i s i ä v a s t a a n?"

Saman luonteen voi löytää Suomen valtiovallan muistakin välineistä: tiedusteluelimistä, lapualais-gangsterismista, vankiloista, virkavallasta, verotuksesta ja muista. Henkisen nujerruksen käytettävissä olevat aseet: kirkko, koulu ja mainoskoneisto ovat luonteeltaan porvariston välineitä.

Eräs denveriläinen tuomari Lindsay totesi muutama vuosi sitten olevansa tietääkseen ainoa tuomari USA:ssa, jonka oli onnistunut saada miljoonikko telkien taa — ja silloinkin vain yhdeksi vuorokaudeksi. Meillä Suomessa on kuitenkin takavuosilta poikkeuksia. Useimmat telkien taa saadut sotarikolliset ovat miljoonikkoja, samoin maanpetoksesta tuomittu "Kalkki-Petteri". Mutta nuokin poikkeukset vahvistavat sääntöä. Ei suinkaan porvaristo vallan välineillään halunnut vankilaan miljoonikkoja. Suurinta osaa tapahtumissa näyttelivät valtiokoneistoon otteen saaneet työtätekevien joukkojen todelliset edustajat ja näiden joukkojen sodanvastaiset, demokraattiset tahdonilmaisut ja toiminta.

Porvarillisen demokratian tekopyhyys

Huomattavan osan teoksestaan Lehén omistaa porvarillisen demokratian luonnehtimiseen. Hän toteaa voitavan pitää vuotta 1918 suomalaisen tasavaltaisen demokratian perustamisvuotena. Kaikille on kuitenkin tunnettua, etteivät demokraattiset menetelmät, demokraattinen laillisuus näytelleet suurtakaan osaa sen perustamisessa, vaan että sen perustana on Suomen valkoisten ja heidän saksalaisten "aseveljiensä" luokkasodassa saama voitto. Ja edelleen: "Mistä laeista piitattiin silloin, kun kansanedustajat Eino Pekkala ja Jalmari Rötkö valtiovallan katsellessa päältä raahattiin ulos eduskunnan perustuslakivaliokunnan istunnosta muilutettaviksi? Mitä tekemistä on perustuslain takaaman kansanedustajien koskemattomuuden kanssa sillä tosiasialla, että vuonna 1923 ja sitten 1930 ja taas uudelleen sotien aikana vangittiin kokonaiset eduskuntaryhmät?"

Tässä ilmeneekin porvariston demokratian ydin: se, että se demokraattisesta ulkokuorestaan huolimatta on diktatuuria aina ja kaikkialla.

"Diktatuuri ei merkitse sitä, että väkivaltaa olisi alituisesti k ä y t e t t ä v ä, että pamppujen pitäisi aina heilua ja 'reikärautojen' olla lakkaamatta kuumina, että joka vuosi olisi vuosi 1918 joukkoteloituksineen ja keskitysleireineen. Ei, diktatuuri on valtaa, joka n o j a u t u u väkivaltaan, voimaan, eikä lakiin."

Valkoista terroria ei ole vuoden 1918 jälkeen käytetty samassa laajuudessa. "Mutta porvariston valta n o j a u t u u edelleenkin suurin piirtein samoihin väkivallan voimiin, joiden avulla se vuonna 1918 diktatuurinsa pystytti."

Entä sitten kansanedustuslaitos? Sattuvasti Lehén lainaa eduskunnan puhemiehen, oikeistososialidemokraatti Fagerholmin puolueensa vaalijulkaisussa v. 1951 antamaa lausuntoa: "Kansalla on valta vain vaalipäivinä, kahtena päivänä joka kolmas vuosi."

Parlamentista voitaisiin sanoa, että kansalla on mahdollisuus lähettää sinne mieleisiään henkilöitä. Mutta kansalla ei ole mitään sanomista, kun on kysymys suurimmasta osasta virkamiehiä. He ovat vain porvariston tahdon välikappaleita, vain sen erotettavissa ja asetettavissa, puhui sitten laki "erottamattomuudesta" mitä tahansa.

Pariisin ammattiyhdistyskongressissa lausui SAKn vt. puheenjohtaja Erkki Härmä tuosta virkavallan huippukerroksesta, joka meillä samoinkuin muissakin porvariston maissa edustaa varsinaista valtiota, suorat totuuden sanat:

"Pieni edesvastuuton klikki oli eduskuntaa kuulematta ja suurinta osaa hallituksestakin harhaanjohtaen yhdistänyt maan Saksan natsien rikolliseen sotapolitiikkaan...

Koko sodan ajan ylläpidettiin tarkoituksellista pimennystä niin, ettei kaikilla johtavilla paikoilla olevista — varsinaisesta kansasta puhumattakaan — ollut tietoa sen sodan luonteesta ja tarkoituksesta, johon maa oli edesvastuuttomasti syösty."

Huomautettakoon ohimennen — Lehén lisää — että totuus pysyy totuutena siinäkin tapauksessa, vaikka maaherra Erkki Härmä ei sattuisikaan olemaan yhtä mieltä muurari Erkki Härmän kanssa.

Mitä sitten on sanottava porvarillisten demokratioiden "nukkuvien puolueesta" eli maan hiljaisista, "ilon irti elämästä"-ottajista, "oman onnensa sepistä", ja muista äänioikeuttaan käyttämättömistä, joista suuri osa on juuri työtätekeviä ihmisiä.

Suomessakin heitä on yleensä yli kolmannes äänioikeutetuista. Heidän olemassaolonsa merkitsee laajojen joukkojen syrjäyttämistä demokratiasta.

Työtätekevien demokratia

Työväki on Marxin ajoista asti arvostellut ankarastikin p o r v a r i l l i s t a d e m o k r a t i a a. Mutta ei suinkaan sen demokraattisuuden vuoksi, vaan demokratian vähyyden takia, siksi, että porvarillinen demokratia on siinä määrin valheellista ja ulkokultaista, niin rajoitettua ja muodollista, ettei se itse asiassa ole demokratiaa kansalle, vaan kansan riistäjille.

Kuitenkin työväki ja sen puolue ovat aina valmiit henkeen ja vereen puolustamaan porvarillista ulkokultaistakin demokratiaa suurpääoman avointa diktatuuria, fasismia vastaan. Ranskan ja Italian kommunistiset puolueet antoivat tässä taistelussa toisen maailmansodan aikana kymmenien tuhansien parhaittensa hengen — eikä suinkaan suoranaisesti sosialistisen vallankumouksen, vaan porvarillisen vapauden, demokratian ja rauhan puolesta taisteltaessa.

Jokaisen sosialismin tielle lähteneen valtion syntyhistoria todistaa, että tien uuteen taloudelliseen järjestelmään on kuljettava laajan ja syvän kansanvaltaistumisen kautta, jonka varmimpia tunnusmerkkejä ja samalla tärkeimpiä edellytyksiä on "nukkuvien puolueen" herääminen poliittiseen tahdonilmaisuun ja toimintaan, mikä suurpääomalle on kauhistavaa "kadun parlamenttia".

"Syvällekäypiä demokraattisia uudistuksia on saavutettu vain siellä, missä kansanjoukot ovat olleet liikkeellä... Siitä, että meillä on yleinen äänioikeus ja yksikamarinen eduskunta, saamme kiittää, paitsi Venäjän ensimmäistä vallankumousmyrskyä, Suomen työläisten ensimmäistä suurlakkoa punakaarteineen... Laki 8 tunnin työpäivästä ja kunnallislakien kansanvaltaistaminen, joita eduskunnassa oli 'mietitty' ja 'luettu' vuosikausia, saatiin hyväksytyksi vasta vuonna 1917 ja silloinkin nimenomaan kansan joukkovoimalla, eduskuntatalon ollessa sankkojen mielenosoittajarivistöjen piirittämänä...

Todistettu on myös, että Suomen torpparit, jotka turhaan olivat odottaneet vapautumistaan eduskunnalta, valloittivat sen itse luokkasodassa taistellessaan Punaisen Kaartin riveissä."

Eritellessään Suomen kansan vapaustaistelun näköaloja Lehén toteaa, ettei sen kulkua ja päämäärää voi ennalta sitoa mihinkään kaavaan. Kuten tunnettua, historia on tuonut esiin tässä suhteessa kaksi tietä: sekä Lokakuun Vallankumouksen tien että toisen maailmansodan tuloksen johdosta mahdollisen kansandemokratian tien.

Kuitenkin "varmasti tiedämme sen, että sosialismin voitto Suomessakin on väistämätön, koska se on historian kehityksen laki". Suomessakin tämä "voitto tulee perustumaan kansan enemmistön tahtoon, työväenluokan ja sen ympärille liittyneiden toisten työtätekevien kansankerrosten j o u k k o v o i m a a n."

Porvarillisen valtiotieteen vararikko

Laajimman "Kansa ja Valtio"-teoksensa kuudesta luvusta Lehén varaa porvarillisen valtiotieteen arvostelulle. Vaikka luku sisältääkin aineistoa, jonka sulattaminen edellyttäisi edes pintapuolista tutustumista korkeakoulujemme valtio-opin opinto-ohjelmiin, saa siitä rivimieskin käsityksen, millaista "tiedettä" korkeakouluissamme tarjoillaan ainoana "valtio-opin peruskysymyksiä käsittelevänä teoksena" presidentti Trumanin neuvonantajan ja pahamaineisen teoksen "Taistelu maailmanherruudesta"-tekijän James Burnhamin teos nimeltä "Machiavelliläiset".

Teoksen nimi juontuu firenzeläisestä historioitsijasta ja poliitikosta Machiavellistä (1469—1527), joka ajoi Italian yhdistämisen asiaa pitäen oikeana tienä feodaalisen kuningasvallan aikaansaamista ja lujittamista feodaaliruhtinaiden kustannuksella. Aikakirjoihin Machiavelli on merkitty "Ruhtinas"-teoksensa ansiosta, jossa hän pitää valtiokoneistossa sallittavana petosta, valapattoisuutta, väärinkäytöksiä ja mitä ilkitöitä tahansa.

Yliopistomme istutetut "uusmakiavelliläisten" opit ovat mannaa varsinaisten suurpääoman herrojen lisäksi myös sosialistipomoille, joille Burnham varaa valtiossaan managerin paikan. Paikka avaa hienon — tosin nyrkkeilykehältä haiskahtavan — nimen lisäksi pääsyn sekä "täydentämään hallitsevaa luokkaa" että asiantuntijoina johtamaan "nykyaikaista joukkoteollisuutta, työväenliikettä ja valtiollisen organisation ylikansallista muotoa", jolla viimeksi mainitulla ei voitane tarkoittaa muuta kuin yli kansallisten rajojen toimivaa amerikkalaisen imperialismin valtiokoneistoa, armeijaa ja vakoilujärjestöjä.

Lehén asettaa yliopistossakin jo yli laidan heitetyn J. V. Snellmanin valtio-opin sille kuuluvaan arvoon. Samalla kun hän arvostelee Snellmanin rajoittuneisuutta, hän osoittaa miehelle oman paikkansa kulttuurihistoriassamme: nousevan, aikanaan edistyksellisen porvariston valtiotieteen edustajana ja kansallisena suurmiehenä.

*

"Minulla ei ole mitään omaa valtioteoriaa Suomen kansalle esitettävänä, ei mitään p e r i a a t t e e l l i s e s t i o l e e l l i s t a lisättävää niihin valtiota koskeviin perusajatuksiin, jotka verrattomalla selkeydellä ja johdonmukaisuudella on esitetty marxilaisuuden suurten edustajien Marxin, Engelsin, Leninin ja Stalinin teoksissa" — Lehén mainitsee teoksensa alkulehdillä.

Epäilemättä Lehénin kanta ei ole turhan vaatimattomuuden sanelema. Suomen taistelevalle työväenliikkeelle ei ole kasautunut sellaista kokemusta, mikä antaisi aiheen lähteä esittämään periaatteellisesti, teoreettisesti uutta yhteiskuntatieteeseen. Se "etuoikeus" on kuulunut jo puoli vuosisataa ja kuuluu ennenkaikkea Venäjän yhäti kehityksessään maailman edistyneimmän paikan säilyttävälle työväenluokalle.

Tämä ei merkitse sitä, etteikö meiltäkin jotakin uutta löytyisi. On muutakin uutta kuin teoreettisesti uusi. Tämän uuden etsimisen ja julkituomisen tiellä merkitsee Lehénin "Kansa ja Valtio" rohkeata askelta eteenpäin. Se on sitäkin merkittävämpää, kun meidän maassamme totuus yhteiskuntateoriankin kysymyksistä elää jatkuvasti koiran elämää.

Kirja soveltuu hyvin suppeutensa ja kysymysten oikean asettelun ansiosta poliittisten järjestöjen, kerhojen ja kurssien ohjenuoraksi, samoinkuin yksinäisillekin uteliaille.

Teoksen kieliasu, aidon suomenkielen rehevyys sen sivuilla ei ainoastaan lisää sen kansanomaisuutta, vaan oikeuttaa Lehénin uudelle teokselle, kuten hänen aikaisemmalle filosofiaa käsittelevälle teokselleen, pysyvän sijan sellaisten kansalliskirjallisuutemme merkkiteosten kuin Snellmanin filosofiaa ja valtio-oppia koskevien teosten rinnalla. Tämän huomioon ottaen on irvokasta, että "Kansa ja valtio"-teoksen tekijälle, Suomen työväenliikkeen vanhalle taistelijalle, eivät hänen isänmaansa nykyiset vallanpitäjät aio myöntää lainkaan kansalaisoikeuksia.

Lehénin teoksen "Kansa ja Valtio" tulevat Suomen työtätekevät ottamaan vastaan terävänä teoreettisena aseena taistelussaan rauhan, demokratian ja isänmaan valoisan tulevaisuuden puolesta.

Timo Urpo.

MERKKIPÄIVIÄ

Huhtikuu

4. 1908 Suomen ensimmäinen eduskunta hajoitettiin.

4. 1945 Unkarin kansallispäivä.

6. 1948 Solmittiin Suomen ja Neuvostoliiton Ystävyys-, yhteistyö ja avunantosopimus.

9. 1802 Elias Lönnrot syntyi.

9—13. 1906 Ensimmäinen torpparikokous Tampereella.

11. 1923 Suomen Sos.-dem Nuorisoliitto lakkautettiin.

13. 1918 Saksalaiset valtasivat Helsingin.

15. 1907 Tampereella alkoi Suomen Ammattijärjestön perustava kokous.

16. 1917 Lenin saapui Pietariin maanpakolaisuudesta.

20. 1949 Rauhanpuolustajain I kongressi Pariisissa.

22. 1870 Vladimir Iljitsh Lenin syntyi.

26. 1865 Akseli Gallen-Kallela syntyi.

SISÄLTÖ:

Taantumuksen hyökkäys kiihtyy 81

Marxismin lipun alla eteenpäin! 89

J. V. Stalin tehtävistä taistelussa demokraattisten vaatimusten puolesta nykyisessä vaiheessa 101

Eino Nevalainen: Työväenluokan ehdoton kurjistaminen kapitalistisen rationalisoinnin avulla, II 112

Yrjö Enne: Enimmäisvoittojen rosvous Suomen kapitalismin peruslakina 119

PROPAGANDA- JA AGITATIOTYÖN KYSYMYKSIÄ:

Toivo Pohjonen: Agitaattorien seminaarin kokemuksia 129

KATSAUKSIA:

Mirjam Vire-Tuominen: Aikamme taisteleva kirjailija André Stil 133

Timo Urpo: Ensimmäinen suomalainen tieteellisen valtio-opin oppikirja 139

Toimitus ja konttori: Helsinki, Kotkankatu 9. Puhelin: toimitussihteeri 493 204, konttori vaihde (Lehtitalo) 70 491, 779 214 (suora johto). Postisiirtotilin n:o 78 444.

Toimituskunta: Matti Janhunen (pää- ja vastaava toimittaja), Sulo Suvanto, Tuure Lehen, Heikki Kuusinen, Aili Mäkinen, Eino Nevalainen.

Tilaushinnat: kotimaassa 1/1 vsk. 600:—, 1/2 vsk. 300:—, 1/4 vsk. 150:—, Ruotsiin, Tanskaan, Norjaan ja Islantiin 1/1 vsk. 720:—, 1/2 vsk. 360:—, 1/4 vsk. 180:—, muualle ulkomaille 1/1 vsk. 900:—, 1/2 vsk. 450:—. Irtonumerot mk 60:—.

GHH – kolme kuumaa kirjainta

Tarjoamme

RUSKOHIILI-BRIKETTEJÄ

KOKSIA

ANTRASIITTIA

KIVIHIILTÄ

BRIKETTEJÄ

Ainutlaatuiset lajittelulaitteet maassamme

Tehostettu palvelu — täsmällinen toimitus

GHH · HIILI ja KOKSI Oy

PUH. 10841 PUH. 61921

HELSINKI — MANNERHEIMINTIE 18

Tätä numeroa seuraa 4-sivuinen liite.